URÁNIA

NEMZETI ALMANÁCH

ÚJESZTENDEI AJÁNDÉKUL

1831.

Esztergamban,
Beimel József betűivel és költségével.

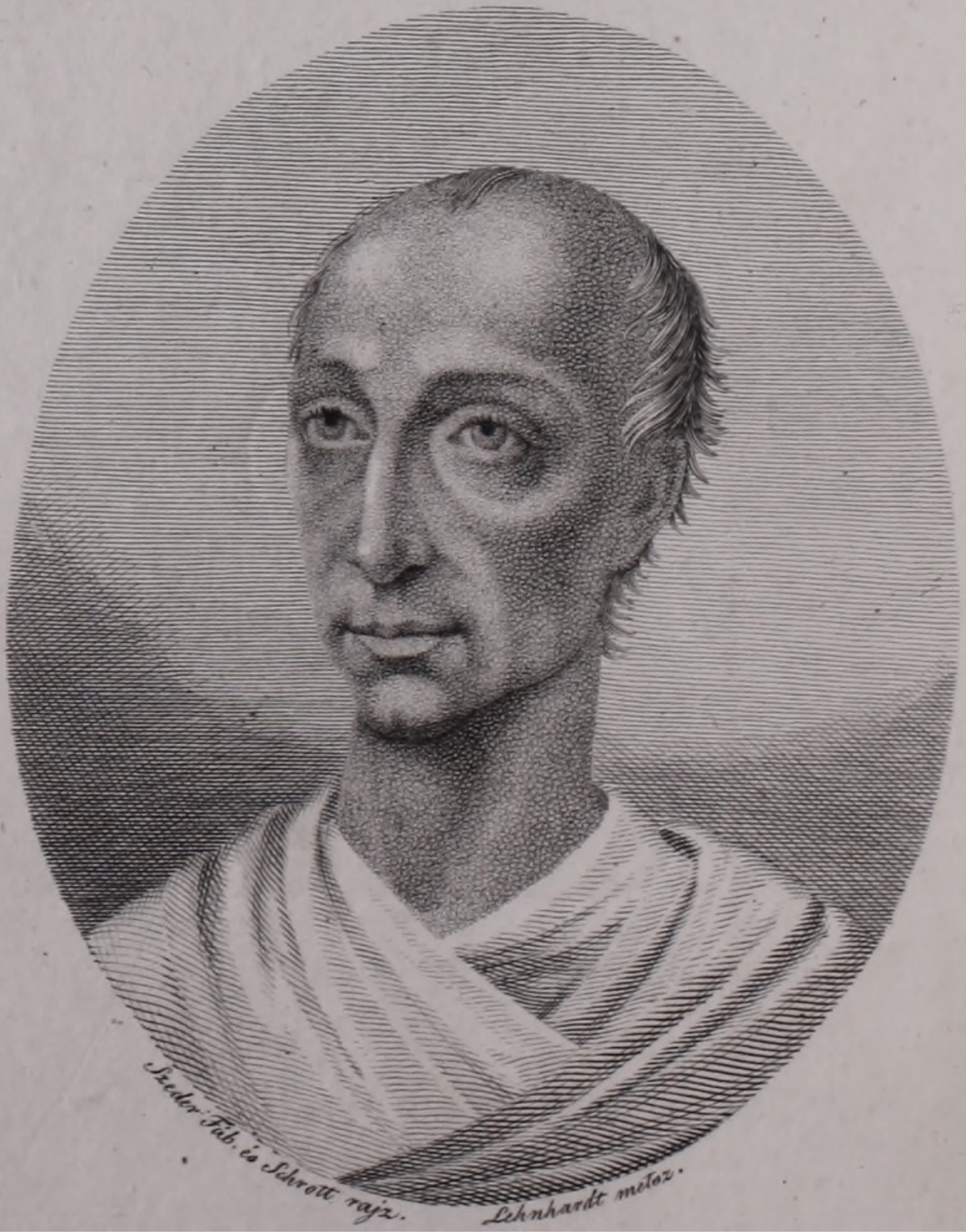

RÉVAI MIKLÓS.

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

KALENDÁRIOM.

1831.

M. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Minden idővel,
'S halkal vészen erőt, és gyarapodva terül.
A' melly tölgyfa alatt árnyékban most legel a' nyáj,
Kis makk volt, mikoron pásztora földbe veté.
A' Duna is kit alig győznek nagy partjai ottan
Tsak kisded forrás, a' hol elöször ered.

M. ACADEMIAI KÖNYVTÁRA

Révay Miklós.

JANUARIUS.

Szomb. 1 *Új Esztendő*
Vasár. 2 *B* Makár.
Hétfő 3 Genovéfa
Kedd 4 Titus
Szerda 5 Telesphor
Csötör. 6 *Vízkereszt* ☾
Péntek 7 Iszidor
Szomb. 8 Severin
Vasár. 9 *B*1 Julus P.
Hétfő 10 Rem. Pál
Kedd 11 Hyginus
Szerda 12 Ernest
Csötör. 13 Hilar.
Péntek 14 Felix Pápa ●
Szomb. 15 Móritz
Vasár. 16 *B*2 *Jés. Nap.*
Hétfő 17 Rem. Ant.
Kedd 18 Piroska
Szerda 19 Kanut.
Csötör. 20 Fáb. és Seb.
Péntek 21 Ágnes ☽
Szomb. 22 Vintze
Vasár. 23 *B*3 Mária elj.
Hétfő 24 Timótli.
Kedd 25 Pál fordúl
Szerda 26 Polykarp
Csötör. 27 Ar. szájú J.
Péntek 28 Nagy Károly ☺
Szomb. 29 Sal. Ferencz
Vasár. 30 *B Sept.* Agunda
Hétfő 31 Nol. Pét.

FEBRUARIUS.

Kedd 1 Ignácz P.
Szerda 2 *Gyer.sz.B.Asz.*
Csötör. 3 Balás
Péntek 4 Verona ☾
Szomb. 5 Agatha
Vasár. 6 *B Sexag.* Dorot.
Hétfő 7 Romuald.
Kedd 8 Mát. János
Szerda 9 Apollonia
Csötör. 10 Skolastika
Péntek 11 Eufrozina
Szomb. 12 Eulália ●
Vasár. 13 *B Quinq.* Jord.
Hétfő 14 Bálint M.
Kedd 15 Faustin
Szerda 16 *Hamv.* † Jul.
Csötör 17 Sabina
Péntek 18 Simeon
Szomb. 19 Susanna ☽
Vasár. 20 *B*1 *Inv.* Eleuth.
Hétfő 21 Eleonóra
Kedd 22 Péter sz. R.
Szerda 23 *Kánt.* † Eberh.
Csötör. 24 Mátyás A.
Péntek 25 Viktorin †
Szomb. 26 Valburg. † ☺
Vasár. 27 *B*2 *Rem.* Leánd.
Hétfő 28 Renata

MARTIUS.

Kedd 1 Albin
Szerda 2 Simpl.
Csötör. 3 Gunda
Péntek 4 Kázmér
Szomb. 5 Adorján
Vasár. 6 *B3 Occul.* ☾
Hétfő 7 Akvin Tam.
Kedd 8 Istenes János
Szerda 9 Franciska
Csötör. 10 40 Mártir
Péntek 11 Herakl.
Szomb. 12 Gergely P.
Vasár. 13 *B4 Læt.* Rózi.
Hétfő 14 Mathilde ●
Kedd 15 Longin
Szerda 16 Heribert
Csötör. 17 Gertrud
Péntek 18 Sándor
Szomb. 19 Jósef
Vasár. 20 *B5 Jud.* Jóa. ☽
Hétfő 21 Bened.
Kedd 22 Oktavia
Szerda 23 Sófi
Csötör. 24 Gábor Ar.
Péntek 25 *Gyüm. B. Asz.*
Szomb. 26 Emanuel
Vasár. 27 *B6 Vir. V.* Rup.
Hétfő 28 Gunth. ♋
Kedd 29 Eustachia
Szerda 30 Kvirin.
Csötör. 31 *N. Csöt.* Benj.

APRILIS.

Péntek 1 N. Pént. Húgó
Szomb. 2 N. Szomb. P.F.
Vasár. 3 *B Husvét* Rik.
Hétfő 4 *Husv. H.* Amb.
Kedd 5 Vincze ☾
Szerda 6 Celest.
Csötör. 7 Hermann
Péntek 8 Diénes
Szomb. 9 Demetr.
Vasár. 10 *B1 Quas.* Ez.
Hétfő 11 Leo Páp.
Kedd 12 Julius ●
Szerda 13 Hermeneg
Csötör. 14 Tiburcz.
Péntek 15 Neste
Szomb. 16 Turib.
Vasár. 17 *B2 Mis.* Rud.
Hétfő 18 Apollon.
Kedd 19 Kreszcent ☽
Szerda 20 Agnes P.
Csötör. 21 Anselm P.
Péntek 22 Sot. Kajetan
Szomb. 23 Adalbert
Vasár. 24 *B3 Jub.* György.
Hétfő 25 Márk. Ev.
Kedd 26 Ezechiás
Szerda 27 Peregrin ♋
Csötör. 28 Vitál
Péntek 29 Péter M.
Szomb. 30 Sen Katalin

MAJUS.

Vasár. 1 *B4 Cant.* Fül.J.
Hétfő 2 Zsigmund.
Kedd 3 Kereszt feltal.
Szerda 4 Florián
Csötör. 5 Gotthárd ☾
Péntek 6 Pád. Ján.
Szomb. 7 Stanisló
Vasár. 8 *B5 Rog.* Mih.
Hétfő 9 Gergely
Kedd 10 Antonin
Szerda 11 Beatrix
Csötör. 12 *Aldoz. Csöt.* ●
Péntek 13 Servat.
Szomb. 14 Bonifacia
Vasár. 15 *B6 Exaud.* Sóf.
Hétfő 16 Nep. Ján.
Kedd 17 Ubaldus
Szerda 18 Felix. ☽
Csötör. 19 Ivó Püspök
Péntek 20 Bernard.
Szomb. 21 Konstantia
Vasár. 22 *B Pünk.* Illona
Hétfő 23 *Pünk. H.* Dezső
Kedd 24 Johanna
Szerda 25 *Kánt.* † Orbán
Csötör. 26 Fülöp ☺
Péntek 27 Ján. és Pál †
Szomb. 28 Vilhelm. †
Vasár. 29 *B1 Sz. Hár.* M.
Hétfő 30 Ferd.
Kedd 31 Petron.

JUNIUS.

Szerda 1 Nikodem
Csötör. 2 *Úrnap* Erasm.
Péntek 3 Klotild ☾
Szomb. 4 Kvirin
Vasár. 5 *B2* Bonif.
Hétfő 6 Norbert
Kedd 7 Robert
Szerda 8 Medárd
Csötör. 9 Gébhard
Péntek 10 Jez. Szív. ●
Szomb. 11 Barnabás
Vasár. 12 *B3* Fac. János
Hétfő 13 Pád. Ant.
Kedd 14 Basil
Szerda 15 Vit. M.
Csötör. 16 Rem. Ferencz
Péntek 17 Adolf ☽
Szomb. 18 Marczell.
Vasár. 19 *B4* Gyárf. P. M.
Hétfő 20 Florián
Kedd 21 Alajos
Szerda 22 Paulinus
Csötör. 23 Szidónia
Péntek 24 Kereszt János
Szomb. 25 Prosper ☺
Vasár. 26 *B5* János és Pál
Hétfő 27 László Kir.
Kedd 28 Leo Pápa †
Szerda 29 *Péter és Pál*
Csötör. 30 Pál emlékez.

JULIUS.

Péntek	1	Tódor
Szomb.	2	Sarl. B. Aſſz.
Vasár.	3	*B6* Kornél. ☾
Hétfő	4	Udalrik
Kedd	5	Vilhelm.
Szerda	6	Ésaiás
Csötör.	7	Vilibald
Péntek	8	Kilian
Szomb.	9	Lucrétia ●
Vasár.	10	*B7* Amalia
Hétfő	11	Pius Pápa
Kedd	12	Henrik
Szerda	13	Margit
Csötör.	14	Bonaventúra
Péntek	15	Apost. oszlása
Szomb.	16	Valter ☽
Vasár.	17	*B8* Elek Pápa
Hétfő	18	Arnold
Kedd	19	Arzán
Szerda	20	Illés Pr.
Csötör.	21	Daniel Pr.
Péntek	22	MáriaMagdolna
Szomb.	23	Liborius
Vasár.	24	*B9* Kristina ☺
Hétfő	25	Jakab Ap.
Kedd	26	Anna
Szerda	27	Pantaleon
Csötör.	28	Innocent.
Péntek	29	Mártha
Szomb.	30	Abdon ésSenen
Vasár.	31	*B10*Loj. Ignátz

AUGUSTUS.

Hétfő	1	Vasas sz.Pét. ☾
Kedd	2	Portziunkula
Szerda	3	István tal.
Csötör.	4	Domonkos
Péntek	5	Havi B. Assz.
Szomb.	6	Úr színe vált.
Vasár.	7	*B11* Kajetán ●
Hétfő	8	Cziriák
Kedd	9	Román
Szerda	10	Lőrincz
Csötör.	11	Susanna
Péntek	12	Klára
Szomb.	13	Ippolt †
Vasár.	14	*B12* Euseb
Hétfő	15	*N. B. Assz.* ☽
Kedd	16	Rókus
Szerda	17	Sibilla
Csötör.	18	Ilona
Péntek	19	Sebald
Szomb.	20	*István Kir.*
Vasár.	21	*B13* Bernard
Hétfő	22	Timoth.
Kedd	23	Fülöp P. ☺
Szerda	24	Bertalan
Csötör.	25	Lajos Kir.
Péntek	26	Samuel
Szomb.	27	Kalas. József
Vasár.	28	*B14* Ágoston
Hétfő	29	Ján. fejv.
Kedd	30	Rósa ☾
Szerda	31	Rebekka

SEPTEMBER.

Csötör. 1 Egyed
Péntek 2 Efraim
Szomb. 3 Béla
Vasár. 4 *B15 Őrz. An.*
Hétfő 5 Viktor
Kedd 3 Zakar. ●
Szerda 7 Regina
Csötör. 8 *Kis Assz.*
Péntek 9 Gorgon
Szomb. 10 Miklós
Vasár. 11 *B16 Már. N.*
Hétfő 12 Tóbias
Kedd 13 Maurit.
Szerda 14 Kerszt felem. ☽
Csötör. 15 Hildegard
Péntek 16 Ludmil
Szomb. 17 Lambert
Vasár. 18 *B18* Tamás
Hétfő 19 Január
Kedd 20 Eustach
Szerda 21 *Kánt.* † Máté E.
Csötör. 22 Móritz ☺
Péntek 23 Thekla †
Szomb. 24 Gellérd †
Vasár. 25 *B18* Kleofás
Hétfő 26 Cziprián
Kedd 27 Kozma és Dam.
Szerda 28 Venezel ☾
Csötör. 29 Mihály
Péntek 30 Jeromos

OCTOBER.

Szomb. 1 Remig
Vasár. 2 *B19 Sz. Olvasó*
Hétfő 3 Kandid
Kedd 4 Seraf. Ferencz
Szerda 5 Placidus ●
Csötör. 6 Brúno
Péntek 7 Justina
Szomb. 8 Brigitta
Vasár. 9 *B20* Diénes
Hétfő 10 Borgias Ferencz
Kedd 11 Burkhart
Szerda 12 Miksa
Csötör. 13 Kálmán
Péntek 14 Kaliksz ☽
Szomb. 15 Terézia
Vasár. 16 *B21* Gál Apát.
Hétfő 17 Hedvig
Kedd 18 Luk. Év.
Szerda 19 Ferdinand
Csötör. 20 Vendel
Péntek 21 Orsola ☺
Szomb. 22 Kordula
Vasár. 23 *B22* Kap. Ján.
Hétfő 24 Ráfael
Kedd 25 Krispin
Szerda 26 Demeter
Csötör. 27 Szabina
Péntek 28 Simon Juda ☾
Szomb. 29 Narczisz
Vasár. 30 *B23* Klaudia
Hétfő 31 Farkas †

NOVEMBER.

Kedd	1	*Mind Sz. Nap.*
Szerda	2	Halot eml.
Csötör.	3	Viktor
Péntek	4	Bor. Károly ●
Szomb.	5	Imre Hercz.
Vasár.	6	*B24* Lenárd
Hétfő	7	Engelb.
Kedd	8	Gottfried
Szerda	9	Tódor
Csötör.	10	András Av.
Péntek	11	Márton P.
Szomb.	12	Emilia ☽
Vasár.	13	*B25* BereczkPr.
Hétfő	14	Jukund
Kedd	15	Lépold
Szerda	16	Edmund Pr.
Csötör.	17	Gergely P.
Péntek	18	Eugenia
Szomb.	19	Erzsébet ☺
Vasár.	20	*B26* Felix
Hétfő	21	B. Assz. beav.
Kedd	22	Cziczelle
Szerda	23	Kelemen
Csötör.	24	János
Péntek	25	Katalin
Szomb.	26	Konrád ☾
Vasár.	27	*B1 Adv.* Virg.
Hétfő	28	Ruffin
Kedd	29	Saturn.
Szerda	30	András Ap. †

DECEMBER.

Csötör.	1	Elig
Péntek	2	Bibiána †
Szomb.	3	Xav. Ferencz †
Vasár.	4	*B2 Adv.* Bor. ●
Hétfő	5	Szabina
Kedd	6	Miklós
Szerda	7	Ambrus †
Csötör.	8	*B. Assz. fog.*
Péntek	9	Leokádia †
Szomb.	10	Judith †
Vasár.	11	*B3 Adv.* Dam.
Hétfő	12	Etelka ☽
Kedd	13	Lucza
Szerda	14	*Kánt.* † Nikás
Csötör.	15	Valerius
Péntek	16	Albin †
Szomb.	17	Lázar †
Vasár.	18	*B4 Adv.* Gracz.
Hétfő	19	Neméz ☺
Kedd	20	Amon
Szerda	21	Tamás †
Csötör.	22	Zéno
Péntek	23	Viktória †
Szomb.	24	Ádám és Éva †
Vasár.	25	*B N. Karácson*
Hétfő	26	*István M.* ☾
Kedd	27	János Év.
Szerda	28	Apró Szent
Csötör.	29	Tamás P.
Péntek	30	Dávid
Szomb.	31	Sylvester

Lehnhardt metsz.

URÁNIA

M. D. CCC. XXXI.

SZEDER FÁBIÁN

SZERKESZTETÉSE MELLETT

KIADTA

BEIMEL JÓSEF.

Negyedik Évi Folyamat.

Vesztettünk: lefolyott ismét egy éve korunknak,
'S a' feledékeny idő hoszszu sorába merült.
Gyáva panasz némulj — 's ha örökkén élni reménykedsz.
A' tudomány' úttyán meszszire futni siess!

B. T.

SZARVASKŐ.

Mit jelentesz e' tavaszban,
Földövedző lanyha köd?
'S tán, kelő nap, bús arczoddal
Jövendőmet tükrözöd? —
Szarvaskőnek bástyazöldén
A' menyasszony így rebeg,
'S a' gyászlepte néma tájat
Könyves szemmel méri meg.

Jer be, lyányom, mondja Csombord;
Jer be, a' rút gőz megárt.
Ablakodból is kiláthatd,
Nem jön é az égve várt?

Óh Atyám! itt szabadabban
Érzi lángját a' kebel:
Engedd Sághit innen várnom;
A' szép Bella így felel.

Elfut már a' nap' homálya,
A' föld' gyásza költözik,
'S az egész dicső természet
Fris mosolyba öltözik.
'S ím, a' násznép pompadíszben!
És legelső Csáki jő;
Krími fajta büszke ménjén
Mint a' csillag, tündöklő.

Ez a' vőfél; jobb kezében
Rózsaszín' zászlót emel.
Hun délczegség ül szemében,
Mint sugárzó hősi jel.
Szép ifjúság van nyomában;
Mind nemeslő, mind ragyog.
Majd egy távolabb szakaszban
Vének jönek 's több nagyok.

Nézi Bella, mint közelget
A' sereg, melly elvigye.
Sír, apolják nyoszolyóji;
De mit kelljen tennie?
Többeket lát, 's megmeg többet;
De még nincs itt Sághija.
Várja, várja, ímde nincs itt:
Ah, kövé kell válnia!

Hátra hagytuk, mondja Csáki;
A' szerencsés ifjú vöt:
Az olasz Gróf Barbó 's Lampért,
És Bogdány kisérik öt.
Éljen a' pár! fenkiáltja
Csáki, élj te hős öreg,
Kinek angyalszép leánya
Olly vitézt érdemle meg.

Semmit nem hall a' Menyasszony,
Mert nem sejti kedvesét;
Néki mordan elsötétül
Az ijesztő ébrenlét.

Hökken a' nász, borzad Csombord.
A' négy férjfi hol maradt?
Így szorongnak, és eggy szolgát
Elfuttatnak azalatt.

Órák telnek a' várásban:
Bella reszket, vágy, 's alél.
'S másmás titkos sajdulatban
Minden elhal, minden fél.
'S ím a' szolga! Sághi Úrnak
Paripáját vezeti,
És halálszín' arczulattal
A' szót alig ejtheti.

Ah, mit mondjak, 's mit ne mondjak? —
A' cseléd ezt rebegi;
Sághi Úrfi vérborúltan
Lelkét most lehelte ki.
Hárman; óhjaj, kik kisérék,
(Ezt vallá hogy haldoklott)
Irígységből ök ölék meg
A' derék szép bajnokot.

Valamint a' felleggyászból
Lesudamlott tűzcsapás,
Hogyha sújt és dönt szelével,
Ollyan lön e' hiradás.
Kőbálványként dől el a' Szűz,
Kit a' kínok alma nyom;
'S hervad, hervad nyoszolyáján,
Ekint az árva liliom.

Csombor székén ül leverten,
Agg melyén csügg ősz feje;
De mozgásban forr a' násznép.
Sok az erdőt futja be.
Az ölöket mind nyomozzák
Arra 's erre úntalan';
'S ah, a' legtüzesb szorgódás
Eggyre csak hijába van.

Az olasz Gróf Barbo 's Lampért
'S Bogdány, e' vad férfiak,
Nem türhették, mint világolt
A' szerencse Sághinak.

Mind a' három lyánykérőben
Eggykor Szarvaskőbe' volt.
Ismeré e' bűnszolgákat
Bella, 's nékik fennyen szólt.

Érzék ők ezt, de Babrónál
Zajgóbb szívvel eggyik sem:
Bús kigyóvá lett keblében
A' megtiprott szerelem.
'S most értvén, hogy Szarvaskővár'
Szépét Sághi nyerte meg,
Az olasznak vas lelkében
Hah, pokoltűz kevereg.

Sághit gátnak vélte mindég
Mindennémű útjain:
Mert bár ifjabb, de erősb volt
A' hon' pályasíkjain.
Ám magyarrá lenni Barbo
Égett volna, de mit ért?
A' hazáért nem buzgott úgy,
Mint a' jó magyar borért.

És hogy egy nagy harczjátékon
Sághi őt mégszabdalá,
Már azolta titkos mérgét
Csak reája forrala.
És most már a' vad Lampértot
Feltüzelte és Bogdányt,
Hogy bármint, de ne birhassa
Sághi a' szép büszke Lyányt.

'S majd barátság' színletével
Sághihoz betértenek,
'S e' vitéznek álorczázott
Szívvel örvendeztenek.
Ki meghíván nászra őket,
A' tört, haj, nem képzelé!
Szerelmökre vélök indult
Útnak Szarvaskő felé.

Az egymástól megtanított
Sárkányvérű czimborák
Lassan mentek, 's lassan menni
A' hív Sághit-unszolák.

Messze tőlök nyargalt a' nép,
Sághinak most túlkele
Barbo, és őt, hah, lováról
Hosszú karddal döfte-le!

Jaj gyilkosok! így riad-meg
Sághi, a' mint lezuhan.
Nincs sebhetve még halálra,
'S felkel a' boldogtalan.
Most Bogdány és Lampert eggyütt
Hátra vonják karjait,
'S gyepre zúzva szurdalják őt,
'S elhagyják magára itt.

Szarvaskőről jön a' szolga,
'S most bálványnyá dermedez;
Szól rebegve a' halóhoz,
Még nehány szót ejthet ez:
Vidd meg, jámbor, mondja nyögve:
Az Olasz 's két társai
Öltenek-meg vad kajánul —
Ím ezek vég hangjai.

Elhunyt, elhunyt a' virágzó
Bajnok! futnak gyilkosi,
Futnak, 's később' félelmökben
A' Törökföld' lakosi.
Hervad, hervad a' Menyasszony!
Bús enyészet int felé;
'S váró Hívét nem sokára
A' sír' partján fellelé.

MAKÁRY.

VÁGYAK.

Ha könnyen bánsz vágyaiddal,
Szünet nélkül piszkálnak;
Tégy velek, mint rabjaiddal,
Gyönyörképen szolgálnak.

S. F.

DIES IRAE.

Napja Isten haragjának
Végét veti e' világnak;
Ez szavok a' Próféták.

A' szív tele rettegéssel
Lessz a' Bíró jövetével,
Hol kezdődik a' számvétel.

A' trombitaszó eggyszerre
Lehat minden sírfenékre,
'S kitkit hív itélőszékre.

Bámul természet, és halál,
Hogy a' földpor emberré vál,
És a' Biró elejbe száll.

Az irott könyv megnyittatik,
Mellyben minden foglaltatik,
Valami megbiráltatik.

Ha a' Biró ül ragyogva,
Semmi nem marad titkolva,
Minden meg lészen bosszulva.

Akkor szegény én mit tegyek,
Oltalmamra kiket vegyek,
Hol a' Szentek is rettegnek.

Ég, Föld hatalmas Fölsége;
Világ ingyen üdvössége!
Üdvözíts malaszt mélysége.

Kegyes Jésus emlékezzél,
Hogy érettem kínt szenvedtél,
Ments meg, kit véreden vettél.

Kerestél értem fáradván,
Megváltottál a' keresztfán,
Munkád haszna áradgyon rám.

Igaz te a' boszszulásban,
Légy bő a' megbocsátásban,
Míg nem állok számadásban.

Szívbe szállva fohászkodom,
Szégyen terül el arczomon,
Szánakodj bűnös voltomon.

Ki Magdolnát föloldottad,
És a' latrot meghalgattad,
Kegyed nekem is ajánltad.

Noha tőled nem érdemlem,
Tégy irgalmat még is velem,
Hogy a' tűzkínt elkerüljem.

Midőn itélsz vég sorsomrul,
Juhaiddal állass jobbrul,
Elválasztván a' bakoktul.

Ha majd kiket megátkozol,
Bényelir az égő pokol,
Vígy oda, hol áldottatol.

Halld meg ajkam könyörgését,
Tekintsd szívem törődését,
Nyugosztald meg éltem végét.

Az nap minden könybe borul,
Mellyen a' test hamujábul
Fölkelvén elődbe járul.

Akkor Jésus nyújts irgalmat,
Híveidnek adgy nyugalmat,
Szenteiddel közjutalmat.

* *

RÉGI BARÁTNÉMHOZ.

Első húsz éves koromat disztette hajamnak
Szép szine, 's lángodnak szült fölös ingereket.
Ám de ezen másik húsz éves korra jutásnak
Általa a' szerelem 's a' Imj is öszbe borult.
Már eggyik sem fog többé változni; de illyen
Állandóságot vajmi szeretsz e? felelj.

MEGYPATAKY.

A' FÉLÉKENY.

A' nap zsenge sugárt lint a'
Hegytetőre,
'S vigan ballag a' selyem nyáj
A' mezőre.

Epret szed a' dallos lyány ott
A' berekben,
A' madarkák idvezlik őt
Concertekben.

Jöszte, kedves, errébb; mondom
Hevültömben,
Bámulsz, mennyi eper pirul
Köröltömben.

Mint az őz, midőn a' haraszt
Megzörrenik,
Ő is szómra szivdöbögve
Felrezzenik,

És fut — 's a' zephyrek hűtik
Hattyú keblét,
És az ibolyák csókolják
Bájos leplét.

A' madarkák neki utra-
Valót zengnek,
Rajtam pedig gúnyhanyokon
Nevetkeznek!!

N. R.

ÁTOK.

Lyányka, sebes szácskád csókomtól. Adj te is eggyet,
'S meggyógyulsz tüstént: halj meg azonba, ha csalsz.

PONORI THEWREWK JÓZSEF.

A' HAJÓS.

(Románcz)

Sötét az Éj — vihar
Támad 's szélkelevény! —
De nékem kedvezö
A' sors és a' remény.

Lyánkám' égö szeme
Mint estnek csillaga,
Itt a' sötétben is
Felém ragyog maga.

Fényénél csolnokom
Megoldom, és belé
Ülve — kormányomat
Tartom a' part felé.

Ö a' kék partokon
Várja kiszáltomat,
Reszketve megölel,
Issza hü csókomat.

„Hajós — tied vagyok
Szerelem' szárnyain,
Máskor is megtalálsz
E' part' virányain.“

Sötét az éj — vihar
Támad 's szélkelevény —
De nékem kedvező
A' sors és a' remény. —

FÁRNEK DÁVID.

RECENSENS.

A' mi gyümölcsnek eredt, nem rázhatod azt le, Recensens!
A' mi nem arra virult, hagyjd te, magába' lehull.

FÁJI FÁY' ANDRÁS.

ÁLOM.

(Hölty után)

Álmodtam, hogy mint kis madár
Keblére szállottam,
'S mulatságból patyolátját
Annak oldozgattam.
Aztán csalfán keringve hó
Kezére reppentem,
'S ismét mellyleplére, 's piros
Kötőjét csipkedtem.

Majd szőke fürtire szökve
Vigan csicsergettem,
'S elfáradtom után nyugtot
Hattyú mellyén leltem.

Illyen párna nincs édennek
Nincs ibolyás ágyán;
Olly édes az álom ezen
Kebelnek virányán.

Hogy elszunnyadtam ott, játszva
Újjal illetgetett,
'S ez testem – 's lelkem' átjárván,
Álmomból ébresztett.
Csoda bájjal nézett rám,
'S ajkit nyujtá felém,
Kimondhatatlan, a' gyönyört
Milly' kortyokban nyelém.

Majd egy lábon ugrándozva
Az időt töltöttem,
'S szárnyaimmal piros arczát
Érintve hűtöttem.
Még sincs tartós boldogság
Sem nappal, sem éjjel!
Minden, minden elenyészett
Kinos ébredtemmel!

VISZONLÁTÁS.

Hol napkelet; — arra nyilong deli szűz —
Mint tiszta korány, ragyogó szeme tűz.
Fris májusi rózsa' biborja virúl
Báj arcza' haván, ha tüzébe pirúl.
Hű szive' heves dobogása felém
Hat; — szekfü kinyiltja előtt lehelém
Búcsúm' ajakára. — Imigy fakadoz
Ömlengve az ifju — ha majd haza hoz
Jó csillagom, ő kebelemre hajol,
'S méz csókjaimat viszonozza. — Lefol
Igy gondtalan e' rövid élet. — Erő
Kél benne; sietve tapodja merő
Léptekkel a' honni gyöpöt. Magasan
Ég dél' sebes útja felett, sulyosan
Lángol le fejére az égi tüzár.
Fényhabzik az otthoni barna határ.

Túl súgárözön' közepette libeg
Hajlék, — alacsony hüs ölébe debeg
Vártába az égi leány. — Kire vár?!
Fúj, izzad az ifjú lihegve, sovár
Néztébe el el vesz a' drága irány;
Majd újra tüneglik a' kéklő virány.
Hanyatlik az ég' tüze, enged a' hév,
Hoszsz' árnyak erednek az erdei rév'
Nagy hársaitól. — Falatozva üget,
Majd áll, 's vidoran bekeg ott a' liget'
Szélen befelé legelő fiatal
Nyáj — útba vakogja kis eb. — Viadal
Kél most; hegyesítve fülét kiszalad
Egy gyerke; — elötte csevegve marad,
Majd fogcsikorítva 'rohan, tüzesen
Forditja meg, üzi az eb, 's szemesen
Nyargalja fel a' gyapotos sereget;
Lágy fény aranyozza nyugott' az eget.
Biborba vonúl folyam, erdő, vidék.
Báj Glória ömlik el a' túli kék
Légürbe' merengő leányhoni lak'
Környén. — Remegő kegyes angyalalak
Jön; — szellemi lépte könnyü, feje szép

Mellére függ. Illy szomorún hova lép?
Rózsát szed ölébe, reménylve tekint
Rózsáira, fájdalom' angyalaként
Néz a' sietö folyam' árja fele;
Néz, merre sohajt kebele,
Néz, 's lángol az arczliliom; hüledez,
Majd ég, dobog, öszveszorúl, repedez,
Majd félve örül szíve. Barna fi leng
Kormányt csavaritva habon, — szava zeng;
Viszhangzik az erdö, riadva szalad
Túlpartra a' hang töredezve. Halad,
(Meny terjed alatta felette, elöl
Dij fénylik,) evezve, szerelme felöl
Hangozva tapodja a' honni virányt;
Csók árba borítja az édeni lyánt.

FEJES MIHÁLY.

LAURA' MULATÓ HELYE.

Üdvöm néktek, magas bükfák,
'S kies ligetnek zöldgye,
Ezüst forrás, te Laurámnak
Csendes mulató völgye.

Itt a' tavasz' hüs reggein
Szokott Ö andalogni,
'S madarak' zengeményein
Érzetiben lobogni.

Képzetemben itt lengek én
Báj ékein legelve,
Midön az ég' derült kékén
A' Hold fénylik megtellve.

Miként e' kis patak csereg
Hattyú szavát követve,
Utánna könnyem úgy pereg,
Szivem búba temetve.

Kis fülmilém, te Laurának
Panaszaiban részvett!
Vald, oh vald: ez Agácsfának
Tövében mit éneklett.

„Szeress örökké engemet,
„Mint én szeretlek Tégedet:
„Lelkünk hűség övezze
„Testünk' egy sír fedezze."

GYÁSZFY.

MÁTYÁS' BÉKENAPJA.

Eredeti Nemzeti Játékból.

Első Felvonás és Jelenés.

(Kerekded völgy, mellynek távolnyilásán látszik Galgótz vára, körül zöldellő fák, mellyek alatt sebeiben ellankadva hever Madróczy István, a' fekete seregből, szemeit a' felkelő holdra meresztve, baloldalon a' ligetből kandikáló kunyhók, különben mély csend.)

István. Onnan a' csillagok' hazájából békemalaszt harmatozik az egész nagy Természetre. — 's melly csendes a' vidék, mintha egy óra sírkeresztet emelt volna az élet' örömzajának. A' gyenge szélben reszkető fák között édes mosolygva bujkálódik a' hold 's a' vízszinű csillagzat. — A' szerencsétlenek' lelkei susognak é itt kö-

rültem, kiknek a' szomszéd világban is vigasztalások, ha itt alant hasonló társakat láthatnak — vagy a' setét völgyekre leszakadó Tugár' habjának nyögése hallatszik ki a' cserék közűl? — Oh melly sokszor ültem én Törökszentmiklósnak a' holt Tiszára könyökló halmain az est' ünnepi békességében! akkor még voltak kedvesim, akkor még volt Hazám, mellyért most titkon élek 's halok. — Itt, e' lángoló kebel örömmel szenvedi a' Haza' boldogságáért nyert sebeket, itt e' homlok kevélykedve mutatja egy üldözött' hívségét 's tántoríthatatlanságát. Mátyás, Mátyás! méltatlanúl adád vissza veszteségnek nem gondolt 's érted mindég tisztán verő szívem' hajlandóságát! igéreted 's bizodalmad helyett csak keserű pillantásokat vegyítél ifjú életem' napjai közé! — — Fájdalmasok e' sebek, 's örök álmot terítettek volna érzékenységimre, ha az ég' angyala be nem kötözi azokat. — (Csörtetés a' bokorban, — kendőjét szemére vonja 's feje lehajlik) álom adó lengzetek csapkodják arczomat, 's szeliden nyújtja karjait egy rég nem érzett nyugalom. — (clals ik.)

(Piroska jön. — Egy pásztor leány ő, csinos öltözetben, balkezében egy gyümölcsös kosár, jobjában egy zöld gally, lejtőzve fellép, 's énekel)

Itt szokott ő megjelenni
A' liget' zöld allyain,
Nem is szokott tovább menni
A' vadon' halmállyain,
Hoztam almát, kedves néki
Az idei sajt, —
Nem jön ide más vidéki,
'S megköszöni majd — megköszöni majd. —

(Meglátván a' pihenő Ifjút sajnálkozással lép fellé, 's mintegy bánva gondolatlan énekléſét, leül mellé, gyümölcseit válogatja, néha fel fel tekint Istvánra — 's ez ébred)

István. Piroska te itt vagy? miként hálláljam meg sok jó tetéményedet?

Piroska. (vállát mozdítva, szivesen) csak úgy!

István. Lásd én szegény vagyok, nékem nincs semmim is.

Piroska. Én is szegény vagyok; Apám meg azt is mondta, hogy a' boldogság szegényeknél lakik, osztán én inkább leszek szegény, mint — hogy is mondta tsak? — mond meg édes Istvánom, mi az a' gond? taníts meg engem a' boldogtalanságra, mert nálunk nem tudják azt.

István. Ne is kívánjátok azt ösmérni! olly két vagyon a' boldogság és boldogtalanság, mellyen kívül az első ember elveszített paradicsomából egyebet magával ki nem hozhatott. Boldogok vagyunk, ha kebelünket örömérezés, megelégedés tölti be. Boldogtalanok, ha valami kedves tárgyunkat 's reményünket elveszítjük; ha lelkünk nagyobbra vágyódván, czélját el nem érheti, akkor csak egymást követő fájdalmak szaggatják szívünket, 's panaszos szemmel tekintünk az ég felé.

Piroska. De István egyél is már (oda nyújtja a' kaskát) ezt vedd István, illyen színű a' hajnal, a' te orczád is illyen színű.

István. Kóstold meg hát te is ezen almát — lásd most én is boldog vagyok, mert a' jó tétemény boldogítja lelkünket: csak a' lel-

ki boldogság állandó. Te jót tettél én velem, midőn tudván szegénységemet, gyámtalanságomat, sebeimet bekötözted, fris vizzel enyhítettél, 's midőn válogatott gyümölcseiddel megkináltál. Most én viszont, hogy általad nyert vagyonkámat veled szívesen megosztom — boldog vagyok.

P i r o s k a. De István, mit is mondál csak az imént? sohajtás — micsoda rettenetes állat az a' sohajtás, hogy az ember' szívét szaggatja?

I s t v á n. Nem ollyan állat az, mint itt, mellyek a' vadonerdőkben lakoznak, de ezerszer kegyetlenebb azoknál. Egy képzeménnyel 's legforróbb érzéssel tele fájdalom, melly szívünkben támadván veszteségeink' látásán, a' lelket bennünk megdobbantja, elfojtva lélekzünk ekkor, 's ezen szaggató lehelést nevezik sohajtásnak. Sohajtottál e már te Piroska?

P i r o s k a. Nem tudom biz én magam se! (elszomorodva) de ma reggel még is, hogy Liluskát, a' kis őzemet meg nem találhattam, nem tudom biz én magam se', mi volt a' szívemen, de nagyon nehéz volt, és igazán mondtad, nem hagyott lélekzetet venni, de azután, hogy megleltem, úgy örültem, hogy jobban lettem.

István. Azomban még is adott a' végzés egy jó barátot, melly ezen szomorú vendégtől megszabadítja szivünket. —

Piroska. Ugyan ki lehet az? ó édes Istvánom, vigyük el azt a' jó barátot Apámhoz. Ő sokszor, ha édes Anyám eszébe jut, mingyárt elszomorodik. Ollyankor azután kimegy ama' dombhoz, látod amott, hol a' berek lekanyarodik a' patak felé, oda tették bé Anyámat — és sokszor ott búsul. Ó vigyük el István azt a' jó barátot Apámhoz, én néki gyenge sajtot, 's legfrissebb gyümölcsöt adok, 's új kannával merítek vizet a' kavicsos forrásból. — vigyük el István!

István. Ott van már az nála régen, 's meg is vigasztalta sokszor.

Piroska. Én még nem láttam, mi hozzánk nem jár senki, csak néha — — jer István!

István. Ne úgy értsd azt Piroska! lásd ezen vigasztaló magunkban van. Ollyan az: ha vigadunk, megkeseríti örömünket, 's ha bú, fájdalom lakik kebelünkben, szivárványként nyújt reményt, hogy nem soká fog az epedő' szemében bolyongni — a' köny az — legkese-

rűbb 's legédesebb ajándéka az Istennek. Ha van egy társunk, ki meg nem veti üldözött létünket, annak karja, 's könnye felfogja ügyünk', 's az eggyüttérzés, rokonsiralom ömledező panaszunkat könnyebbíti; 's ha nincs jó barát, akkor távól az emberektől, oda megyünk, hol a' tudatlan madarak résztvéve énekelnek, 's o.t ki sirjuk magunkat.

Piroska. Taníts meg, kérlek, sírni engem is — ó sirjál egy kicsint!

István. En talán soha sem fogok már sírni, ezen kincset elvette tőlem az ég, kivívtam magamat, — ne kivánd azt tudni Piroska! (felkél 's Piroska utánna)

Piroska. De lásd István, igazságtalan vagy. En minden jószágomat, még őzetskémet is neked adnám, ha mindég itt laknál, és te ezen kérésemet is megveted. Kérlek szépen István! micsoda az a' sirás?

István. Te még boldog vagy tudatlanságodban, neked szerencse, veszteség egyképen jön, mert nem tudod azt különböztetni. A' sirás szivünk' bánatsúllyának feloldozása, mi-

dón fájdalmunk' bús érzeménye szemeinkben könnyekben olvad fel, 's — enyhül, az a' sirás, mikor szemeinkből olly jól eső harmatcseppek hullanak — — —

Piroska. Tudom, tudom már! sirtam én is ma reggel, hogy Liluskát megtaláltam, mert gondold csak édes Istvánom, ama' bokrok közé mentem Liluskát keresni, és egy élet nélkül lévő őz mellett térgyen álva találtam. Derékon találta a' nyil, 's futását csak addig győzte, — bizonyosan annya volt az én őzetskémnek, mert ez annak sebét nyalta, és néki mint mondod, ollyan harmatcseppek ragyogtak szemében. Szóltam hozzá: Liluskám, Liluskám! — de ő nem szaladt most felém, csak nyögött keservesen, ó a' szegény oktalan állat is mint szereti az édes Annyát! akkor én is sírtam keservesen, eszembe jutott édes anyám, — ha láttad volna, mint szeretett ő is engemet, — de ő nincs már többé! (elfojtódik)

István. Elválunk mi is minnyájan, lehunnyuk 's örökre lehunnyuk az örömpillantásokat! 's te zokogsz Piroska? jó szíved érzi vesz-

teségét; de majd egykor oszolni kell fellegeidnek — az aranyfelhők' vidékében, az örök fényességben meglátod te édes szülődet, 's ő akkor, a' földi szebb érzeménynek ha valami sugára vissza szál az égbe, Szülőd akkor megelégedéssel fog zárni kebelébe. Angyalkák lebegnek most körülted, 's minden cselekedeteidet látják, 's estve a' magasságban előbeszélik — és a' megboldogúlt lélek örvendez, hogy te őtet szereted!—

Piroska. Fogom is én szeretni őtet mindég! — de István nézd, szürkül az ég a' hold körül, közelget az éjfél, nékem mennem kellene, óh de te megint a' hüs harmaton maradsz. Bár csak hamar megvirradna, hogy sebeidet beköthetném. Kegyetlen emberek azok a' katonák, hogy nem sajnálnak illyen szép ifjút megvérezni, én a' világért se' tudnám azt tenni, — hát ha megholtál volna István?

István. Úgy szerencsésebb volnék! édesebb pillantatot nem adhatott volna a' sors viszsza elragadott boldogságomból, mintha tudván érdememet, érezvén ártatlanságomat, a' Haza' a' rólam megfelejtkezett Haza' lábainál tehettem

volna le életemet: gyönyörüség élni a' Hazának; de boldogság meghalni a' Hazáért!

Piroska. Talám nehéztelsz is majd sok kérdéseimért?

István. Nem, igazán mondom, nem. Hosszú és unalmas nékem az idő, 's teveled osztva fel, nem érzem csatáját. Különben még örömmel nézek reád, szívesen halgatom mézes ajakad' beszédét.

Piroska. Hát te is szereted az én számat? — minap a' nagy Úr' fia is oda jött hozzám a' patak szélén, 's ő is azt mondta, hogy szereti a' számat; 's hajleplénykét igért, ha ajakamat ajákához teszem, de hogy nagyot csattanjon.

István. Úgy! de te azt nem tetted Piroska?

Piroska. Óh istenem uram, hiszem nem tettem én azzal rosszat; a' nagy Úr' fia azt mondá, hogy az szeretet, — apám pedig azt beszélli, hogy a' szeretet kedves Isten előtt. Tán csak nem haragszol István! úgy e nem? békesség fejébe a' te szádat is megcsattantom.

István. Azt nem Leányka! lásd nékem

abból semmi hasznom se' lenne, de te egy megbecsülhetetlen érzést vesztegetnél el.

Piroska. Nem biz' én, István.

István. Szívesen, tennéd azt Piroska?

Piroska. Szívesen, nagyon szívesen.

István. Lásd Piroska, igyekezeted szívedből származván, érzés nélkül meg nem eshetik — 's a' történet után reá szánt érzésed vissza hozhatatlan. Két öszveforró ajak' elcsattanását csóknak nevezik, 's ki ezt legelőször elnevezé, mindenhatóságát egész teljében nem ösmérte: a' meny' első ízlete, az melly a' halandót perczenetében istenek közé emeli. Egy drága, de veszedelem okozó kincse létünknek, melly legboldogabb, legszentebb érzeményeinket mintegy üdvözítve elragadja, 's még is igen múlékony istenség: a' lelki gyönyörűség testi vágyódásokkal egybe olvadva, sirjok' partjához, az ajakhoz közelítenek, 's megmagyarázhatatlan tündérbáj között habgyanánt elenyész lételek.

Piroska. Még is az emberek olly igen szeretik a' csókot.

István. Piroska! nem mind azért szere-

tik azt, hogy gyönyörét éreznék. Minden csók egy égből szált érzeményt temet el, 's jaj az embernek, ha ezt Judásként élelmül 's kereskedésül vette! kerüld Piroska, kerüld az ollyan ifjút, ki tisztelete' jelében csókkal kinál, kerüld utáld is azt, ki szereteted' zálogában csókot kér. Majd csak akkor, ha életed' hajóját egy kedvelt társ' karjaiban kikötöd, akkor fogod fájdalmasan érezni az illyenként igaz öröm nélkül szokássá vált csókok által ki rablott kebeled' hijánnyát: hány elfelejtő csillagtól kérnéd vissza elvesztegetett kincseidet, midőn már azokat idő, sors, gazdagság, és szorgalom vissza nem adhatja soha!

Piroska. Így hát szeretni csak veszteség! pedig én téged' szeretlek, 's nem veszítek általa; szeretem én Apámat 's Bátyámat, és miolta a' nagy Úr' fia megtanított, meg is csókoltam őket sokszor, 's nem hogy hejány volna keblemben, de tele van örömmel!

István. Az a' szeretet, az a' csók más ám Piroska! ez által nem hogy üresülne szívünk, de a' legboldogítóbb érzeményeket tanúlja. Óh Lyányka! jön majd egy óra, midőn a' legbájo-

sabb vidék is csak] bút hangoz feléd; 's a' patak' kristály cseppjeit mind könnyeknek látod; midőn a' csalogány' bánatos éneke megkeseríti édes messzegondolatidat; 's puszta lesz most békével 's nyugalommal tellyes szalmakunyhód, — midőn gyakrabban nézel fel az egekre, 's eltévesztve magadat a' bájképek' gyönyör édenében, forrón öleled meg őzecskédet — 's azt irgalmatlanúl ellököd, észrevévén, hogy nem ő az, kit te keresel, akkor Leányka! akkor fogod táplálni kebeledben azon kegy csípésű kígyót — a' szerelmet, melly egy deli 's kedves ábrázatú ifjúnak tekinteténél lelkedet megdobbantja — szemed' leszegezi, 's nyelvedre mézlánczot kötöz. Ez legboldogabb pillantása az ártatlan kornak! — ezt Piroska, csak ezen lépésedet ne engedd használni egy bizodalmat 's valóságot nem igérhető Férfi' hizelkedéseinek, ne hadjd örökre elveszni ezen visszahozhatatlan órádat más szebb mosolygó' igéretiért! mert így szokássá válván illy perczenetid, nem sokára elégedetlenséget 's unalmat szülnek. A' kedvest, ki a' legelső sóhajtást teremti kebledben, el ne vadítsd; mert önmagadat csalod meg. Az elsőt a' boldo-

gítóbbnak tetsző karok között se felejtheted, felhagyja az örömszámkivető emlékezetét; annak neve eltörülhetetlen jegyet hágy sziveden! — — Úgy e Piroska figyelmezni fogsz te szives intésemre?

Piroska. Ezen intést mindég elmémben forgatom, 's ha hogy a' jó Isten minden veszélyektől megoltalmaz, úgy érzem csak tökéletes boldogságomat, ha tégedet is megjutalmazott.

István. Megleszek én jutalmazva azon vigasztaló gondolattal, hogy roszra nem tanítottalak.

Piroska. Még is István! miként lehet az, hogy ama' drága ruhákba öltözött urak minket neveznek boldogoknak; holott a' föld' minden kincse az ő kezekben van? én azt meg nem foghatom.

István. Az igen természetes! Ti vagytok igazán boldogok, néktek szűk kézzel is eleget adott az Isten, mert szegénységtekkel megelégedtek, 's ők irigylik boldogságtokat. Az ő szíveikben pompa, fényleses, irigység 's telhe-

tetlenség' dühe lakik. Addig voltak boldogok a' nemzetek, míg egyiknek a' másikénál magasabb sátora nem volt — pénz az emberséget meg nem vesztegette, kevés vagyonkájokat egymástól nem féltették, a' meghasonlás' lelke kincstelen kunyhóik között pártfogót nem talált. De midőn különbféle kecsegtető képek az ember' szívét megbájolák, igen múlékony gyönyörűségeinek üzésére kincseket rakott falak közé, akkor egy házra más házat épített, hogy az az alatt járó egyszerűség, jámborság be ne láthasson ablakán, ha imádkozik e, vagy dorbézol? — gyermekeinek külön osztályt rendelt 's nevelőt melléjek, kitől a' valóban bölcs, szelíd, 's leghasznosabb tudományokat és intéseket atyai lélekható szó gyanánt nem vehették: szabadság, kényeztetés előbb koporsó, azután lakadalom! — Feleségét belső szobájába rejté, hogy csak egyedül ő legyen tárgya minden gondolatjának — mert féltette.

Piroska. Az ollyan erős házakban mitől félthette?

István. A' mások' társaságától, 's szerelmétől.

Piroska. Hát az Uraknak nem szabad égymást szeretni?

István. Féltik az asszonyokat, hogy őket illető szerelmeik' kincseivel más szeretőket is boldogítanak; holott ők illy bizodalmatlanságok által elveszítették érdemeket, egy hív nő' állandóságához.

Piroska. Keserves élet lehet az István, mentsen meg az Isten minden jó lelket ollyan állapottól!

István. De még is igen sokfzor illyen sors nem méltatlanúl éri a' hölgyeket, mert lásd: egy Kisasszony elunván a' pártás életet, egy nagyra termett gazdag Úrfi' szemeibe mosolyog; menyei óráknak nevezi az időt, mellyben véle lehet, nem emleget mást, mint a' boldog szerelmet, egy kis kunyhót és az úrfit. Mindenét feltalálná — igy hazud — hivének puszta karjaiban, 's ha azt szép szavával, képével birtokába örökösen lekötelezhette, akkor az emberszeretet társaságokhoz ingerli: pompa, palota, pazarlás megint! — Férje, ki a' jobb érzeményeket még nem hagyta kebeléből ki búcsúzni, vagy titkon siratja boldogtalanságát, vagy eszközöket keres

szép szerével a' nagyobb rosszat meggátolni, 's a' megsértettnek képzelődő asszony más' karjaiban keres vigasztalást, és írt sebére! Ó boldogtalanok ők igen!

Piroska. Hol tanultad István! hogy ollyan jól tudod az ő állapotjokat.

István. Ott tanultam a' nagy világban, nékem részt adott ahhoz születésem 's rendem. Lásd Piroska, az ollyan Asszony földi világát megtéveszté: nem érezheti ő azon boldogságokat, mellyeket az ég egy férjfiúnak se' teremtett. Az öszvezavart érzelmek' körében nemzett — különben legédesebb gyümölcseit — gyermekeit nem ölelheti olly indulattal, melly a' meny' üdvességéhez legközelebb van, 's melly bár valaha történhető szerencsétlenségében is isteni napokra emlékeztetné vissza!

Piroska. Pedig ők is csak meghalnak egykor, 's ők is csak ollyanok lesznek, mint mi.

István. Nem, Piroska! lásd, melly igen boldogtalanok az urak: szégyenlenek ők a' köznemesekkel egy templomba járni, kápolnát épitetnek váraikban, 's azt sokan zárva tartják. Erős bol-

tok közé rakják halottjaikat, 's kincseket mellé-jek, mert azzal akarnak a' szendergő poroknak nyugalmat vásárolni. Oda a' szegény hálaadatosságnak 's még a' fiúi szeretetnek se' szabad bemenni; mert a' nyughatatlan önösméret' lelkei kisértve a' tizenkét órákot ott szenvedik el. Borzadásnak rettentő érzeményei közt ünneplik ők a' Halottak' estvéjét, míg ti boldogok egész éjjeket tölthettek kedvesitek' keresztjénél, és semmi tünemény, semmi rémalak meg nem háborít. Áldást 's nyúgosztaló fényt hintve megy a' holdvilág sírhalmaitok felett, az emlék fák' lombjai között vigasztalást suttog mindenik levél. Az ott elmenő vándor keresztet vetve 's tiszta érzéssel mondja hantjaitok felé „adj Uram üdvességes feltámadást nékiek!" Ó Piroska, a' legdrágább kincsektől vannak megfosztva az Urak, midőn tőletek az igazságos Sors semmit el nem ragadott! — De Piroska, mi lelt tégedet? Orczád' rózsái elhalaványodtak, és szemeidben békesen ragyog a' szentség' gyémántja; mond meg Piroska, mi lelt tégedet? —

Piroska. Ó István, István! miért tani-

tottál meg azon érzésekre, mellyeket birtam, de nem ösmértem? az én tudatlanságom sokkal édesebb volt nekem! — én többé — boldog — nem vagyok!

István (szünet után) Ha néked én károdat akartam Leányka! Istennél van a' büntető ostor, megver az engemet; de Piroska, ha a' nagy világ' szélvészei, mellyek közt nevekedtem, szivemet meg nem ronthatták; téged is, és a' te jó szívedet nemed' gyengesége csábulásra engedheti ugyan; de nem a' megtántorodásig. Isten látja lelkemet, kedvetlen sorsomban csak azért kívánnék élni, hogy jótéteményidért téged' boldoggá tehetnélek!

Piroska. Köszönöm István, szépen köszönöm! (szünet) ó István. Azon érzések, mellyeket számomra jövendőket mondottál, az égből kebelembe leszállottak. István! (kezét fogván) nézd csak itt, milly sebesen dobog a' lélek bennem, nincs bátorsága szememnek; ó István! ha eljön az a' szép ifjú, kit te mondottál, én nem nézek reá, mert az is ollyan lehet, mint azok az urak, — annak házába én nem mennék lakni, hogy bezárjon engemet, 's Liliuskámat elvegye, hogy azt se'

szeressem. István, István! jöjj te hozzánk lakni! nálunk senki se' háborgat; édes tejjel mosogatom meg sebeidet, a' legpuhább gyapjúból vetek ágyat számodra, — a' legszebb gyümölcsöket, a' legtiſztább vizet hordanám 's a' sajtokat édesre kéſzíteném neked!

István. Köszönöm, Piroska, én is köszönöm! megvetni szíves ajánlásodat kegyetlenség, megcsalni jóságodat, vétek volna, 's lásd Leányka, hozzátok én még is nem mehetek, ne hogy megátkozzátok azt a' kegyes embert, ki az idegent legelőször házába befogadta.

Piroska. Mi nem tudunk átkozni. Jöjj el István, elég tágas a' mi kunyhónk, 's a' mi helyem nékem abban van, legyen tiéd; szereti Apám a' jó embereket, szeretni fog téged' is, mint engem' 's bátyámat. Ha majd kigyógyulsz sebeidből, elvezetlek tégedet a' rózsafákhoz, a' csacsogó patakhoz, megmutogatom báránykáimat, és libáimat, a' Liluska kettőnké lesz, és ha eljön a' nagy úr' fia, te nem engeded, hogy megcsókoljon — úgy édes Istvánom, ollyan leszel te nékem, mint édes Apám volt édes Anyámnak!

István. (mély érzéssel). Hagyd el, édes Piroskám, hagyd el azt!

Piroska. Mi munkáinkat együtt végeznénk, mint a' fzorgalmatos hangyák, 's ha nekünk is lennének ollyan kicsiny embereink, kik még beszélni nem tudnak, mi tanítanánk őket az egyszerű szóllásra, mint a' fülemile az ő csevegőit, 's mi, István, boldogok lennénk!

István. Mondtam, Piroska! ne tévedj el a' bájképek' seregében. Képzeted' ösztöne szívedbe lopódzik, 's mérges fulánkját hagyja ott a' nem tellyesedhetett emlékezetnek. Piroska! te általam boldog nem lehetsz; én megesküdtem a' Haza' 's a' mindent büntető Isten' fzíne előtt esküdtem meg, hogy az atyai boldogító érzésnek legutolsó maradványát is sirba temetem. Leányka! engem szerető karok 's földön üdvezithető ajkak nem fognak boldogítani! sátán gyanánt feküdne lelkemen a' vétek' súllya, melly engemet az örökre elnyelő éj 's mélység' torkához vezetne. Ó Piroska, a' megátkozott szív' birtokában pokolt találnál; kerüld ki a' hiteszeghetőt, mert az, ha kirabolta mézedet, lepkeként tovább

száguld. Én, Leányka, boldogtalanabb lennék következő sorsodban, mint keserves gyönyörűségeken élt magamban!

Piroska. Istenem, Istenem! — Ó István, te kegyetlen vagy!

István. Sorsom hozta magával! Lásd Piroska, én katona vagyok Mátyás Király' fekete seregében. Titkos irígységek a' nagy Szilágyival Mátyás' rokonával lebuktattak; barátim, kik a' neszt észrevették, veszedelmemről korán tudósítottak, 's én gyáva lettem ösztönözések szerént eltávozni. Szilágyit Világosvárt bezárák, 's én itt most a' cse hadak ellen titkon szolgálok, de becsületes halálom nem talál itt. Most vissza megyek Budára, 's fejemet az itélő szék előtt leteszem. Nem védem magamat, mert a' Király mellöl most az igaz és az igazság éltávoztak! — Igy Piroska! én tégedet meg nem csalhatlak, és minden téged' boldogítani szives szándékom mellett is eskümnek 's Hazámnak híve maradok. Életem a' közjóé, magam pedig a' szerencsétlenségé, azt lekötnöm nemesség, 's kötelesség tilalmaznak, ezzel téged' tennélek bol-

dogtalanná. Jaj azon ifjúnak, Piroska, ki egy Leány', egy ártatlan szüz' gyengeségeivel vissza él: de rettenetes jaj annak, ki Hazáját csak gondolattal is megcsalhatta! — 's a' t.

Vaskapui Kapuy Károly' múnkáiból közli
CSÉTSÉNYI JÓSEF.

EPIGRAMMÁK.

SZELLŐ.

Lengj, o lágy szellő, 's zöld erdők' lombjait élesszd,
Kis madarak vágynak könnyü fuvalmad után.
Bár philoméla mohón feliand sípjának ürébe;
Újra kiönt, dalait torka zenegve veled.

JULIÁHOZ.

Zúg vala bús zivatar 's Balatont hajtá Somogy ellen,
A' kéklő tenger' tükrire vonva homályt.
Júlia, szép súgárszemü lyány! mosolyogva tekints rá,
'S a' habozó Balaton' kékje viszont kiderül.

PONORÍ THEWREWK JÓZSEFHEZ.
(mikor Nyitra Vármegyében utaznék)

Dácia' hangjaival Nyitrába tüzérzetet öntesz,
'S nemzeti lángod előtt Sarmatok' árnya repül.
Szép honi szándekunk' végczélra vezetni buzogsz, 's a'
Jó' magvát hinted itten is, ottan is el.

ÁLLHATATLANSÁG.

Ollykor igaz vígság látszik lemosolygani hozzánk,
És bennünket ölel mennyei bíztos öröm.
Ah! csak alig sejtjük, hogy vígadalom veve környül,
'S tűn képzelt örömünk' álomi képe legott.

ÉLETALAP.

Bár' hiu álmodozás a' lét, 's csilláma, becsüljük.
Nyúlik az élet, 's olly édesen, álom' ölén.

UJSÁG ÉS ÓSÁG.

Törni nehéz utat, és félelmes járni az újon,
'S a' minden napinak tört nyoma mély unalom.
Ott fenyeget botlás, és itt gyötör íztelen ság.
Végre közelg az idő lelke, 's ragadva viszen.

HRABOWAI HRABOWSZKY DÁVID.

BORCSA, A' PÁSZTOR-LEÁNY.

(Románcz.)

Az ég derül, az ég borúl,
'S boltozatjain
Felleg alá felleg szorúl
Hamvas szárnyain.
Téj-kupáját véve indúl
A' pásztor-leány,
Hő szerelme keblében gyúl,
'S lánghullámot hány.
De mint remeg a' nyárlevél:
Reszket, 's szíve félve reméll.

„Boresa, ne menj távol útra,
(Szóll az agg bojtár)
„Gyors elszántod örök búdra
„'S tán vesztedre vár.

„Közel Mátra' bérczein túl
„Förgeteg tolong,
„Holló szárnyon erre indúl,
„'S leple már borong.
„Biztos gunyhóm; légy vendége,
„Míg más hajnal száll az égre."

„ „Túl a' folyam' kettős árkán
„ „Hű kedvesem áll,
„ „Indulok, bár rémes szárnyán
„ „Rám a' felleg száll.
„ „Öble keblem' tengerének
„ „Árját felfogja,
„ „'S lángja szívem' örvényének
„ „Széljellobogja.
„ „Öszöm! gunyhód' bús alkatja
„ „Komoly, 's nyugtom' nem adhatja." "

„Imádságra kong harangja
„Falunk' tornyának,
„Szívfohászt kér bádjadt hangja,
„Az ég' Urának;

A' setét domb' cserbodrain
Esve kelve fut,
Míg a' szántó föld' tarlain
A' sík völgybe jut.
Késs förgeteg, húnyj el villám,
Jaj! csügged a' szép pásztor-lány.

Ott, a' folyam' bokros partján
Ég Ándor' tüze,
Ott sóhajtoz pásztorbotján
Sírva: hol szüze?
A' zuhatag 's dörgő robaj
Hangját elveri,
A' bömbölő szél tüzét haj!
Szerte seperi.
Hallgass dörgés, csendesedj szél!
Ándor' szíve már alig él.

Zúg a' zápor, 's jég örvényét
Az ég kitárja,
Száz meg száz dúló menykövét
Szórja, górálja.

„Térdet hajtva ömledezz itt
„Esdeklő könnyel,
„Hogy ne nyujtsa sujtó kezit
„Ránk jégözönnel.
„Maradj, míg a' felleg tágúl,
„'S a' késő hold fényre sárgúl."

„ „Megszelídűl morajjával
„ „A' háborgó ég,
„ „Ha lángöble' forrásával
„ „A' villám kiég:
„ „De tűzüszke kebelemnek
„ „Gyülve lobbadoz,
„ „Ha karja közt kedvesemnek
„ „El nem hamvadoz.
„ „'S nézd, jelfénye amott csillog,
„ „Villám' 's holdat feljül villog.

„ „Isten veled!" " 's nyilként repűl
A' szép pásztor-lány,
Szerelmétől hő keble fűl,
'S lánghullámot hány.

Nem csillog tűz víz' partjáról,
Borcsa tétováz,
Hull a' kupa hó karjáról,
'S ő holt élő váz.
Csügged, bízik, hal és éled,
Kínja majd nő, majd meg széled.

Tágult fürtje szög hajának
Szétbomolva leng,
Rémülve síró ajkának
Hattyu dala zeng.
Villám lobban el felette
Kígyó útakon,
Csattan ott fent, 's hah! mellette
Ég a' bértz fokon.
Isten adott, jóltevő fény,
Itt van a' híd, él a' remény!

„Ándor! Ándor, egy reményem,
„Nyujtsd ki hű karod',
„Mert külömben élet fényem'
„Éjbe takarod." —

Fut nyilröptel a' bús legény,
Hallva szózatot,
'S örül, hogy a' hidon szegény
Általrohanhatott.
Hoszszas csók kelyhet ürítnek
Viszszatértén az életnek.

Míg csókja a' szent hűségnek
Szerelmök' közli,
A' derült fényt kakasének'
Hangja üdvözli. —
„Menjünk Ándor, a' faluba,
„Ándor, menjünk már,
„Édes szülőm gondba' búba'
„Rám esdekve vár"
'S indul a' pár, megy a' hídra,
'S hálát zeng ég! boltjaidra.

Nőtön nő a' víz' dagálya,
A' híd ingadoz,
Siralmas az úti pálya,
A' híd romladoz.

Míg recsegve 's töredezve
A' híd elsuhan,
A' pár egybeölelkezve
Az árba zuhan.
Elhaltak, 's sorsokon maga
Sírt az esthajnal' csillaga.

HOMOKAY PÁL.

A' MAGYAR NEMES.

A' nemes embernek röst élte pipázva, vadászva,
S' nem tudom a' többit, mit cselekedve folyik.
Igy panaszolkodnak nálunk. Ezt mondja az otthon
Éhenholt idegen, 's a' hebehurgya magyar.
Hadd kopjék szájok; úgy sincs mit vágni fogoknak:
A' nemes embernek nyúl pecsenyéje vagyon.
Vess nekik egy czombot, pajtás! megszünnek ugatni,
És munkás tag lész, hogy ha hasokra ügyelsz.

K. L.

KESERGÉS.

Fúvalom kel, sírba hull virágom,
Nem virulhat rózsa völgyemen;
Téli dombkint elhaló világom
Nyögve vész el árva keblemen.
Hol derengő csillagom' sugára?
Elborongva ére véghatárt,
'S a' szelíd fény, melly fölöttem jára,
Engem életorzó búra várt.

A' lefolyt gyönyör' tünő homálya
Viszsza-viszsza lengve száll felém,
'S rózsát bokroz a' tövises pálya,
Elsírt kedvem' újra föllelém;
O nem, o nem, édes lyányka! képed
El-elvillan fájó lelkemen,
'S most is szívemet 's örökre téped,
'S csak te angyal! csillogsz könnyemen.

'S ah reményem, mint az esti szellet
Eltün és bú nő-föl nyomain!
'S a' lehunyó élet' lángja mellett
Csak bú-dal kel a' Bus' ajkain;
A' szép kornak édes ihletése
Kinra dönti gyászos éltemet,
'S melly szivembe mély keservet vése,
A' gyöngy élet' gyásza eltemet.

De ha tündér álmaim lejönek,
Ne hagyj édes lyányka vérzenem,
Légy vezére a' kín-szenvedőnek,
Hagyd a' régi lángot érzenem!
'S fúvalom szün, serdülhet virágom,
És virúlhat rózsa völgyemen:
Téli dombkint elhaló világom
Nyögve vész-el még is keblemen.

ETE.

GONDOLATAK AZ VARRÓ ASZTALNÁL.

Jól használni életünket
Fő tzélunk embereknek,
'S lelni abban örömeket,
Tiszta vágya szivünknek.

E' tzélt sok uton keresik,
El-oh kevés érheti!
A' tövis bokron is eggyik
Rozsát kiván szagolni.

Másik vakon szaggat rózsát,
'S csak a' tövisét érzi,
Harmadik a' lét' virágát
Gondatlanul letépi, —

Vidámsága szép rozsáját
Melly éltünk' ifju korán
Nyilik, lelke tisztaságát
Vesztvén, sir bódultságán.

Bodultság, melly vakká tevé,
Rendelt tzéljától léte
Betsét vesztve, messze veté
Egét, mellyet kért szive.

A' mit kére, nem esmérte,
Az élet' boldogságát,
'S midőn már mindent elveszte,
Akkor látta vakságát.

Mit tesz, ha egy szép rózsáért
Eseng buta kebelünk,
Kit bővebb illatozásért
Megnyerhetvén, szét tépünk.

Igy az élet' szépségeit
Tapossuk, nem használjuk;
Ha szét tépjük gyönyörjeit,
Hervad — 's Létünk' hervasztjuk.

Igy mind meszsze jár a' tzéltól,
'S mind a' sorsot vádolja.
Ha a' koczka rá nem fordul,
Tsak önmagát okolja!

Tövis bokron lelni rózsát!
E' kivánság gyermeki,
Elég az életben talált
Illyes bokrot kerülni.

Nem pedig rajta rózsákat
Keresvén, azt fájlalni,
Hogy nem találjuk azokat,
'S a' szent Sorsot vádolni.

Itt egy másik szaggat rózsát —
'S látni azt elégtelen,
Mit tehet itt is a sors hát,
Hogy élni tehetetlen.

Mit tehet, hogy tsak a' tövist
'S bájait nem találja,
Hogy a' nyíló rózsák közt is
Tsak a' tövis szurdalja.

Egy harmadik elfelejtve
Létét, magát, és mindent,
Olly örömbe merül bele,
Mellyet egy pertz szét röppent.

Ezt hiteté egy vak képzés;
De a' sirig sem tartott, —
'S tsak a' viszsza emlékezés
Is ürömnek maradott.

Ez hát a' tzélt tsak sejtette,
De oh nagyot tsalódott,
Mert az Ösvényt elvétette
'S a' térmeg utra botlott.

Késô ekkor felébredni!
'S esdeni az elmultért,
'S az életet ujra kezdni,
Nints több futás e' tzélért.

Nints több! — de akkor vizsgáljuk,
Ha bélépünk ez utra,
Hogy mi a' mi ohajtásunk,
'S nem esik kotzkánk vakra.

A' szép rózsás tavasz nyilik,
Bélépvén szép Pályádra,
Az végén mindég hidegszik,
Sok ruhát végy magadra,

Hogy a' Nyár meg ne lankasszon,
Frissitőt vígy magaddal,
'S a' bus ősz meg ne hervaszszon,
Sok rózsát szedj Tavaszszal.

A' Nyárban legyen frissíttöd
Megmaradt tiszta lelked,
Melegítse hives öszöd'
Barátsággal hív kebled.

Ha a' Tavaszt hátra hagyod,
Ne kivánj oda viszsza
Menni; mert lankadt Nyár korod'
Ez többé nem bájolja.

Ha használni az életet
Akarod, ne nézz viszsza,
Használd az repülő létet, —
'S jövendöd bizd a' sorsra.

Olly tettekkel töltsd bé Múltad';
Melly örömet fog szülni,
'S holnapra tsak azt halasszad,
Mit ma nem lehet tenni.

Ne bánd tenni jövendőbe,
Mit jelenbe leéltél,
Légy vig Barátid' körébe,
Ha lelsz hivet, hidd éltél.,

Tsak ez a' lántz, a' melly Lelkünk'
Az egekig emeli, —
Hol sokat akaró szivünk,
Segítőjét felleli.

Tsak a' Barátság' ölére
Önthetjük bizodalmunk',
Tsak ennek hív kebelére —
Sírhatjuk ki fajdalmunk'.

Ennek karján örülhetünk
Irigyeltetés nélkül,
— Ezen karral segítetünk,
Jól tett erőnk ha gyengül.

Aggodalmunk' ez letörli,
Ha artzánk rántzába üll,
Tsak itt lehet Mennyet lelni,
'S tettünk csak itt lelkesül.

Ki a' Barátság' szentségét
Felfogni elégtelen,
Jól használni szép életét
Ugy hiszem, tehetetlen.

Ez a' mi egy szikrájával
Adhat lelkünknek Eget,
Ez a' mi egy sohajtással
Sejt — rokonjának mindent.

Ha alkalmunk van ez segit
Jól használni a' Létet,
'S nyájasan nyújtott karjait
Ki elveszti, elveszett.

Jól használni az életet
Úgy lehet, — ha esmérjük,
'S vidámon tartni egy Lelket —
Ha azt tisztán betsüljük.

Kinek Lelke tisztán érez,
Eggy rokonjáért eseng;
Mert hiszi — hogy többet végez
Plánján, — melly előtte leng.

Tsak az él, ki örömeit
Osztván — hiszi megnőni,
'S annak szétomló tündérit
Jól használván megtartni.

Szedd hát a' Tavasz' rózsáját,
De oh azt nem széttépni,
'S hogy végig érezd illatját,
Goudos legyél ápolni.

Édes arról gondoskodni,
A' mit hiv szivünk szeret,
'S a' Lét' végén ezt mondhatni:
Jól használtam a' Létet.

KARATS TERÉZ.

EMLÉKEZET.

Esztendeje épen ma mult,
Szép reményem hogy porba hullt,
Másnak adván jobját ő;
Esztendeje épen ma mult,
Szép reményem hogy porba hullt.

S.

A' GYEREK ÉS Á' MÉH.

Történt, hogy a' méh a' kertben
Megcsipte kis Lajost,
Várj! mond ő elkeseredve,
Meglakolsz ezért most —
'S vesszőt fog, hogy a' kis latrot
Majd agyába suhítja;
Megcsuszamlik, 's véletlen a'
Köpűt felfordítja.
Az egész nép rázendülve
Mardossa dühösen,
Szülőjét védül kiáltja
Ríva keservesen,
Semmi sem az, mond az ámya,
Ebcsont könnyen heged,
Ne sivalkodj, ezen eset

Arra tanít téged:
Hogy a' ki nagyobb bajtól
Akar őrözködni,
Az a' kis csipést békével
Tanulja szenvedni.

SZEDER FÁBIÁN.

ROSZ FIZETŐ.

Miért nem adok csókot Laurának?
Midőn ő azt mindég elfogadja.
Egyedül ez az oka annak,
Miért nem adok csókot Laurának;
Mert rosz fizető; 's az ollyannak
Kár kölcsönözni; 's így kiki tudja,
Miért nem adok csókot Laurának,
Midőn ő azt mindég elfogadja.

MEGYPATAKY.

A' MAGÁNY TITKAI.

E' magánynak Titka: érted élni
Honnom, 's látni boldog fényedet;
Még enyém e' csend; 's addig reménylni
Búalkonyt a' sors itt engedett.
O Remény, sokat kell hozzád vágyni annak,
A' kinél az élet' több hijányi vannak!

Itt hull gyászköny porhalmod' jegére
Jó Atyám, 's itt esdem árnyadat;
Itt sohajtom, Emmi, más' egére
Villant hitlen tűzlángszárnyadat.
És hő vággyal né.ek a' sir' hűs ölébe,
Érezem vaspályám' 's elhunyok ködébe.

BÁRÁNY ÁGOSTON.

PANASZ.

Én élek, és nincs életemnek
Sugára, czélja, fénye.
Tavasz-perczim bút, könyűt teremnek,
Kihalt szivem' reménye.
Éltet kémlek, halált lelek,
Halálért sirok, 's éldelek.

Távolba ködbe szárnyalának
Az ifjú szív' világi,
Saját keblén elfonnyadának
Az Istenség' virági.
'S most csak bánat 's kin hangjai.
Kétség, küzdés úttársai.

Koporsót készítek szivemből,
Lyánkám' képét öblébe,
Emlékzést álmodt életemből
Fűzér gyanánt fölébe.
'S ha hamvimból virág pirul,
Abban hűség alak virul.

KOVACSÓCZY M.

SZERENCSE.

(Anácreon.)

Ezernyi csókot adtam
Línámnak, és ezernyit
Vettem, minő szerencse!
Én a' halált ezentúl
Fel sem veszem, jöhet már;
Mert édesét kiszivtam
Ezen hiú világnak.

K. K.

A' PÁSZTORLYÁNY ÉS A' KIS GYEREK.

Pásztorlyány.

E' finom gyerek itt valljon mit kereshet?

Kis Gyerek.

Egy deli lyány, mint te, illy kérdést mint tehet?

Pásztorlyány.

'S gondviselő nélkül?

Kis Gyerek.

Rá semmi szükségem.

Pásztorlyány.

Rokonságod pedig?

Kis Gyerek.

Senkivel vérségem.

Pásztorlyány.

Millyen idős lehetsz?

Kis Gyerek.

Mindég illy kis gyerek.

Pásztorlyány.

És szállásod hol van?

Kis Gyerek.

Szivekben heverek.

Pásztorlyány.

Hol valál ez előtt?

Kis Gyerek.

Szállásomban.

Pásztorlyány.

Hova innen?

Kis Gyerek.

Oda vissza nyomban.

Pásztorlyány.

Mit nyernek veled ott?

Kis Gyerek.

Boldogságot.

Pásztorlyány.

Honnyodnak tartod?

Kis Gyerek.

Az egész világot.

Pásztorlyány.

Az élelmed?

Kis Gyerek.

Érzelem.

Pásztorlyány.

És a' neved?

Kis Gyerek.

Szerelem.

K. L.

É R.

Szüntelenül foly ez ér, 's nem tud soha habja zajogni.
Ember! hallgatva jót cselekedni tanulj.

EGY SZÉP FIÚRA.

Lángokat arczairól Mike szór, 's petyeg édes igéket.
'S hallgat szácskája, kellemetes szeme szól.
Mert Khariszok nyájos szemmel nézeltenek arra,
A' gyönyörűt gyengéd karral ölelve körűl.

PONORI THEWREWK JÓZSEF.

UNSZOLÁS.

Hova, lyánka? hova,
Illy sebesen?
Tova lakom, tova:
Mond hevesen.

Mint látom, fáradt vagy,
Jer pihenni!
Nem; felel: utam nagy,
Kell sietni.

Szép lyánka! fél óra
Nem esztendő.
Oh! igy szóll, annyira
Sincs most idő.

Egy csókot kegyetlen!
Aztán mehetsz.
De, mond, illy szertelen
Miként lehetsz?

Láng vagyok, és gyötresz,
A' szived kő.
Itt a' csók, hát eressz!
Így kiált ő,

Még eggyet, még hatot,
Még nyolczatskát!
Anyád, mond, meglátott —
Jó éjszakát!

N. R.

HEVE

Gyimót' Völgyén.

Illannak siratott halmaim' koszorúji; közöttök
Elcsörög a' patak árjaival 's nem leszsz neve többé:
Így villantak el a' szerelem' szövevényi sok ifjak'
Álmainál, 's miig a' hoszszú nagy korra lejutnak
Rajtok enyészettel boru ûl, 's megkésve homályos
Emlekezet' szárnyán tompán jô viszsza vezérfény,
Melly az igen késô onokát ligeteibe vezetvén
Zendûlô ajakán a' tündérmátka' szerelmeit
Dallni hevítse; Gyimót! te is eggy vagy ezek közül, ámbár
Elhalt éjben uszó, 's Völgyed nem zendüle eddig.
Hol hallom Heve' fájdalmát? Siralomnak eredve
Vár a' Kedves után, arczát könyü önti, keserves
S ive csak eggyet ohajt, 's nem jô el az esti világnál;
'S az Szelemér. Szomor ô, valamint ki elásta reményeit

Még kora érében mi előtt kifeselne virága.
Míg ifjú Szelemér' kebelén tusakodva tanyát üt
A' gyanu és féltés: Heve sirdogal, élete fonnyad;
'S lelke, miként vándor miüdőn elhagyja virányát
Élete hol virradt 's kifeselt léthajnala; gyötrő
Kinnal vesz búcsút minden szebb pillanatától.
Andalog ő még is, nyugalomra varázslakot allat,
Szépet, mint ragyogó felhő, bánatja hol alszik:
Ah! de tünő árnyék ez is; a' bús szívre hanyatló
Kedv' vidulása után siradalmasb sokkal az emlék,
A' lefolyott napot és örömöt melly viszszariasztja,
'S benne csak elvesztő bút nézhet az árva leányka.
Ő egyedűl járdall ligeteiben is, ajka' keservén
Fölkél a' szép hold, 's kiderülve fölötte megy útán;
'S ő szomorú, 's ajakán szomorúbban zendül ez ének:
„Csöndes az est, valamint kiderült Heve' álmai egykor,
Mellyeken aggodalom, bánat, 's a' hoszszu tünödés
Még nem dúlakodott; nyugodott vala szívem is; elmém
Lepke-rideg szárnnyal röpösölt a' rózsavirányon.
De eljött Szelemér; ő volt az, benne reményem
Teljesedik, véltem. Derülő vala arcza, szemében
Égi szelídséggel mosolyogva enyelge szemérme.
'S titka valék, szive' titka valék! De habozva szakasztá

Sínlő lelke' baját kétségnek köztte; 's epedve
Jött Szelemér a' lyányka felé, ez gyönge virágként,
Mellyet hajnal után napnak heve éget, ölébe
A' szép gyermeknek szerelemmel telve lehajlék.
Oh! hol boldog idők, ki teremtheti viszsza szivemnek
Eltemetett csöndét, ki derítheti fényre borúban
Eltévedt napomat. Szelemér, mint rémet, ugy engem
Meszszekerűl 's ölelő karjait nem bontja szerelme.
Most forró ajakát csókom lángolva nem önti,
Sem szemeim' fakadó könyüjit nem apasztja vigasztván.
Kelj te szelíd szellő! lengj vélem az Édes után el;
Nélküle mert örömét szívem nem lelheti, ámbár
Csöndes az est, valamint kiderűlt Heve' álmai egykor"
Ezt zengé Heve. Megrezzent a' lyánka' dalára
A' falevél, mert az siradalmas gyönge ajakból
Jő vala, és a' lyányka' szemét gyöngy-harmat ölelte.
'S ekkor jött Csilador szép gyermek; tiszta verőfény
Arcza' szelídségén látszék terjedni, sötétlő
Szöghaja' árnyaiban csöndes fényt üzve enyelgők
A' szép barna szemek; de csalárd ragyogások enyészet.
A' kiderűlt arczon sok szívnek gyásza követte
Ajka' mosolygását; csokját hintette nagy álom.
Képe vidám, mivel égi szülő nemzette tavaszszal,

'S míg serdült ködben burkolva szelíd anya őrzé.
'S fölnőtt míg forró nyárnak közelítene napja,
És nem hervasztá meg az ifjút. Égszinü mézben
Jő vala honnából, fényes kaczagánya utána
Mint leghűbb árnyék csillámlott el nem akadva.
De karcsú derekát testvére kötötte övével,
'S monda pedig: „Jó Bátya! lemégysz szép földre, magaddal
Vidd szivemet, 's ha találsz ottan hívebbre, szeressd meg;
Szőke hajak' kötelén, kiderült szemek' ékes egében
Oh jó Bátya! nyugodj; ne felejtsd testvéredet ottan,
Mert ő mondta, hogy elröjtözz a' barna szemektől.
Igy szóllt a' bús lyánytestvér hogy tőle bucsúzott
Szép Csilador. 'S ez látta Hevét ligetében epedni
Eljöve mint szellő 's közelíte feléje; de sírva
Lelte az árva leányt, vele ez nem kezde beszédet;
De a' gyermek örült 's hozzá szép csöndesen igy szóllt:
„Lyányka szemedben e' könyforrás csak bánatokat szül.
Oh ne epedj bús lyányka! korán jö álmad; az ifjun
Ne keseregj, ki szivedre borút komoríta szerelmed'
Csalva. Hideg szemmel néz ő már viszsza napodra,
És idegeny szerelembe merült míg bús szemed ázék.

De szép lyányka, dalod mert bús vala, engemet erre
Meszsze világomból hozzád költözni csal: égve
Jöttem el énekeden, mert zeng vala tiszta szerelmet;
És a' csalfa' hitét dallád. De te lyányka, csalódást
Édes lyányka ne zengj! hívebb leszsz szívem amaznál
'S ha Csiladorról kel, szebb leszsz dalod akkor előttem"
„Oh ifjú; igy szólt a' lyányka, szavába esőleg,
És szava mint angyal' legtisztább szózata zendült;
Oh jó ifju! Hevét nincsen ki vigaszsza, ha egyszer
Veszve vagyon Szelemér; bús leszsz Heve' napja miíglen
Fátyol alá fordúl 's elenyész mint esti szivárvány.
Szíveddel ne imádj jó ifjú; ha meszsze hazából
Érttem ezig jöttél; térj viszsza honodba: ezen hárs'
Kérgibe fölmetszem nevedet, 's koszorúval övedzvén
E' fa' tövét napokat töltök keseregve alatta,
Hogy szivemet kérvén néked jó ifju tagadtam:
Mert Szelemért soha nincsen erő melly írtsa szivemből"
Bámula erre az ifju, szivét nagy fájdalom éri,
Melly megrázza miként zúgó vihar a' hegyi szálfát;
Még is erőt vészen, lehajol melléje; keserves
Szemmel megnézé gyászos Heve' arcza' virágát,
'S karjaival pedig átölelé a' szöghaju lyánykát,
Csókolná is örömcsókkal; de leánya' szemérme

Viszszaveré csapodár ajakát, 's kísértni azonnal
Nem vala bátor az ifju; de ült mellette sohajtva.
Ekkoron a' ligetet Csilador sürü köddel elönté,
A' ragyogó holdnak' legszebb fényére homályt von.
'S jöttenek a' rémek, fél-éjnek rémei, a' lyány'
Fája körül a' rég elhúnytak' szellemi lengnek
Igy suttogva „leány! menj el házadba" Hevének
Volna lakába menő szándéka; de tartja az ifju,
És hevülő karjait derekán nyúgasztja. Epedve
Még egyszer szóllítja Hevét, 's foganatja szavának
Nincs. Csilador pedig elnémúl, de szivére szorítván
A' tagadó lyánykát 's csókjával hinti meg arczait,
És pihegő liliom kebelét megnyítja. Vad álom
Zárja el a' lyánynak szemeit, 's nem nyítja fölébe
A' bús ifjúnak, ki remegve apolja ölében.
Oh aszszony! minden nőnél százszorta keményebb
Édes anyám (így szóll Csilador fölsírva) ki nékem
Kárhozatos napomat hagytad még járni; hogy engem
Földi leány ne szerethessen még gyönge koromban
Ajkaid átkoztak; 's hogy mindent csókom elöljön
Sziklakemény szívvel végzéd. Mért kell vala lennem
A' ragyogó égen? földet mi tehette tilalmas
Honná énnékem? hogy elunva fölötti hazámat

Föld ne vehessen bé, ki legyek kergetve belőle.
Szép Heve! ébredj még, oh ébredj még csak ez egyszer!
Hogy ragyogó élted folyjon derülőbben ezentúl
Nem kísértelek én soha többé lyányka, csak ébredj!
Sem forró csókom nem hoz szemeidre vad álmot.
A' Delet elkerülöm, megtérek viszsza honomba,
És ottan zokogó szivemet sírjába leásom,
'S testvérem' szemeit nagy meszsze kerűlöm, anyámnak
Csillagait pedig elrontom, hogy napja ne keljen,
És örök éje legyen; mert ő átokkal ölé el
Szép Csilador' örömeit, holgy búsan folyjon akarta,
Minden napja, 's ne lelhessen vigat annyi ezer köztt"
Igy kesereg Csilador halovány lyányt tartva ölében.
Hasztalan ébreszté 's szóllítja hijába nevéről;
Mert mélyen szúnyadt, 's Csiladornak csókja enyészet.
Én is az est' fényén kedvesb kort öltve kiszállok
Bánatos álmaimból viruló telekekre, 's siralmas
Lelkemen elvillan feselő korom' éke; borongva
Tűnnek elömbe szelíd gyönyörűségeimnek alakjai;
És te Gyimót, lelkem szentelt országa! te tűnsz föl
Mint hajnal nap előtt; te valál nyugodalma virágzó
Éltemnek, miüdőn gyötrelmimet űzte szelíd fény;
Oh! mi kegyetlen sors választhata tőled el engem!

Hogy kiderűlt napomat többé soha senki ne lássa,
És nézzek vidorabb éltem' tüntére kesergve.
De szivembe vagy írva Gyimót; — 's völgyedre lenézvén
Szép liliom keblű szűzet, 's a' barna hajaknak
Árnyaiban lekötő szemeit nyúgodni remény köztt
Látnom, ezerszer ohajtott boldogsága szemeimnek;
Szép Violám, szúnyadsz egyedűl lágy ágyadon addig
Míg Csiladornak ölén Heve nem kicsiny álmokat alszik.
De ősz' Lyánya nyugodj szép csöndesen; illatos árnyban
Harmatozó ibolyát megszaggatom, és kivirágzó
Rózsával hintem nyoszolyádat; az árva leányka
Míg Csiladornak ölén álmát félholtan aluszsza
Rólam is álmodjál, 's ne legyen fájdalma szivednek.
Majd Heve álmának folyamát megakasztja szelíd lyány
A' piruló Hajnal' szép lyánya, de meszszire nem megy
A' szabadult élet. Még is szép Kedvesem ekkor
Elhivom a' Hajnalt, 's csöndes nyoszolyádra mosolyg ő,
Míg én vérfakadó könnyel a' csöndes özönnél
Megnézem Heve' sírhalmát; megjőve pediglen
Nem patakot hozok én, de legédesbb csókba fürösztöm
Szép ajakad'; Violám ébredj! ezt mondja szerelmem
Nézdsze Hevét Szelemér sirjába temette tudatlan"
Míg Csilador halovány lyánykáját tartja ölében

'S arcza' hovát sokszor megapolja hogy élete jőjön:
Gyönge szivárványkínt a' Hajnal' Lyánya leszálla.
'S tiszta ajak' szavain Csiladort igy hívja magához:
„Szép Csilador, tündér nemzett vala tégedet, a' lyányt
Hagyd oda; földi leányt tündérfi' szerelme nem illet;
Jer kebelem forró, szívemnek vágya te hozzád.
A' Hajnalt befödém, fényét fátyolba tekertem,
Szép aranyos haja' súgarait meglopva csapongó
Szolgaleányzókint elhoztam; az álmokat alszik
Míg ragyogó fényben megakasztva szerelmed ez árnyon
Viszszasohajtozok, és véled megyek álmos anyához"
Szép Csilador pedig a' lyánykát ösméri azonnal,
És halovány szüze' arczáját meghínti könyűkkel
'S fátyolt téve reá elhagyja magányosan. A' lyány
Néma halál' ágyán nyugoszik; de az ifju, ki sírva
Hagyta imént el az ártatlant, nem sírva dül ismét
Szúnyadozó Hajnal' leszökött lyánykája' ölébe.
'S ez Csilador' szemeit megnézi; — aluddogal a' tűz
Melly a' tiszta szemek' nagy kincsén jámborul őrt áll
És nem szánja az ifju' szemét megzárni örökre
'S ajka' beszédi ezek „múlj el vad gyermek ezennel,
És nevedet fuvalom nagysággal zúgja habokba,
És Ugod' árkában nevekedj k könnyed özönné.

Ezzel el is temeté a' Hajnali lyánka az ifjút.
A' miüdőn pedig a' ligeten járdalna, Hevére
Csillaga' fényénél bút osztott, és rövid áldást,
Fátyola' árnyékát levevé a' lyányka szeméről
'S kedvetadó hangon szóllítá „Szép Heve ébredj!
Viszsza pedig térvén, ifjú Szelemérre ha gondolsz
Elvesztél Heve, 's nincsen erő, melly tiszta napodnak
Őre legyen; se patak' partjánál lyányka! ne állj meg;
Mert keserű könyünek forrása az, édes örömnek
Es szerelemnek enyészését hordozza zajában"
'S így elhagyja Hevét, de örökre, sohajtva, hagyá el
'S viszsza röpűle piros teremébe Gyimót' ligeteiből.
Hol Szelemér? esze mit forgat? 's a' szörnyü tanácsot
Néki ki sugta? Hevét mi veszítheti a' zajos érnél?
Bús Szelemér, mint téli virág, mint őszszel az erdő,
És nem mondja borúlt elméjén milly kinok égnek,
De fölnéz az egekre, keservesen ajka imígy szóll:
Boldogságom' egét född fátyol örökre, ez élet'
Kedve miként árnyék nyomorúlt Szelemérnek elomlék.
Hol Heve? üdvömnél szentebb értéke, miiglen
Volt Szelemér a' lyányka előtt becses, árva szivemnek!
Szű-ornak karján nyugszik, feledékeny ajakkal,
Ott azon árnyak alatt köti 's mondja szerelme' regéjit,

Hol kedvescsapodár ölelő Szelemérre nyitotta
Karjait, és ajakán megcsattant csókja elöször.
'S haj! hol boldog idő! eltünt mint nyomtalan árnyék.
Igy epedett egyedül Szelemér, 's nem várta borúból
Csöndesülésének napját; de szemére kis álom
Jő vala, melly fájó lelkét enyhíteni képes.
De nem csöndes az is. Rémületes álma kinozza,
És az elült Jósnak lengő árnyéka, ki hozzá
Szellemajak' hangján igy szólal: „gyermek, az átok
Teljesedék rajtad, hogy bús, boldogtalan élted'
Napja csak eggy légyen kedves: de világa borongó
És beborúlt, valamint pokol' éje, az eggynek utána.
Kertében Heve fáji alatt, hol valla szerelmet
Szép Szelemérnek az árúló holdnál; epedéssel
Vár Szelemérnek-utána nem-únt hívére. Felejtve
Vagy, Szerető szívén Szelemér' ösmérete nincsen."
Igy a' rémületes Jósnak szól szelleme. Álmát,
Melly rövid és múló, most félbe szakasztja az ifju,
'S mérges' nyílt, ívet ragad a' bús, szörnyü, halálos
Kéz, sem az ébredt ész meg nem tarthatja; viharkínt
Megy, de halál villog, 's a' lyányka' halála kezében.
És mikor a' ligetet, hol kedvese szokta bevárni,
És ölelő karral Szelemért kebelére szelíden

Mint gyönyörű angyal hagyvája nyugodni, elérte:
Akkor sem tért még a' háborus elme tanácsra,
De szomorún mondá háromszor kedvese' titkát,
És boszszús ajakán háromszor szóla nevéről;
Esküdt nagy romlást, eskét hallotta hegy és völgy.
Óh jó ifju! miért táplálsz kebeledben ölő bút,
'S mért vagyon ifju szived' nyugodalma kiírtva Gyanútól?
Aggodalom, bánat, kétség fonnyasztja ez élet'
Rózsájit, 's hervadnak azok kora évek előtt is;
És ki, mig a' bimbó gyönyöréből fesleni készül,
Életutálni megyen 's szomorún elrázza virágát,
És ki nem örvendhet, vagyon ámbár élte, jaj annak.
Menj ifjú valamerre kivánsz, valamerre szemed lát,
Csak ne az érnek parta felé, nyugodalmas özönnel
Játszanak a' füvek ott, 's gyöngyeikre tekintget ezüst fény.
Gyászba borúl a' fű, gyöngyére se néz le szelíd fény,
Ha nehezült lépés járdal dobbanva fölötte,
'S keblét ártatlan' leghívebb vére megönti:
És te örök gyászban mint éjfél' réme borongasz.
A' szűz lyányka pedig már ébrede. Meszsze fehérlő
Lakja felé andalg, de le néz a' barna szemekkel
Mint ragyogó csillag ligetének völgyire. Álma
Szép Heve' kellemeit nem hervasztotta. De a' lyány

A' suhogó patakot megnézve magában imígy szól:
Álom-e mit látok, szememet vagy csalja csak e' kis
Csörge patak? de ha álom ez is, legyen álmam öröklő,
'S mint e' patak csöndes, 's valamint szép habja világos.
Ah! de tünő patak ez, mért volt szemeimnek elötte
Röjtve ezig: Tündérfi nyitá örömére Hevének.
Szép tündér, ha megunta Hevét a' gyermek ölelni:
Jöj te szelíd szellőn, forró szived égi szerelmet
Még lelhet nálam 's estvénkint várlak ez érnél"
Igy szól, 's viszsza ijed feledő elméje, szavára;
Vagy de csörögj ámbár; ugy monul a' lyányka rebegve;
Legkésőbb napomig 's tekeregj kertemnek alatta
Szép patak, arcza' hovát benned nem látja szelíd lyány.
'S nem szeme' súgarait lemosolygva szerelmes öledbe"
De csörög a' patak, a' lyánykát szédíti örömre,
Válla' mezét szaporán megbontja szelíd keze. Kisded
Keble' hován két gyönge halom' koszorúja tünék-ki,
Rajta pedig gyönyörű kötelét a' barna hajaknak
Meg-meglebbenté a' kellemes estveli szellő,
'S omló fodra pedig takará a' lyányka' szemérmét.
'S most a' csöndes ö ön' tükörébe leszálla szelíd lyány,
'S minden kelleminek gyönyörét kicsiny érbe meríté.
A' csöndes habok elfogadák enyelegve; virágzó

Vállakat öntöztek, 's a' kisded gondolatóknak,
És epedéseknek halmait csókolja futó hab;
Nem hab, de keserű könyünek forrása; hová a'
Hajnal' Lyánya szegény Tündért büntetve szerelmes
Álmai köztt temeté. Míg késik lyányka az érben
Csalfa csalódásai zavarodtan eszében elülnek,
Szép örömök' fényén ártatlansága mosolyg még;
A' kinos érzetnél még is fölakadtanak édes
Képei, 's viszszanyögő panaszok jajdultanak ajkán.
'S még egyszer megfutja hab-ár szép melle' virágát,
'S óh röjtnétek-el öt kis csermelye' habjai ottan
Míglen arany teremén a' hajnali Lyányka kinézne!
De a' partra szökik Heve, kisded talpa füvektől
Csiklandék örömes fejöket meghajtva alatta;
Gyors kéz fűzi mezét, gyászos veszedelme közelget
Még is az árúló holdnál, 's nem akasztja meg útát
Éji kegyetlen Rém' borzasztó szelleme. Boszszú
És harag és gyülölet ragadák a' bánatos ifjút
Szép Heve Lyányka' gyanús hívének eloltani fényét.
És Heve már megutált Szelemérnek elötte; elannyi
Kellemeit, szive' jóságát, bús ajka' dalában
Elzokogott keserűségét nem hallja kedűvel.
És nem is ösmeri már a' gyermek Hive' szerelmét.

Észbomolás nélkül csak alig szemlélheti édes
Enyhelyeit, hol az Elsírtnak nyugodalma virágzék.
Mert keblét gyanu marja nagyon, szép érzete kinná
És kegyelem-tagadotta halállá vált vala; nincsen
Annak karjaiban kegyelem, kinek írva sötéten
Bús szive' fájdalmát bús homloka jegyzi borúval;
És készebb poklok' fenekét meglakni Hevének
Nélküle, mint földön, más karján látni sajátját.
'S ime midőn Szelemért viszi dühe magányosan, ádáz
Állatkint, 's társúl harag és nagy boszszu követné,
Gyönge sugárzattal meglebben fátyol az érnél,
És Szelemért azon a' gyász gondolat üzi nyomába:
Itt Heve' csábítója, halál kisérje szerelmesbb
Árnyakon és örökös nyugalommal folyjon el éltem"
De a' kép megy elötte miként vad vadnak elötte,
És nem sejti veszély készül irtózatos észben.
És riad a' bos szús gyermek „kisértet' alakja
Állj meg az árnyak alatt, szememet bévárhatod ottan,
Tiszta ha vagy, valamint e' holdnak tiszta világa.
'S megrezzent a' Lyány, 's kis némberi szíve keserves
Háborodottá lön 's nem tud vala venni tanácsot,
És nem tér be az árnyak alá, de szaladva vesz útat,
Fátyola kiséré szomorúan lengve fejére.

Ekkor az ifjú forr, 's mennydörgő szózata illyen:
Csábító te szaladsz! de hacsak pokol' úta le nem nyel,
Elvesztél; hálót nem szőhetsz aszszonyi szívnek,
És Heve a' csapodár meg fogja siratni elested"
Viszszatekínt ekkor szaladása között Heve, 's mélyen
Fáj neki, hogy Szelemér szívét gyanu szántja, kis ajka'
Szózata mint pattanni feszült húr' szózata viszsza-
Viszsza nyög a' lázzadt elméjü fiúhoz. Azonban
Azt Szelemér nem hallja, kezét mérsékletes észszel
Nem hordozza. Serény idegét pöndíti; suhogva
Küldi nyilát, de sebességgel küld véle halált is,
Melly a' lyányka' szemein haldokló képpel elő áll.
De a' lyányka rogyó félben sem monda szidalmat,
'S el-elakadt hangon Szelemért így áldja szavában:
Óh Szelemér, Szelemér! vélem békülni akarsz-e
Síromon? elnyugodó Heve boldog ezennel: azonkép
Légy boldog, ha lehetsz Heve nelkül is; elmulok ámbár
Még se feledj Szelemér. Ha lehettem kedvesed eggykor,
A' ki hiven szeretett sírjáig híve szívednek;
A' lefolyott multból csak ez eggy kérése elötted:
Hogy ne feledj Szelemér! ne felejtsd Heve' tiszta szerelmeit"
'S megdöbbenve tekínt Szelemér, mélyebben ütötte

Elboruló lelkét félelme nevének erőtlen
Viszszahatásakor; és nyomokat bűnös szövevényből
Nem látván szeme, ellankad; mint őszi napokban
Fényre kicsalt rózsák, viharos hideg-ülte virágok:
De Heve már sanyarú álmát némúlva aluszsza.
Kedvese' sírja fölött egyedül bánatba keverten
Virrad az ifju, szemét könyü önti; de szíve' enyésző
Lángjai villámkint lobbannak erőtelen elhunyt
Napjain, és megölő búnak szeret élni örökre.
Hagyjátok szomorún lyánykák a' bánatos ifjut,
Meg ne zavarjátok szomorúságában evődő
Érzeteit, napot ő többé nem ohajt kiderülten;
De elsírt örömeit, szép boldogsága' virágát
Szép Heve' híve' nevét föl-fölsóhajtva kesergi,
Míg zokogásának napját megzárja homályos
Árnyék, és elenyészését megkönnyezi sok szem,
'S szánakozó Uszubú lobogót tüz Gyermeke' halmán.

TAKÁCSY JÓZSA.

RÓZA.

Kypria' kertjében mikoron leszakasztani rózát,
'S tűzni hajára legott a' picziny Ámor akart;
Hirtelenűl márvány-ujját megszúrta hegyével
A' tövis annyira, hogy reszkete minden ina.
Ingadozó lábbal, 's véres kézzel megyen ő most
Anyjához, 's esetét adja keservvel elő.
„Nyájos anyám, rózád megsebzett titkosan engem,
És heve 's vérem együtt ellenem űznek hadat."
„ „Tűrd, fiam, e' sebedet; magad is nyilaiddal hasonlón
A' lyánykák' sziveit megsebesítni szokod." "
Vette nyilát Ámor titkon, 's folyt véribe mártván,
Azt anyjára lövé, és mosolyogva szaladt.

PONORI THEWREWK JÓZSEF.

Blachnek Sám. rajz. Léhnhardt metsz.

METEUSZ

vagy a

BARÁTSÁG DIADALMA.

Hősi Drama

négy Felvonásban.

GUZMISZ ISZIDÓR

ÁLTAL

1824.

Személyek.

Túman, Hunn Fejedelem.
Oríthia, Túman második nője.
Meteusz, Túman fija a megholt nőtől.
Ottár, Túman fija Orithiától.
Berenicze, Túman leánya Orithiától.
Szihamti, száműzött Színai Herczeg.
Főpap.
Juba, udvari ember.
Honházi, tábori Tiszt.
Színai Követ.
Heszione, Berenicze szobaleánya.
Két Őr.

A nagy Gyülés több személyekből áll, kik között kettő szólló.

A történet helye, Túman udvara; ideje, egy déltől a másikig.

ELSŐ FELVONÁS.

(Erdőség)

A fekvő Meteuszt két Geniusz környékezi. Ezek és a kívüli kar váltva énekelnek.

Kar.

Messze, messze ment a' hősfi
A barátság szárnyain;
Szíve gyúlang, kardja villang,
Honja túlhatárain.

Geniuszok.

Maradj dicső honföldeden,
Csatázva a kültéreken,
Zavarsz rokon szíveket,
Gyüjtesz bús fellegeket.

Kar.

Vissza vissza tér a' hősfi,
Döntve gőgje bitornak;
Ős örökbe száll barátja,
Dícszászlóji lobognak.

Geniuszok.

Fuss o dicső, kemény a hon,
Győzelmed itt csatára von;
Veszély szikráz feletted,
Fuss o! ha kedves élted.

Kar.

Nem fut a' hős, a nagy lelket
Vétek sulja nem nyomja;
Véderőnye áll mellette,
Élni halni nem gondja.

Geniuszok.

Erőny erőnnyel harczba dül,
Ez és az halni felhevül:
Győz a baráti egység,
Enyhül a bősz keménység.

Meteusz (felkel.)

Szentek Hunniának ligeti, telve menyei zengzetekkel szüntelen, mellyek nemes tettekre buzdítják a bajnok lelkét; 's a tett után enyhülettel jutalmazzák. — Ki, kivivtam én már a hős dicső nevét; karom megalázá Hunnia ellenségét, a délczeg Tatárt. Többet tevék: karom ledőnté a türánnt, 's felemelé az igazságtalanúl bosszontott ártatlant. — Első tettem, bármi dicső, közönséges, emberi; a második Istent is dicsőítne. — Szihamti! Szihamti! te már fennen parancsolsz, 's hogy parancsolsz, erős karom míve. Érzem a tett nagyságát, 's lelkem ke-

vélyen emeli fel magát benne; bármit mondjon hozzá atyám, Fejedelmem. Ő ezt méltánylani nem fogja, tudom. Barátja volt ő az általam levert színai Császárnak; ellensége az általam felemelt Szihamtinak; ennek igazságos birtokát amannak ő adá, foglyává tévén az ifjat, kinek eriben császári vér folydogál. De atyám barátsága csak a sírig tart, oda 's azontúl barátját ő késérni nem fogja, sem őt onnan vissza idézni. Illyen a barátság, mellyet önhaszon szül, 's vagy remény tart fen, vagy félelem egyedül. Szihamti! rendülhetetlen köszálan áll a miénk: lelkünknek ereje szülte azt. Atyám nem a személynek, csak a Fejedelemnek volt barátja, 's Fejedelem, Szihamti, ott most te vagy. — Bátran lépek tehát atyám, Fejedelmem elébe, elvenni tőle a hősi tett jutalmát. Hunnia koszorúkkal fog engem elborítani, ki néki békességet dicsőséggel szereztem, 's egy jó szomszédot.

J u b a.

J u b a. Egek! mit látok? a Herczeg itt?

M e t e u s z. Jövök, Juba, minekutánna a

dicsőség, barátság, és igazság oltárán megtettem az áldozatot, 's kivivtam a hős nevét Tatár és Szína mezejin. Jövök elvenni atyám kezéből, Hunnia hatalmas Fejedelmének kezéből, a bajnok illő díját.

Juba. És Szihamti?

Meteusz. Szihamti, az én barátom, thrónuson ül már, mellyet régtől érdemle.

Juba. Szegény Herczeg! készülj hát uj áldozatra.

Meteusz. Nem is akarom, hogy az első legyen egyszersmind az utolsó is.

Juba. Igen, de a második után nem fog harmadik következni. A vagy menj, röjtsd el magad' a Fejedelm haragja elől. Szihamti, vagy — te.

Meteusz. Szolga ki vagy, mocskolni a Fejedelmet, 's vére elött, hogy mered? Atyám kemény, de nem kegyetlen. Szihamti meg nem hal; őt védi a hatalom, mellyet neki karom szerze. Erős ő, mint a szirt, melly nem hajol szélvésznek. Thrónusát szeretet öleli, igazság tartja fen, 's erő védi. 'S én, Juba, én a halált nem érdemlem.

Juba. 'S ki az, ki önitélete szerint érdemelje azt?

Meteusz. A gonosztévő, Juba; o! az érzi, mennyire méltatlan hogy éljen. Önérzése kárhoztatja őt.

Juba. Hunnia Istenére kérlek, Herczeg, menj, röjtsd el magadat; atyádat te nem ismered még.

Meteusz. A gyáva gonoszság röjtse magát az örök éj homályába az igazság villám szeme elől el; az én tettem, tette a derültségnek, mellyet nem homályít folt. 'S ezzel ne merjek e atyám, Fejedelmem előtt megállani?

Juba. Atya, Fejedelm előtt tompúl bármi bajnok erő.

Meteusz. De nem a bajnoknak fényes tette is. Te azonban hallgass, lelke a gyávaságnak, ki csak reszketni tanultál; nagy tettre soha nem gerjedt udvari lelked. En megyek.

Juba. Az áldozatra! (el.)

Meteusz. Atyám, ha szeretni nem tud is, az érdemet becsülni tudja; (menet) a lappangás félig jele a gonoszságnak.

Honházi.

Honházi. Herczegem! Vezérem! a katonaság közelít, parancsodat várja.

Meteusz. Míg idegen földön táborozánk, parancsot neki én adtam; Hunniában ezt most a Fejedelemtől várja.

Honházi. 'S szóllott már a Herczeg a Fejedelemmel?

Meteusz. Még nem, de tüstént fogok. Épen oda indultam.

Honházi. Nem igen kedvező hírek szárnyallanak; 's a tábor zúg.

Meteusz. 'S mi hírek azok?

Honházi. 'S a Herczeg nem hallot semmit?

Meteusz. Juba, ki mindég tele rémekkel, jövendölgete csak emínt nem tudom mi borzasztó áldozatot.

Honházi. Juba jövendölgetését a köz hír igazolja, melly szerint a Fejedelem Kvamtiért bosszút forral. A sereg minden esetben kész vezérét követni.

Meteusz. 'S Honházi vele?

Honházi. Annyira, hogy első ohajtása melletted, o Herczeg! ha kivántatik, meghalni.

Meteusz. 'S ennyire meg tudnál felejtkezni kötelességedről, mellyel Fejedelmedhez tartozol?

Honházi. Embernek nem egy kötelessége vagyon.

Meteusz. Egy szót se többet erről. Menj sietve vissza a táborhoz; csendesítsd le a zúgást; 's mondd nevemben, hogy egyetlen parancsom, 's ez a legnagyobb, 's most utolsó, hogy mindenben a Fejedelemnek hódoljanak.

Honházi. Megyek, de Herczeg —

Meteusz. Egy szót se többet. Hallgatni kell ott mindennek, hol kötelesség szóll.

Honházi. (mentében) O szigorú kötelesség!

Meteusz. Bé nehéz szerettetni 's engedelmet kivánni ott, hol az engedelem sérti a' szeretetet. Eddig keresve kerestem a tábornak erántam szeretetét, most ohajtnom kell, hogy kevesbbé szeressen. — Nem, atya 's fiú között

nem mehet annyira a dolog. De bármit rendeljen is felőlem, önerejével ellene vissza élni nem fogok. (el.)

Túman, Juba.

Túman. Közelít mondod a sereg! — És Meteusz a' Vezér?

Juba. (tétovázva) A Herczeg? (titkon) ki vele, hadd bosszulja meg magát gyáva az erősen.

Túman. Micsoda vonakodás ez előttem?

Juba. A Herczeg, nagy Fejedelm, itthon van.

Túman. Mit? 's hát még udvaromba mer jönni?

Juba. (titkon) Már bizonyos veszedelme, nincs mitől tartanom. (Túmanhoz) Még pédig, hogy vitézségének jutalmát vegye.

Túman. El, esküszöm a ragyogó napnak fényére, elveszi. — Hah! mennyire párosodik a gonoszság a vakmerőséggel! Foglyomat elorozza; szövetségesemet meggyilkolja; ellenségemnek erőt ád ellenem; tulajdon hadammal él bosszontásomra! és — hah vakság! jutalmáért

udvaromba tér vissza! Te, Hunniának fényes Istensége, te vakítád ennyire meg a' gonosz fiút, hogy veszedelmét ne lássa, 's jutalmát kérje ott, hol példás büntetés várja. — (Jubához) — Tüstént el kell őt fogatni, 's kemény őrizet alá tenni. Fiam ugyan nekem ő, de áruló, kinek nem kegyelmezhet a fejedelmi atya. — A katonaság innen távol szállítassék, ne talán vak buzgósága zendülést támasszon.

Juba. A sereg csak a Herczegtől vár rendeléseket.

Túman. Ugy van, várt, míg én engedtem. Mostanság Ottár fiam fogja a vezérséget áltvenni. Menj Juba, mondd néki, készüljen, ma, még ma fog indulni.

Juba. A Fejedelem szava szent. — De íme Ottár maga.

Ottár.

Túman. Épen jókor érkezel fiam Ottár! Juba te menj első parancsom tellyesítésére.

Juba. 'S ha talán illendőleg nem lehetne? —

Túman. A parancs fejedelmi parancs. Menj!

Juba. (el.)

Túman. Most, édes fiam, hozzád; eddig is legkedvesbb, most egyetlen fiam! — Itt az idő, hogy az udvaron túl is tapasztalj. Vedd ma tőlem első tisztedet. A tábor vezérének nevezlek ki ezennel.

Ottár. 'S Meteusz?

Túman. Meteusz csúfosan élt vissza bizodalmammal. Ő a leggyalázatosbb fiú az ég alatt. Atya-'s haza-áruló ő.

Ottár. Atyám!

Túman. Értlek fiam. Te mindég érzékeny voltál, mint szinte anyád. Meteusz tigrisnek tejét szívta, 's elvadult.

Ottár. Meteusznak erős karja a harczban; dicsősége ő Fejedelmének, lelke Hunniának.

Túman. Mondd inkább, valamennyünknek gyalázatja. De haggyuk ezt; te az efélékhez még gyermek vagy. Rövid idő alatt fogod tapasztalni, hogy te szint' úgy erős vagy a harczban; hívebb pedig atyádhoz, Fejedelmedhez; 's ez a nép, kinek itélete nem különben mint indulatja változó, hamar fogja Meteuszt feledni Ottárban. Mai

naptól fogva te vagy a Vezér. Honházi, a' hív erős bajnok, fogja tapasztalatlanságodat támogatni. Vezérségednek kezdetét azzal fogod dicsőítni, hogy Szihamtit megfosztod az elrablott fejedelemségtől, 's azon bilincsekre füzöd lábait, mellyeket csalárdúl tudott lerázni.

Ottár. Szihamtit atyám? 's micsoda sereggel?

Túman. Hah! igazad van; a tábor szívét megvesztegethette a' háladatlan fiú! — Addig is tehát, míg feledi előbbi vezérét, vezessd Timlimbe, hol a megalázott tatárság vonakodik adózni. Az ott nyerendő zsákmány mellett meghül a katonának vére a puszta győzödelem eránt.

Ottár. Halljad meg atyám Ottár fiadnak csekély tanácsát, minekutánna atyai gondoskodásodnak illy szép jelét mutattad erántam.

Túman. Szóllj fiam!

Ottár. Veszéllel tele fellegek kezdik bevonni Hunnia eddig derült egét. Alig kezdénk élni, már is halni készülünk. A végveszélyt atyám csak te sietetheted, 's csak te távoztathatod. Ha feltett szándékodban megmaradsz, ha a két if-

júnak tett lépését bosszulni eltökélett szándékod; Hunnia velünk együtt vész. Szihamti, ki eddig foglyod volt, a mellett, hogy szabad már, 's temérdek országnak ura, egyszersmiud nemes gondolkozásu is. Ő ellene most már hasztalan forralsz bosszút. Meteuszért pedig, az ő elválhatatlan barátjáért jótévőéért, a legirtóztatóbb bosszulló fog lenni. Atyám! hagyd a megesett dolgot megesettnek lenni. Kvámtit fel ugy sem támasztod már. Engedj az isteni végzésnek; bocsáss meg Meteusz, habár vétkes is, de nagy szivének; hagyd helybe Szihamti fejedelemségét, ő neked hívebb szövetségesed lesz, mint Kvamti valaha lehetett. Atyám! Hunnia csendessége tőled, egyedűl tőled függ.

Túman. Igen, igen, nemes szívű Ottár! ki ne engedne a te szép okaidnak? O! ha Meteusz is, ha Szihamti is, igy éreznének! de az ő fejök tele oriási képekkel; az egész világot akarják ők feldulni, hogy híresek legyenek. Te édes fiam tapasztalatlan vagy még másokról helyesen itélni; azt hiszed, hogy mások is ugy éreznek mint te; hogy különben érezni lehetet-

len. Nem, fiam, Meteusz tette nem közönséges tett; az ő árulása példátlan; példásnak kell lenni a büntetésnek.

Ottár. Atyám! Meteusz a te fiad, és az én szeretett testvérem.

Túman. A te, 's az én ellenségem.

Ottár. Atyám! lehetetlen. Én őt annak nem érzem.

Túman. Nem, mert még nem éreztethette veled.

Ottár. Atyám! kegyelmezz vérednek!

Túman. A' törvény ellen nincs kegyelem.

Ottár. Meteusz nem áruló. Félre lépett ugyan ő, de léptét szívének jósága, lelkének nagysága vezérelte.

Túman. Az atyai és fejedelmi akarat ellen minden lépés kárhozatos. — De te menj rendeltetésed pályájára. Meteuszt nem én, a törvény fogja megitélni; 's hol a' törvény szóll, ott az atyának, ott mindennek hallgatni kell. Siess.

Ottár. Megyek; de atyám! ha Meteusz meghal, Ottár fiadban sem fogsz örvendhetni. (el)

Túman. Ha tudnád jó gyermek, melly

hasznos fog neked Meteusz halála lenni, halálát sietetnéd inkább. Majd hogy meg nem lágyított érzelgésével. De nem, Meteusz, a szónak tellyes értelmében pártütő.

Főpap.

Főpap. Melly zavarodásban találom a Fejedelmet! Lelked, o Túman, szokatlan tűzben van.

Túman. Hah! a felettünk ragyogó istenség nem elég vigyázni Hunnia bátorságára. 'S te papja vagy neki.

Főpap. Ne, Fejedelm, ne káromold az istenséget; 's ha szerencsétlenség fenyegeti Hunniát, ne az ő aluszékonyságát, hanem a magadét 's embereidét okozzd. A fényes istenség előtt nincs röjtök.

Túman. Vagy hát te vagy aluszékony, idejében kijelenteni a veszélyt.

Főpap. Nem intettelek e gyakran, hogy Meteuszt szemen tartsd; ne bizzd reá Hunnia erejét; hogy ő és Szihamti alattomban forralnak valamit? Nem hittél, most érezzd kishitüségednek keserü gyümölcsét.

Túman. Ne mondd o pap, hogy nem hittem. Hittem, de azt véltem, hogy a' tatár harczban el fog veszni a heves ifjú, 's igy minden erölködés nélkül Ottár fog lehetni az örökös.

Főpap. Mihez fogsz most már nyulni?

Túman. Meteusz már itthon lappang; 's a sereg nem messze táboroz.

Főpap. 'S a Fejedelm elég késedelmes használni az alkalmatosságot, mellyet olly nyilván nyujt Isten?

Túman. Csak most tudtam meg, 's tüsténti rendeléseket tettem. De felette tartok a zendüléstől; a katonaság hozzá szít.

Főpap. Bizzd a dolgot reám; Hunnia népe elég buzgó még, hinni az Isten szavának.

Túman. Meteusz felfuvalkodott.

Főpap. Istentagadó.

Túman. Idegen szokásokat kedvell.

Főpap. Idegen isteneket imád.

Túman. Alattomban fujja a követ.

Főpap. Nyilván nagylelküséget hazud.

Túman. A katonaságot csalfa hizelkedéseivel csábítja.

Főpap. A népet megveti.

Túman. Attyát, vérét, Fejedelmét, házáját alacsonyítja.

Főpap. A vallás szolgáit gúnyolja.

Túman. Valóságos pártütő.

Főpap. Méltó a halálra.

Túman. Kimondtad. Kérdezzd hát meg az Istent. Hadd hallja a nép és a tábor Meteusz gonoszságát, 's higgye azt.

Főpap. Te gyüjtsd össze az ország Naggyait. Én áldozatot teszek; az árulás ki fog hírdettetni, 's halál az áruló fejére.

Túman. Ugy legyen. Én megyek rendeléseim után látni. — Holnap tehát Főpap!

Főpap. Holnap; mikor az istenség ragyogni kezd Hunnia felett.

Túman. Bízom okosságodhoz. (el)

Főpap. Az Isten nem haggya bosszúltlan szolgájának bosszontásait. (el.)

MÁSODIK FELVONÁS.

Berenicze, Heszione.

(Berenicze lakása)

Berenicze. Azt mondád Heszione, hogy Honházit láttad!

Heszione. Azt mondám, 's most is azt mondom.

Berenicze. Talán szemeid csaltak meg?

Heszione. Szemeim engem még soha sem csaltak.

Berenicze. De hogyan volna ez lehetséges? Honházi az udvarnál, 's a' Herczegekről semmi szó! Honházi egyedül csak nem jött?

Heszione. Maga jött e nem e, nem tu-

dom; de én őt olly bizonyosan láttam, mint most Herczegasszonyomat látom.

Berenicze. És nekem sem bátyámtól, sem Szihamtitól semmit sem hozott!

Heszione. Még abban nem mult. Azt hiszed, hogy fő dolga magad vagy az udvarban?

Berenicze. O Heszione, ha tudná mennyit gyötrődöm, bizonyosan fő dolgának engem tartana.

Heszione. Az éjjel ismét nem aludtad ki magad', szegény jó Herczegasszonyom!

Berenicze. 'S mikor aludtam azolta ki magamat, miolta a Herczegek eltávoztak? Nem, nem nyomta azolta szemeimet jótévő álom; 's ha hogy meglepett, keservesbb volt az nekem az ébrenségnél. Ezer rémekkel állott előmbe, a leggyötrőbbekkel.

Heszione. Szinte ollyanokkal, a millyenekkel ébren emészted magadat.

Berenicze. Nem Heszione, én ébren csendesebb vagyok, mint álmaim között. Igaz, hogy aggalmak, félelem, rettegések, bú, gyötrelmek nélkül egy napom se' megyen le; de az éjjeli képek irtóztatóbbak, 's nappali félelmemet ezek

nevelik. Kell Heszione, bizonyosan kell valaminek a dologban lenni; szívem érzi, álmaim példázzák, és a' környülmények erősítik ezt. Nem olvasni e ezt mind azoknak homlokokon, kik az udvarnál ki 's be járnak? Nem ezt jelentik e anyámnak, a Fejedelemnénck, titkolódzásai, szövevényes beszédei, erántam erőltetett magaviselete? Magának a Fejedelemnek nem borítja e felleg homlokát? És Ottár, ez a különben ártatlan, nyilt szívü testvér, nem nyilván hordozza e képén szomorú szívének tükrét? Mit sohajtoz? Mit nyomdozza az evő titkot szorult keble alatt? Ha kérdezem, hallgat; ha én szóllok, 's találgatok, fejcsóválva vagy kézszorítva fordul el tőlem. — O valóban Heszione, mind ezek megerősítik szívem szomorú sejtéseit, álmam rémképeit.

Heszione. Hah Berenicze! a' Fejedelemasszony sietve jő, egyenesen ide.

Berenicze. Ah! én szerencsétlen, kinek anyámban kell legkegyetlenebb kinzómat szemlélnem, a helyett, hogy vigasztalóm volna. (sír.)

Heszione. Erősítsd fel magad, drága Berenicze; íme már itt van.

Berenicze. (felemelkedve) Meteusznak huga, Szihamtinak jegyese, nem fog elfelejtkezni magáról.

Oríthia.

Oríthia. Egy örvendetes hírt, de a mellynek még most csak közttünk kell maradni, magam személyesen akartam neked Berenicze meghozni. Te Heszione, menj addig asszonyaimmal a kertbe, hova követni fogunk majd mi is bennetek.

Heszione (el.)

Oríthia. 'S te nem szóllasz Berenicze? Illy hidegen fogadod anyádat; 's az örvendetes hírnek hallására sem derül arczád?

Berenicze. Ha hidegnek találsz érántad anyám, véletlen meglepésednek tulajdonítsd. A hír pedig, mellyet örvendetesnek mondasz, még ismeretlen előttem; különben is, a környülmények nem ollyanok, mellyektől valami örvendetest várhassak.

Oríthia. Jó lány előtt mindennek örvendetesnek kell lenni, mi annya előtt örvendetes. De te az örvendező anyával szomorkodni, a szomorkodóval örvendezni szoktál.

Berenicze. Fájdalom, az első rész igaz; ritkán örvendhetek én, mikor te anyám örvendezsz; de szomorúságod eránt részvétlen nem voltam soha.

Oríthia. Most a' hír, mellyel jövök, csak ugy fog nekem örvendetes lenni, ha neked ollyan. A dolog téged illet közelebbről.

Berenicze. 'S mi fog nekem örvendetes lehetni? Met — —

Oríthia. A mi minden lánynak örvendetes.

Berenicze. Ugy természetes, hogy örvendetes reám nézve is, lány lévén magam is.

Oríthia. Egy nagy szerencse közelít feléd.

Berenicze. Megbocsáss anyám, ha kétkedem szavad valósága felől. Én a szerencsét épen most érzem legtávolabb tőlem.

Oríthia. A magadszerű fiatalság hajlandóbb a szomorgásra, mint az örömre. Ott is szo-

morú képeket rajzol magának, hol örvendetesek lejtnek körültte. — Téged egy nagy Herczeg kíván nőjének. Úgy e, szép szó?

Berenicze. Az én szívem egy szegény földönfutó Herczegé már.

Oríthia. Gyermeki bohóskodás! csudálom, hogy feledni még sem tudád. De feledni fogod, ha majd a gazdag, az uralkodó veszen ölébe.

Berenicze. Úgy! 's illy alacsonyúl tud anya ítélni leányáról?

Oríthia. Alacsonyúl! bohó leány! 's te ezt alacsonyságnak nevezed, Hunnia nagy Fejedelme leánya!

Berenicze. A szívek nem ismernek Fejedelmet.

Oríthia. Feletted már, hogy atyád, a Fejedelem, 's én kárhoztattuk értvén hajlandóságodat a fogoly koldushoz, kinek a' föld hátán semmi egyebe lánczainál, most pedig, minekutánna ezeket lerázta, csak gyalázatját hordozza magával.

Berenicze. Gyalázatját! Egek! gyalá-

zatját! ez a nagy lelkü, nemes érzésü Herczeg! o anyám, mire ragadta nyelvedet a gyülölség?

Oríthia. Egy szót se többet, ha haragomat ellened gerjeszteni nem akarod. Ideje, hogy gyermeki bohóskodásodat felejtsd, 's ugy gondolkodjál, mint illik egy nagy Fejedelem leányához. Téged a tatár fejedelmi Herczeg, az ország örököse, kér, 's én és atyád hajlunk kérésére. Holnap a határszélekhez indulunk, hol néki általadlak.

Berenicze. A tatár Herczeg, kit Meteusz csak most tőn atyámnak adózójává?

Oríthia. Megszünik adózó lenni, mihelyest Hunniával szövetkezik.

Berenicze. Én tehát az adó eltörlésének záloga leendek? O anyám, mire allyasítjátok le leányotokat! milly örvénybe taszítjátok!

Oríthia. Bizzd ezt a Fejedelem bölcseségére, 's az én anyai gondoskodásomra. Neked engedned illik.

Berenicze. Igen, ha halni parancsoltok, vakon engedek; de hogy szívemet leallyasítsam — nem! — ez lehetetlen.

Oríthia. Ostoba lány! igy illik anyád előtt beszélned? Igy taszítod e a szerencsét félre magadtól? 's honnan ez a vak bátorság? nem gondolnám hogy Meteusz —

Berenicze. Mit? Meteusz? 's Meteusz megérkezett? O Anyám, tedd velem azt a jót, mondd meg igazán, ha Meteusz megérkezett!

Oríthia. 'S mit akarsz Meteusszal? talán a gyalázatos szövetséget ujra kezdeni? — Meteuszt te látni soha többé nem fogod.

Berenicze. Egek! micsoda szó röpült szádan ki anyám! Meteusz meghalt?

Oríthia. Annyi mint igaz. De te most jövendő férjedről gondolkodjál.

Berenicze. Mit kívánsz anyám? Testvérem haldaklik, vagy talán meg is halt már 's én menyegzőről gondolkozzam? Szóllj, az egekre kérlek, szóllj anyám, hol van Meteusz? Engedj leányad egyetlen kérésének, hogy láthassa szeretett testvérét, akár életben akár holtan; aztán tegyetek velem, a mit akartok, nem bánom.

Oríthia. Meteuszt te nem láthatod, készneck pedig kell lenned anyád kivánsága tellyesí-

tésére, akárd ne akard. Most készülj, hajnalban indulunk.

Berenicze. Hunnia fényes istenségére, fejedelmi méltóságodra, anyai szívedre, ha ugyan csak van még helye nálad az anyai érzésnek, kérlek, ne kegyetlenkedjél leányadon! Ha Meteuszt nem láthatom, szívem reped meg.

Oríthia. Mit se tarts attól; nem olly könnyen reped a leánysziv, mint gondolod. Én megyek, te készülj. (el.)

Berenicze. (Fájdalom 's keserüség jeleivel) Millyen örvény nyilt meg előttem! — O álom! o előérzések! miként tellyesedtek ti! — Az, a kiben egyedül lehetne bizalmam; ki egyedül menthetne még meg a kétségbeséstől, Meteusz nincsen! legalább nékem nincs többé! — Hah, mint lehet anya illy érzéketlen, hogy maga vigye, irgalmatlanul ragadja, egyetlen leányát, önhasznának, 's ki tudja még melly alacsonyságnak, feláldozva, martalékul a szívszaggató vadság helyére! — O fájdalmak, kinzó gyötrelmek, mint tépitek ti az én roncsolt szívemet! Vagy hát tépjétek össze,

anyám ellenére tépjétek össze, ki olly hidegen tudá mondani: lányszív nem reped! — O te szomorú hajnal! melly alatt orozva hurczoltatom az áldozatra, millyen arczal fogsz te megjelenhetni Hunniának egén? Szerencsétlen csillagzat! röjtsd, ah röjtsd az örök éj legsötétebb fátyola alá piros ajkidat; senki ne láthasson; egy halandó se örvendhessen a te megjelenésednek. — Egek, mit tegyek? hova forduljak? O küldjetek egy örökön tartandó álmat szemeimre! örök éj nyomja e szívet, melly boldog nem lehete. (merőn szegzi egy helyre szemeit.)

Heszione.

Heszione. Bé haragosan távozott a Fejedelem asszony! (Bereniczét visgálja) De az Istenért! Herczegasszonyom mi bajod? (karjánál fogja) Herczegasszonyom mi lelt? az egekre kérlek!

Berenicze. Ne szóllj! az egekre kérlek.

Heszione. Orvosért küldök!

Berenicze. A' halálért, o Heszione, nekem csak az lehet még orvosom.

Heszione. Herczegasszonyom! te szörnyen illetődve vagy!

Berenicze. Ah!

Heszione. Öntsd szíved bánatját e kebelbe, 's megenyhül.

Berenicze. Ne, Heszione, ne feszegessd a sebet, szörnyen fáj az. (Indulattal) Egy tört Heszione, hadd járja keresztül e szerencsétlen szívet, ha már a gyötrelmek nem tudják szét repeszteni.

Heszione. Csendesedjél édes Herczegasszonyom, enyhülni fog fájdalmad. Tedd le magad' az ágyra.

Berenicze. A sírba, csak a sírba, Heszione, csak ott fog fájdalmam enyhülni.

Ottár.

Heszione. Az Istenek vezetnek ide, Herczeg! siess, szerelmes hugod vigasztalására.

Berenicze. Ah bátyám! nem vagyok hát egészen elhagyatva. Vagy talán te is Ottár — ?

Ottár. (megöleli Bereniczét) 'S ki háborgatja az én kedves hugomat? Vagy hát egy lélek sem lehet nyugodt ebben az udvarban?

Berenicze. Szóllj Ottár, ha életben e még Meteusz? 's hol van?

Ottár. Mit? 's hallottál hát valamit? A legkeményebb tilalom sem gátolhatta meg, hogy Meteusz honn létének híre hozzád ne hasson el?

Berenicze. Meteusz itt van? O kegyetlen Meteusz, itt van 's engem feled! ah, ha tudná, mint röpülne szabadításomra!

Ottár. Édes hugom, néki van most erre legnagyobb szüksége.

Berenicze. Isten! Meteusz nem szabad? attya udvárában nem szabad Meteusz?

Ottár. Elmondok mindent, de ti leányok, ha valaha, most tudjatok hallgatni. Csak holnapig hallgassatok. Meteusz visszatért a táborral; ki is megvervén a tatárságot, Kvamti ellen ment. Ezt megölvén, Szihamtit ültette a fejedelmi székbe, kit ő, minekelőtte megindulna, maga szabadított ki atyánk fogságából, 's mindehol magával vitte. Ezt értvén atyánk, Meteuszt elzáratta, olly feltétellel, hogy, ha Szihamtit elő nem állitja, megölesse.

Berenicze. Nagy Isten! 's, midőn bátyámot a halálra, engemet menyegzőre hurczolnak?

Ottár. Csak egy módot látok szabadulá-

sára; és ebben, édes hugom, te fogod a főszemélyt viselni.

Berenicze. O hamar bátyám, csak hamar mondd ki, hogyan? Életemet, melly ugy is utálatba jött már előttem, kész vagyok érette adni, az én kedves bátyámért.

Ottár. Nektek szöknötök kell, 's még ez éjjel.

Berenicze. (Megütközve.) Még ez éjjel? Ottár! (visgálódva, gyanakodva nézi) Nem, te nem lehetsz a gonoszságnak eszköze, te engem meg nem csalsz, anyád kedvéért sem csalsz te meg engemet.

Ottár. Hugom, mi jutott neked eszedbe? Én, tégod megcsalni!

Berenicze. Ah! Ottár, bocsáss meg; anyám annyira megzavart, hogy már nem tudom, kinek miben higgyek. Anyám is szöktetni akar, pedig még ez éjjel.

Ottár. 'S hova szöktetni?

Berenicze. A fertelem hazájába, a tatár Herczeghez.

Heszione. Szegény Berenicze! ez tehát fájdalmadnak oka!

Ottár. Annál jobb; ugy minden esetre szöknöd kell, hogy őt megelőzzd.

Berenicze. De hát hova akarod, szökjem?

Ottár. Mindenek előtt a táborhoz, mellynek vezére most én vagyok.

Berenicze. És mi hasznát fogja ennek Meteusz látni?

Ottár. Bizzd azt én reám. Téged én Szihamtihoz szöktetlek; oda reméllem örömestebb szököl, mint a tatár Herczeghez.

Berenicze. Mit mondasz? Szihamtihoz? O, hát ha az alatt meghal Meteusz?

Ottár. Semmit se aggódjál; őt is utánnad fogom szöktetni.

Heszione. Szép! igy hát mindnyájan szökevények leszünk.

Berenicze. O bátyám! kedves Ottár! igy te mind a kettőnknek szabadítónk fogsz lenni.

Ottár. Ugy van, csak tegyétek, a mit tőletek kivánok.

Beren. Mindent, mindent, hogy az irtóztató veszélyt kikerülhessem. O anyám, o atyám! mire készteti gyermekeiteket a ti kegyetlenkedéstek!

Ottár. Nincs most hugom idő a sopánkódásra. Nessze e férfi öltözet mindkettőtök számára. Éjfélkorban itt leszen Honházi egy szekérrel, 's elkésér bennetek a táborhoz, hol a további rendelést veenditek.

Berenicze. Ugy anyám megindulhat hajnalban Tatárország felé.

Ottár. Nincs időm tovább mulatni; dolgaim nagyok és sürgetők. Vigyázva tegyetek minden lépést. (el)

Berenicze. A jó lelkek vezéreljenek nagy szívű Ottár. — Istenem! boldog fogok hát én még lehetni?

HARMADIK FELVONÁS.

(Tömlöcz, belül Meteusz, kívül két őr.)

Őrök.

1. Őr. Még illyen derék foglyunk sem volt ám, pajtás!

2. Őr. A fényes napra, nem. Vajmi rossz fát tehetett a tüzre, szegény Herczeg!

1. Őr. Mi rossz fát? nem tudod, hogy Szihamtit elszöktette?

2. Őr. Ej, ez már régen volt. Aztán azért mi is megérdemlettük volna ám a karót.

1. Őr. Nem is hiszem, hogy most itt tréfcselnénk, ha hazugságunk el nem sült volna.

2. Őr. Eddig régen varjuk eledele volnánk.

1. Őr. És nem tudtuk volna mi magunkat olly okosan elszöktetni, mint Szihamtit?

2. Őr. Még okosabban, ha magunkra hagytak volna bennünket.

1. Őr. Igaz, hogy minket más őrökre biztak volna.

2. Őr. Vagy talán mit se' késtek volna velünk; egyenesen a karóra.

1. Őr. Nem is lett volna tanácsos bennünk hűseltetni. Tudod, mi fzép ajándék volt akkor nálunk Meteusztól!

2. Őr. Szép, elég lett volna bármi hív bolondnak elszédítésére. Azt csudálom, hogy másért annyit vetett ki, magáért nem ajánl semmit.

1. Őr. Pszt, valaki jő. — Ki vagy?

2. Őr. Ki vagy? Távozzál!

Houházi.

Honházi. Csendesen fiaim, én vagyok Honházi.

1. Őr. A Herczegnek nincs most ideje parancsokat osztogatni.

2. Őr. (titkon) Ettől várhatunk tán valamit. Csak erősen tartsd magadat.

Honházi. A Herczeg? micsoda Herczeg?

2. Őr. Paff! megadtad neki pajti!

1. Őr. Nincs neve.

Honházi. Fogságban van?

1. Őr. Olly formán.

Honházi. Mikor záratott le?

1. Őr. Ej nem le, csak elzáratott.

Honházi. Szabadon van hát?

1. Őr. Szabadon, csak hogy el nem mehet.

Honházi. Fiam én vele szóllani akarok.

1. Őr. A fényes napra, vele te nem szóllasz.

2. Őr. A világon senki, maga a Fejedelem sem, fejünk vesztése alatt.

1. Őr. Ugy szóll a parancsolat.

Honházi. De ezért a darab aranyért!

1. Őr. Nem látom.

2. Őr. Nem, nem!

Honházi. Nessze tapintsd.

2. Őr. Érzem; de hát ha csak kő?

Honházi. Ne tréfálj jó legény, az idő eljár. Eressz.

1. Őr. Nem szabad. Ketten vagyunk ám!

Honházi. Nessze, neked is egy.

1. Őr. Jó, jó; de ha megtudják?

Honházi. Semmit se félj!

(lépések hallatszanak.)

2. Őr. Állj félre, valaki jő.

Honházi. (Félre vonúl.)

2. Őr. Nem szabad.

Főpap.

Főpap. Én vagyok, Hunnia Istennek, a fényes Napnak papja. Meteusszal, a Fejedelem parancsából, kell szóllanom.

1. Őr. Nem szabad. Vagy hát hol a parancs?

Főpap. Nessze! (áltadja a parancsot) Ti a külső kapunál vigyázzatok, Meteusszal titkos be-

szédem van. Senkit be ne bocsássatok; de el se távozzatok; ha szóllítlak, tüsténT itt teremjetek.

Őrök (eltávoznak.)

Főpap. (a tömlöcz ajtó előtt hangosan) Herczeg Meteusz! Fejedelmi atyád követje kíván véled szóllani. Lépj ki őt hallani. (középre áll) Kiséq remegek, való, de majd neki bátorodom.

Meteusz.

Meteusz. Éjent sem lehetek nyugodtan. (kijö) Ki vagy te, a ki háborítod nyugalmámat?

Főpap. A Főpap, Herczeg! ki megszánván szomorú sorsodat, közbevetettem magamat a Fejedelem színe előtt.

Meteusz. Meteusz közbenjáróra nem szorult; ki, ha tettei nem védik, kész a halálra is. E mellett minden esetben visszás dolgot cselekszik, a ki atya 's fiu között közbenjárót játszik. Vedd ezt tőlem jó neven Főpap.

Főpap. Minden más, Herczeg, de nem a Főpap is, kinek ez szent hivatalja. De hagyd el mondanom, o Herczeg, követségemet.

Meteusz. Szóllj, mint követjét Fejedelmemnek, meghallgatlak. De rövid légy, akarom.

Főpap. Hogy a Fejedelem eltökéllé halálodat, törtem fejemet, miként életedet megtartsam.

Meteusz. A napra kérlek, ne beszélj! szóllj, mit akar a Fejedelem!

Főpap. Azt, mit én javaltam neki. Ha Szihamti helyt áll, Meteusz szabad leszen.

Meteusz. Titkot beszélsz, nem értlek. Szóllj világosbban.

Főpap. Tedd, hogy Szihamti térjen vissza fogságágába, 's a te vétked feledve lesz!

Meteusz. 'S ti mit akarnátok Szihamtival? Ha vétek van a dologban, ugy vétkes egyedül én vagyok; Szihamtinak azt kelle tennie, mit én akartam.

Főpap. Akard tehát, hogy térjen vissza. Ha valódi barátod, hiszem, nem fog vonakodni.

Meteusz. Milly kicsinyek lehettek ti, nyomorú embercsék! Ha reménlitek, hogy szavamra visszatér Szihamti, hogy életét életemért adja: miért, o miért nem látjátok a nagyságot, mel-

lyet a nélkül hogy éreznétek, feltesztek Szihamtiban? Ha pedig nem reméllitek, miért csináltok játékot két ifjunak baratságából? Hah, nyomorúk! gondoljátok e, hogy annyira bukott légyen Meteusz, hogy barátjának életén akarja a magáét megvenni? Tudjátok meg, hogy Szihamti szavamra kész volna, sőt szavam nélkül, szavamnak ellenéve, röpülne gyilkos kezeitek közzé, ha tudná, melly környülményekben legyen Meteusza. De nem: ti végezzétek elöbb rajtam bosszútokat; Túman elég hatalmas a szinai Császárt körmei közzé keríthetni, hogy bosszúlása tellyes légyen.

Főpap. Szegény Herczeg!

Meteusz. Félre, alacsonyító, különben is erőltetett szánakodásoddal. Mondd meg a Fejedelemnek, hogy Szihamtit, ha kivánja, fegyverrel keresse fel. Hozzá adhatod azt is, hogy míg Meteusz él, Szihamtit hatalmába nem keríti, sem Meteusz halála bosszultlan nem marad. Menj kérdezzd meg a Napot, ha igazat szóllottam e? ha tagadja, hazud. (visszatér tömlöczébe.)

Főpap. Hah, istentelen! soha illy vak-

merőt, soha illy gonosz embert a föld nem hordozott. — Örök ide! (el)

Örök.

1. Őr. Hála a Napnak, hogy elment.

2. Őr. Ugy ment, mint jött. Még csak meg sem köszönte.

1. Őr. Vajh más ember Honházi, ő aranynyal forgolódik, és győz.

2. Őr. Ez egy szóval többet nyert.

1. Őr. De hova lett Honházi? Félek, netalán csak szaguldozni jött, 's feladjon bennünk.

2. Őr. Hisz' nem bocsátottuk be.

1. Őr. Csak a papot ne hozta volna az ármány!

2. Őr. 'S bebocsátottad volna?

1. Őr. Most jönne, tüstént bebocsátanám.

2. Őr. Hát ha megtudnák?

1. Őr. Megtudnák! Honházi katona ember, tudna ő nekünk utat nyitni. — De pajtás, nem szomjúzol?

2. Őr. Még pedig ugyancsak. —

1. Őr. Menj, hozz valahonnan bort. Magam is tudok én vigyázni rabunkra.

2. Őr. Hát ha erőt vesz' rajtad.

1. Őr. Ej, nem akar ő szökni. Ha akart volna, eddig megtette volna a próbát. Aztán, ő Herczeg, kitől fél? Ez éjjel itt hál, holnap, ha akar, téged is karóra huzathat.

2. Őr. Ezt a szerencsét neked kivánom.

1. Őr. No, ne töltsd hijában az időt, menj.

2. Őr. Megyek, de mind a két fülédre vigyázz. (el.)

1. Őr. Csak te vigyázz lábadra. Mindjárt vigyázok én (lefeküdvén), pedig mind a két fülemre. Most már nem jő senki. Honházi jöhet szabadon, fizetett már. — Hiszem, herczegi rabom is alszik eddig. Éjfél meg van már; ekkor pedig csak a lelkek . . . jár—nák, ezektől pedig biz . . . én nem félek . . . sem . . . mit . . . nem . . . bizony nem én . . . tudom fogly . . . (elalszik.)

Ottár.

Ottár. (visgálódva) Vagy lám senki sincs! — Mi dolog ez? Lám melly hív szolgákra van-

nak bízva foglyaink! — Hunnia Istene! adj erőt czélom elérésére. Ha atyám, ha a te papod, olly kemény szívüek, lágyítsd meg nekem Meteuszt, hogy tanácsomat fogadja. Ez első fortélyom éltemben, de olly fortély, mellyet megszentel a czél (az őr felé lép) Hallod e őr?

1. Őr. Nem szabad!

Ottár. (megrugja) Igy kell vigyáznod?

1. Őr. Csak tedd le, mindjárt.

Ottár. Ez álmában beszél. Hallod e, kelj fel!

1. Őr. (felnéz) ki vagy? (felugrik, dárdájához nyúl.)

Ottár. Csak halkan, jó legény, Ottár Herczeg áll előtted. Tudod, életed kezemben van.

1. Őr. (térdre esik) Kegyelmezz Herczeg!

Ottár. Igen, ha szavamat fogadod.

1. Őr. Mindenre kész vagyok.

Ottár. Vessd le felső köntösödet.

1. Őr. Ugy, de hűves van ám.

Ottár. Hamar. (leveti önmentéjét) Cseréljünk.

1. Őr. Az lehetetlen!

Ottár. Ne vonakodjál, különben —

1. Őr. Legyen hát! (leveti)

Ottár. (az őr köntösét felölti) Ide dárdádat is.

1. Őr. Ezt nem, nem lehet.

Ottár. (kirántja kezéből) Most menj, egyenesen szállásomra; mondd, hogy hugomat az éjjel elragadták; 's menj te is keresésére; őrt helyetted addig én állok. Siess!

1. Őr. Megyek, de rabomra vigyázz Herczegi őr. (el.)

Meteusz.

Meteusz. Csak magad vagy? mintha velakivel bészéltél volna. Hol társad?

Ottár. (titkon könyűit törli) Herczeg!

Meteusz. Mi bajod? Te sirsz! — pityergő!

Ottár. Ah! a hősi érdemnek folynak e könyűk. (köntösét kezdi bontani) Ha nem szégyelled o Herczeg, ez alacsony köntöst — —

Meteusz. 'S te mit akarsz?

Ottár. Halni, hogy a Herczeg éljen.

Meteusz. 'S egy Hunn meg tud kötelességéről feledkezni?

Ottár. Ah! ezen az alacsony kötelességen fellül van egy más kötelesség.

Meteusz. Alacsony lelkü! hiszed e, egy szolgának vérén akarhatja megvenni életét a hős? Lódolj az asszonyok közzé, 's mondd meg Uradnak, foglyát hogy férfira bizza. (visszatér)

Ottár. Egek! valóban Herczeg megbántani nem akartalak. Igaz, hogy csekély a bér, mellyet ajánlok, de drágább kincsem nincs. — Istenem, a szegény szolga még arra is méltatlannak ítéltetik, hogy jót tegyen!

Meteusz. (hozzá fordúl) Ne panaszolj jó legény. Én téged megsértettelek, de légy vigasztalt: a te szíved thrónust érdemel; tudom én azt becsülni, ha el nem fogadom is ajánlásodat. Én nem szökhetem; ha ezt a te veszedelmeddel tehetném, te volnál a hős, én pedig az alacsony szolga. (bemegy.)

Ottár. (utánna akar) Meteusz!

Szihamti.

Szihamti. (egészen sisakkal fedve.) Pszt, ős! hallod e?

Ottár. (visszalép) Mit akarsz?

Szihamti. Ki a foglyod?

Ottár. 'S te ki vagy?

Szihamti. Kérdésemre felelj!

Ottár. Te felelj inkább az enyémre, vagy távozzál.

Szihamti. (kardot ránt) Szóllsz, vagy tüstént —

Ottár. Rajta! nekem az élet játék.

Szihamti. Alacsony pára! 's neked játék e az élet?

Ottár. Te melly magas pára légy, nem tudom; de hogy neked is játék az élet, látom; pedig az alacsony pára örömest majmolja a magas párát.

Szihamti. (leereszti kardját) 'S az oda be?

Ottár. O, annak még könnyebb játék az élet. Ő halni akar.

Szihamti. Akar? 's ki tiltja?

Ottár. Ah! akarom mondani, neki halnia kell.

Szihamti. 'S miért?

Ottár. Erre ismét hallgatnom kell.

Szihamti. (kardját emeli) Szóllj!

Ottár. Kardod' hasztalan' emeled.

Szihamti. (hozzá vág) Szóllj! vagy —

Ottár. Ölj, csak a Herczeget szabadítsd!

Szihamti. (Lecreszti kardját, 's áltöleli Ottárt) Hív lélek! valóban nagy hős!

Ottár. Az akarék lenni, de —

Szihamti. Az vagy, nagyobb mint én.

Ottár. 'S ki vágy te?

Szihamti. Hallgass, a név semmi. Ereszsz! szóllnom kell foglyoddal.

Ottár. (a tömlöczajtó ellenébe áll.) Nem szabad, már ugy is sokat mondtam.

Szihamti. Különben meghal.

Ottár. Te rajta nem segítsz; szabadulni ő nem akar.

Szihamti. (el akarja nyomni) Hadd, menjek!

Ottár. (dárdát vet ellene) Egy toppot sem.

Szihamti. (kardot ránt) Eressz! (neki vág) vagy halj!

Ottár. (eldül) Kegyetlen vad!

Meteusz.

Meteusz. (a bemenni akaró Szihamtit visszalöki.) Micsoda erőszak ez? ki vagy te, szavad ismeretes. — Hah! 's Szihamti te! te volnál?

Szihamti. (lefedi sisakját) Én vagyok, Herczeg! én az a szerencsétlen, ki miatt most szenvedsz.

Meteusz. Nemes lelkű barátom! jer, jer, hadd forrjanak össze szíveink. Most érzem, milly érdemes férfiunak szenteltem barátságomat.

Ottár. (felvánszorog) Egek! Szihamti Meteusz együtt!

Szihamti. 'S te élsz, szerencsétlen? Hadd látnom sebedet!

Ottár. Hisz' csak megijedtem; csapásod gyenge volt, 's hónam alatt csúszott le.

Szihamti. (Erővel felfedi felső ruháját) Ki vagy te?

Ottár. (nyakába borúl) Kedves, kedves Szihamti!

Meteusz. } Ottár!
Szihamti. }

Meteusz. Micsoda vakmerő lélek hozott téged ide?

Ottár. A szeretet lelke, kedves bátyám! Minekutánna hasztalan' esedeztem Apám és a Főpap előtt; minekutánna bizonyos voltam kegyetlen szándékjokban: ezt a fortélyt gondoltam ki. 'S ha te nemes lelkü Herczeg engedél, most már a tábornál bátorságban volnál.

Meteusz. És te?

Ottár. Én itt ülnék tele azon édes érzéssel, mint fogja magát a Fejedelem csalódva látni.

Meteusz. 'S mint fogja rajtad bosszúját önteni! — És téged Szihamti mi kegyetlen végzés hozott ide? A te ittléted megfejthetetlen dolog előttem.

Szihamti. A barátságot izgató istenség volt ide vezérem. Eléggé ismértem én Túmant; bizonyos voltam, hogy azon bosszúját, melly

benne ellenem forr, rajtam nem tudván, rajtad fogja végezni. Eltökéllém magamban, hogy titkon kövesselek. Harmad nappal azután, hogy táborod 's magad Színát oda hagyátok, utánnatok indultám. Hónházi, kivel titkomat közlém, elröjtött engem a táborban, 's mindent, mi veled az udvarnál történt, meghozott nekem.

Meteusz. És most mi szándékod?

Szihamti. Hogy, ha halni kell, ne te, hanem én haljak. Minden esetre hadam is követ.

Meteusz. Azért szereztem vissza szabadságodat, a fejedelemséget, hogy illy gyáván fosztassd meg magadat ettől is attól is?

Szihamti. 'S én lehessek e olly alacsony lelkű, hogy akár ezt akár azt birni akarjam a te halálod által?

Meteusz. Ez e gyümölcse ama szent esküvésnek, mellyet tevénk egymásnak, feledni önhasznunkat, 's egész életünket az erönynek, az igazságnak és jótévőségnek, szentelni?

Szihamti. Én feledem önhasznomat, 's tellyesítem szent eskümet, midőn szabadságomat,

mellyet te adál meg, 's életemet, melly nem különben a tiéd, melletted szánom el.

Meteusz. Csalódol. Nagy akarván lenni kicsiny vagy; barátságot emlegetsz, 's önnagyságodat hálványozod. Nem Szihamti, egy Fejedelemnek nem szabad barátságból feledni fentebb kötelességét; te nem egy ember barátja vagy már, egy egész nemzet barátjává levél, mikor Fejedelemmé levél; majdha ezen barátodért kell halnod, leszen halálod szent, 's te halálodban nagy. Nemde Hunniáért szántam előbb mintsem éretted életemet el? Kövessd példámot. Ha engem áld most Szína éretted, halálodért méltán átkozna.

Szihamti. De a halált én érdemlem, nem te.

Meteusz. A halált, Szihamti, egyikünk sem érdémli. (mosolyogva) 'S te Szihamti, te tudnál hideg vérrel meghalni, kinek szíve lángol Bereniczéért? 'S Bereniczét hagyhatnád e a kinzó gyötrelmeknek martalékul? Az én rideg szívem nem reped, 's nem repeszt idegen szívet.

Szihamti. Hah! melly oldalokról támadsz meg Meteusz! De gondolod, fog engem utálat, megvetés nélkül nézhetni Berenicze, ki elég gyáva tudék lenni, testvére halálát érettem engedni? 'S ki fogja nekem Bereniczét megadni, ha te nem lész?

Ottár. Nemes szívű bátyám! nemes szivű Szihamti! ti mindketten halni akartok. Én pedig akarnám, hogy mindketten éljetek. Menjetek, míg a sötétség engedi. Haggyatok engem itt; vagy ha tetszik, vigyetek engem is magatokkal. Berenicze ugy is a tábornál van eddig.

Meteusz.)
Szihamti.) Berenicze a tábornál?

Meteusz. Mi ez Ottár?

Ottár. Hogy te szabadulj, néki szöknie kelle.

Meteusz. Kegyetlenek! igy kell e az atyát szerette gyermekitől megfosztani?

Ottár. Gyermekinek megtartása gondunk. Szökjél te Szihamtival, 's Berenicze tüstént visszatér.

Meteusz. Én nem szököm; szöknöm sem szabad, sem illik.

Szihamti. Halljunk hát együtt!

Meteusz. Kegyetlen! meg akarod népedet attyától fosztani? — Haggyatok engem, hogy pályámot szabadon végezhessem.

Ottár. Berenicze mind a kettőtöket megszabadít.

Meteusz. Téged is?

Ottár. Bizonyosan.

Meteusz. Gyalázat, kötelesség-sértés nélkül?

Ottár. Ha a szöktetést magadra válalod Szihamti.

Szihamti. Én mindenre kész vagyok.

Meteusz. Én pedig kezdek pirulni barátságod miatt Szihamti. A szöktetés nem kötelesség-sértés, nem gyalázat?

Ottár. Megbocsáss bátyám, ebben az esetben nem az. Berenicze önként szökött. Szihamti szökésében nem részes; a szín pedig nem gyalázat, nem vétek.

Meteusz. De mocsok, de csalás.

Szihamti. Ugyan szünj meg Meteusz annyira csigázni az erőnyt, hova nem képes hozzá felérni halandó!

Meteusz. 'S ti szünjetek engem tovább faggatni. Eltökéllésem rendíthetetlen.

Ottár. Bátyám! Bereniczének nálad nélkül is szöknie kell vala. Ha én nem, annya szöktette volna őt el akaratja ellen.

Meteusz. Mi ez?

Ottár. Az általad megalázott tatár Fejedelem udvarába, hogy nője lenne az ország Örökösének.

Szihamti. A napra! mit beszélsz?

Ottár. Ha én meg nem előzöm, ma hajnalra csak hült helyét fogjuk találni.

Meteusz. Ottár! nem csalsz? Nem, te csalni nem akarhatsz, de csalni nem tudsz. Folytassd, mit tegyünk?

Ottár. Míg ti küzködtetek, az juta eszembe, mi talán legjobb. Te Meteusz maradj. Te Szihamti velem jösz a táborba. Berenicze foglyod leszen, kit ha szeret a Fejedelem, váltságul

érette megadja Meteusznak szabadságát, 's téged nem bolygat fejedelemségedben. Ha ezt nem teszi, haljunk meg mindnyájan.

Meteusz.) (Ottárt ölelve) Kedves, ked-
Szihamti.) ves Ottár!

Ottár. Siessünk, Szihamti! az idő eljár.

Meteusz. Menjetek, csak hogy erőszaktól óvjátok kezeiteket.

Szihamti. (Meteuszt ölelve) Légy bátor, de ne vakmerő.

Meteusz. Hunnia Istene vezéreljen benneteket! Neked Szihamti, szeretetedbe ajánlom Ottárt; 's te Ottár, tartsd meg nekem Szihamti életét.

Szihamti.) Diadalom, vagy halál! (el)
Ottár.)

Meteusz. Milly boldoggá teszi embert a barátság! — Kegyetlen tigrisek, kik illy szíveket vérzeni könnyünek tartatok!

NEGYEDIK FELVONÁS.

(Templom, hol a Nap tellyes ragyogásában kél, de az éneknek minden versével homályosodik; az utolsó verssel egészen elsötétül.)

Gyülés.

Túman, Főpap; az Ország Nagyjai. Oldalt: Meteusz, és a Békekövet.

Ének a Naphoz.

Idvezlégy Hunnia Istene!
Dicső Nap idvezlégy,
Kegytelve bennünk védj:
Támadó szent fényeddel,
Ápoló hévségeddel.
Idvezlégy idvezlégy,
Hunnia Istene idvezlégy!

Idvezlégy Hunnia Istene!
Derítsd fel elménket,
Gyujtsd hévre szívünket:
A tanácsban eggyesülnünk,
A csatákban lelkesülnünk.
Idvezlégy idvezlégy,
Hunnia Istene idvezlégy!

Idvezlégy Hunnia Istene!
Tartsd meg határinkat,
Kedveld utódinkat;
Sujtsd le a honárúlót,
Béke 's eggyeség dúlót.
Idvezlégy idvezlégy,
Hunnia Istene idvezlégy.

Főpap. Jaj nekem! jaj neked Hunnia! jaj neked, Hunnia Fejedelme! — Remegjetek! a dicső Nap elvonta tőlünk boldogító arczát. Remegjetek! — Áldozatink nem kedveli; nem fogja

már az ő fénye táplálni legelőinket; éhség, döghalál, végső pusztulás fenyegeti Hunniát. Köztetek, Hunniának Naggyai, Isten- haza- vér- tagadó lappang. Igazság, bosszúlás, Hunniának Fejedelme, Hunniának Naggyai!

Mindnyájan. Igazság! bosszúlás!

1. Nagy. Ki az áruló, I tennek tolmácsa?

Főpap. Meteusz, hah! a fejedelmi szülött; az ország örököse. — Fejedelem, ülj fel bírói székedbe!

Túman. (felül) Meteusz, lépj középre! Felelj a vádokra: ha ártatlan vagy! ha a törvény feloldoz; fiam, örökösöm vagy. Ha bünösnek találtatol, átkozott a vér, melly eridben szökdell; átkozott a te neved Hunnia földjén.

Meteusz. (ezek alatt középre lép.) A törvénynek, hódolni, mindenkor fő kötelességemnek tartottam.

1. Nagy. Miről vádoltatik Meteusz?

Főpap. Haza-árulásról.

1. Nagy. Meteusz, érzed e magadat bünösnek?

Meteusz. Olly kevesé, milly kevesé a Főpap beszédét értem.

1. Nagy. Te szabadítád ki Szihamtit, Hunnia esküdt ellenségét?

Meuteusz. Én. De Szihamti Hunniának barátja, nem ellensége.

1. Nagy. Te vezetted Hunniának hadát Színába?

Meteusz. Én, minekutánna Hunniának győzödelmet szültem a tatárok ellen.

1. Nagy. Te ölted meg Kvamtit, Hunnia szövetségesét, kit Hunnia Fejedelme emelt császárságra?

Meteusz. Én, de nem orozva, nyilván a két tábor szeme előtt, hol nemes viadalt mere velem. Én úgy eleshetem, mint ő elesett, ha gyengébb vagyok nála. Atyám akaratja ellen vétettem, megvallom; de az atyai akarat nem mindég fejedelmi akarat, 's a fejedelmi akarat sem mindég törvény. Kvamti igazságtalanul birta a császárságot, 's népének vérét szívta. Atyám büntethet azért, de a Haza törvénye hallgat.

1. Nagy. Te ültetted thrónusra Szihamtit?

Meteusz. Én, mert Szihamti Színának törvényes Ura, 's a nép őt ohajtá.

Főpap. Haza-áruló!

Meteusz. Szólljon az adózó tatárság.

I. Nagy. Békeköveť olvassd fel, mit mond a törvény?

Békeköveť. A törvény igy szóll: Minden neme a haza-árulásnak kínos halállal büntettessék. (kívülről zúgas)

Színai Követ.

Színai Követ. Hunniának Fejedelme! és ti Ország Naggyai! Szihamti, Színának hatalmas Fejedelme, küld engem hozzátok.

Gyülés. Halljuk! Halljuk!

Sz. Követ. Ottár a te fiad, Fejedelm, és Berenicze, a te leányad, Szihamti hatalmában vagynak. Meteusz sorsa fog lenni az övék is. Ha élni hagyod Meteuszt, élni fognak azok is; ha meghal Meteusz, meghalnak ők is. Válassz!

Túman. Hallatlan össze-esküvés! Mint történhetett ez? Juba szóllj!

Juba. Hallatlan dolog! eszem eláll rajta.

Főpap. Csupa költemény! ki higgye, hogy Ottár, a sereg vezére, egy éjszakán Szihamti kezébe kerülhetett; 's még reá a követ is itt teremjen.

Túman. Szóllj követ, ha hazudsz, tudd meg, nem olly könnyen röpülsz vissza, mint ide röpültél.

Sz. Követ. Én sem Ottárt sem Bereniczét nem láttam; csak Császárom szavait mondám el előttetek; a többi nem gondom.

Főpap. Hunniának Fejedelme! gondold meg, hogy Isten kezedbe a hatalmat az igazság kiszolgáltatására nem felforgatására adta. Gyáva Fejedelem áldozza fel az igazságot indulatjának. Te a törvény szerint itélj; Ottárra és Bereniczére Istennek lesz' gondja.

Túman. Átkozott Szihamti! minden gyermekimtől ő foszt meg.

Metensz. Fejedelem! szünj meg átkozni Szihamtit; ha vétkes eggyikünk, egyedül én vagyok az. Rajtam töltsd bosszúdat.

Túman. A felettünk lebegő Istenségre kér-

lek Meteusz, mondd meg, Ottár és Berenicze Szihamti hatalmában vannak e?

Meteusz. Miért kérdezsz engem, kit a fényes Istenség világa elől sötétre záratál? Tudhatja e a mélyen elzárt, mi történik a világban?

Túman. Lehetetlen, tudnod kell.

Meteusz. Jól van, tudom. Igen, Ottár és Berenicze Szihamti hatalmában vagynak. De igazat mond a Főpap: Istennek gondja vagyon mind a kettőre, mert mind a kettőt ő adá Szihamti hatalmába, ki inkább szereti Bereniczét, 's inkább becsüli Ottárt, mintsem hogy gondjokat ne viselje; nemesb gondolkozásu is, hogysem az én halálomat nemtelenül bosszúl-hassa.

Túmán. Hah pribékek! Nem, bármint megrendítette is gyermekim elraboltatásoknak híre atyai szivemet, az itéletben ingadozni nem fogok. Tetézze Szihamti latorságát; az ő fejére is fog egyszer azt igazságos Isten sulyos karja szállani. Én azt cselekszem, mit az igazság cselekednem parancsol. — Halljad követje a gonoszságnak, és mélyen nyomd agyadba, mit Hunniának Fejedelme a szökevény, rabló Szihamti-

nak izen: Meteuszt a törvény fogja megitélni: ha féloldoztatik, ne gondolja, hogy fenyegetődzése tartá meg életét. Ha halni kell Meteusznak, kezében, ha igaz, két magzatom, tehet velek, valamit kegyetlensége, feslettsége sugallni tud; megfoszthatja Hunniát örökösétől: de a nagy Istenre esküszöm, vérem bosszúlva lesz. — Most menj; egy pillantig se késedelmeskedjél udvaromban, különben csak lelkedet küldöm vissza.

Követ. Igy hát készülj Szihamtival háborúra! (el.)

Túman. Csak ő készüljen, én készen vagyok.

Főpap. Igy Fejedelem, igy érdemlesz halhatatlanságot.

2. Nagy. Talán hirtelen volt adva a válasz, Fejedelem! Meteusz még nincs megitélve; 's ugy látszik, a törvény erről az esetről nem szóll.

Túman. Tüstént megválik. Folytassuk a dolgot.

B. Követ. A törvényt hallottátok, birák ítéljetek!

1. Nagy. Mind az, ki a haza ellenségével egyet ért; mind az, ki Hunnia szövetségesét igazságtalanúl megtámadja, országát felforgatja: haza-áruló. Meteusz ezeket maga vallá magáról.

Gyülés. Haza-áruló!

1. Nagy. A haza-árulónak halált mond fejére a törvény.

Gyülés. Halál a haza-árulónak fejére!

1. Nagy. Fejedelem, erősítsd meg az ítéletet. (kívül zsibongás)

Ottár. (berohan)

Ottár. Kegyelem! Istennél és embereknél kegyelem! (Túman lábaihoz borúl) Hatalmas Fejedelme Hunniának, kegyelmezz fiadnak! ezen könyükre kegyelmezz!

Túman. Micsoda dolog ez? Ottár fiam te vagy?

Ottár. Kegyelmezz Meteusznak! kegyelmezz vérednek! Szihamti szemköztt áll táborodal táborával, 's a két tábor barátságosan nézi egymást. Szihamti Meteusznak életét kéri tőled,

és Berenicze kezét, ki különben is hatalmában vagyon.

Túman. Átkozott össze- esküvés! Nem, az igazság utjáról nem mozdulok. Állj félre Ottár, tüstént végzem bírói dolgomat; aztán meglássuk, mint üzzük honjába, 's még azon is túl az erőszakos rablót.

Ottár. Kegyelem atya! (Meteusz nyakára borúl) Nem magad halsz meg bátyám! vagy élni fogsz, vagy veled hal Ottár is.

Főpap. (int a Béke Követnek.)

B. Követ. Fejedelem, a Gyülés kimondta az itéletet; erősítsd meg fejedelmi szavaddal. (zsibongás.)

Szihamti.

Szihamti. (felfedett sisakkal) Megállj, Hunniának Fejedelme! ne légy kegyetlen fiad eránt. Ime elődbe hozom a vétkest, büntess! (a Nap ragyogni kezd.)

1. Nagy. Hallatlan dolgok!

Főpap. Ármány szövevénye.

Meteusz. Ez e a barátság Szihamti? —

Atyám, ne hallgass reá. Bocsássd őt vissza Színába; Színának szüksége van reá. Ha áldozat kell, elégedjél meg eggyel. Hunnia hamit bennem veszt, feltalálja Ottárban.

Ottár. Ne Atyám, ne hallgass reá! Ottár Meteuszt fellül nem éli.

Szihamti. Mit késedelmeskedel Fejedelm? Mintha azt hánynád vetnéd eszeddel, ha az idegen életét tartsde meg vagy fiadét, a vétkesét, vagy vétlenét? Vagy talán táborom rémít? Mit se tarts tőle; add neki Meteuszt helyettem, és csendesen térend Színába vissza.

Túman. (magával küszködve) Vakmerőség e ez, vagy csupa fortély? Vagy minek nevezzem, nem tudom. De hallatlan dolog, azt érzem.

Ottár. (attya lábaihoz) Ah atyám! 's nem érzed a szeretetnek csuda vetélkedését? Nem látod, mint akar egyik a másik nélkül nem élni? Nem indul e szíved?

Túman. Ha Szihamti hálás férfiú, mondjon le Színáról; vegye fel békóit, 's adja magát ítéletem alá.

Meteusz. Nem hallotta, vagy nem értet-

te, vagy talán nem hiszi a Fejedelem, hogy Szihamti lemondván életéről, minden áldozatot csekélynek vél, hogy engem felmentsen? De elfogadhatnám e én áldozatját? Ha a Fejedelem lelkében a hatalom érzése egy más érzésnek tudna helyt adni, mint fogna pirulni egy illy alacsony fiú miatt! Nem, míg Meteusz él, Szihamti nem áldozik. (a Nap egészen kiderül.)

Ottár. (Meteusz és Szihamti közzé dűl) 'S míg Ottár él, Meteusz és Szihamti áldozni nem fognak. Csak testemen által férhet a hatalom mind a kettőhez. Haljunk meg mind a hárman, ha közzülünk egynek élni tilalmaztatik.

Főpap. Egek! reszketek!

Meteusz. Veszed észbe, mint szeret bennünk az istenség?

Ottár. Mi nyájasan mosolyg le hozzánk!

Túman (mély gondolkozásba merül; néma csendeség. — Kivül zsibongás.)

Berenicze.

Berenicze. Egek! atyám! kegyelem! (attya lábaihoz rohan. — Csendeség).

Túman. (Bámul; nyugtalankodik)

Gyülés. Kegyelem! kegyelem!

Túman. Tovább nem türhetem. (Leszökik székéről.) Győztetek nemes lelkek! (közükbe vegyül, 's áltöleli őket.) Melly vad tigris volna az, ki ennyi szeretetnél szeretetre ne olvadjon?

Ottár. (attya lábaihoz veti magát) Megtaláltam atyámot! Ah Fejedelem! be szép szeretni, 's megbocsátni!

Túman. Szebb fiam, mint egész világon uralkodni.

Bereniczе (ki mind eddig a zsámolyt ölelte félig ájultan, hirtelen közükbe szökik) Kegyelem! kegyelem!

Túman (öleli leányát) Kegyelem, leányom, és szeretet.

Meteusz }
Szihamti } (Ottár mellé borulnak.)

Meteusz. Megbocsátni atyám, isteni tökél.

Szihamti. Bocsánat nagy Fejedelm!

Túman. Ha ti, nemes lelkek, meg tudtok nekem bocsátni.

(Zúgás és kiáltozás) A' Fejedelemné! a Fejedelmné.

Oríthia.

Túman. Oríthia! eddig téged követtelek én; illik, hogy egyszer kövess te engemet! Az én példám jobbra vezet mint a tiéd.

Oríthia (háborodtan) Mi csuda jelenet ez?

Ottár. }
Berenicze. } (a Fejedelemné elébe borulnak)
Kegyelem anya, Kegyelem!

Ottár. O anyám, adj helyet azon gyenge érzésnek, melly asszonyi kebel alatt szokott legszebben fejleni!

Oríthia. Meteusz és Szihamti együtt! — mit akartok?

Meteusz. Igen Fejedelemné! Szihamti és Meteusz együtt, készek akár egymásért, akár egymással halni. De örvendj te is, dicső Anya, szülöttidnek, Ottár és Berenicze nem különben készek a szép áldozatra. Milly nemes lehet az a szív, melly alatt ezek nyugodtak! Oríthia! a te szíved nem lehet rossz, csak akard; hogy érezzen.

Túman. A kik igy szeretik egymást, azok elsőségért nem vetélkednek.

Oríthia. Fiam Ottár, 's te ennyire szeretheted Meteuszt, az ország örökösét?

Ottár. Anyám, én csak nagy lelketöknek ohajtok örököse lenni.

Meteusz. Mi mind a ketten örökösi vagyunk az országnak, 's örökösi akarunk lenni az erőnynek.

Oríthia. Ennyi önmegtagadást nem vártam. Meteusz bocsáss meg az anyai bolond és azért kegyetlen szeretetnek. És te Szihamti, Színának legméltóbb Fejedelme, feledd el, miket udvarunknál szenvedtél.

Meteusz. }
Szihamti. } (lábaihoz vetik magokat) Hunnia dicső Asszonya!

Szihamti. Kegyedért, nagy Asszony, esedeznem szabad e?

Oríthia. Ha a Fejedelm is engedi, legyen!

Túman. (Berenicze jobját Szihamtiéba teszi) Egymás eránti szerelmetek régen tudva előttem.

Érdemesek vagytok egymásra; legyetek boldogok is.

Oríthia. (kezeit fejökre teszi) Anyai áldásom nyugodjék rajtatok.

Szihamti. (áltkarolja Berenicét) Gyönyörű jutalma az erőnynek! O Meteusz ezt mind neked, a te nagy lelküségednek köszönöm.

Meteusz. Köszönd inkább ezt is, barátságomat is, saját szép tulajdonidnak. 'S illik e Ottárt, a szelíden, 's azért legfoganatosbban, munkálót felednünk?

Meteusz.
Szihamti.
Berenicze. } (Ottárt ölelik) Kedves, kedves Ottár!

Ottár. O én boldog!

Gyülés. Áldás reátok, nemes lelkek, áldás Hunniára!

Végének.

A barátság diadalán
Örvend a jó emberszív;
Türánn bámul viadalán,
Csúda néki a hősmív:
Keble jegét megrendíti,
Szíve hevét nemesíti.
Illyen a nagy emberszív,
Van ha több egymáshoz hív.

A mély tömlöcz reteszeit
A barátság feltöri,
A vétlennek bilincseit
Bátor jobja szítveri;
Győz a halál mesterségén,
A pokolnak rút mélységén.
Illyen a nagy emberszív,
Van ha több egymáshoz hív.

A barátság szent kötele,
A legfényesbb érdemláncz,
Kössön hát több szíveket le,
És lesz' megvivhatlan sáncz:
Fút előtte a gonoszság,
Eltompul minden ravaszság.
Illyen a nagy emberszív,
Van ha több egymáshoz hív.

HOZZÁ.

Mint az örömre hivott szabad és fris lepke tavasszal
Hajnali édes italt inni, virágra repül.
Szellemem egy csókban ajakod' rozájira szállong,
'S ártatlan mézet szívni belőle kiván.
Gyermeki játékom' titkon megirígyli Cupído,
És szácskád' bíbor-kelyhibe lopja magát.
Felszívom tudatlan, szád' mézivel a' keser Ámort.
Édes azonba nekem, lyányka, miattad ez is.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

TÁNCZ.

Látlak, mint lengsz a' tánacz' körében,
Mint a' tavasz' lángcsókinál
A' Sülph virágtenger' szinében,
A' hajnal' hig gyémántinál.

A' hangok hullámzóbban zengnek,
Dagad a' líliom kebel,
Sürü fürtid, mint ében lengnek,
A' körzéstől símul a' lepel.

Érzethajnal derül szemidből,
Érzethajnal; de nem nekem.
Gyújtó láng árad zengzetidből,
Oh e' lángot mint rettegem!

Ragyogsz kecsiddel, mint jöttében
A' felvillámló napsugár,
Hódítsz 's szelídítsz, mint mentében
Az eltüneglő rózsa ár.

A' víg tavaszt hordod kecsidben,
Szemidből a' nyárláng lövell,
Az ősz' gyümölcse hull beszédidben,
Fedné szűd bár tél jegivel.

Belépve a' tág palotába,
Megnémítod a' nyelveket,
És győzvén szent ámultába,
Elrablod a' hő szíveket.

Minden szemet mint vonsz magadra,
Mint lánczol bájid' magnese,
Mint várnak, mint egy lágy hangzatra,
Mint méh, melly harmatot lese.

Te fénylesz, és nappá bővölve
Az éjt, a' kéjeket szeded,
Én sirok, tartós búmtól ölve,
'S érted kérem a' mennyeket.

Oh mint vágynám én gazdagítni
Egy csöppel kéjid' tengerét,
Ha remélhetném, hogy díszítni
Fogná vigalmid' szép körét.

Szegény szivem, tudod sajátod
Bár nem nyeré kegyelmedet,
Ne vesd meg hát e' kis virágot,
Bár látsz rajta hű könnyeket.

KOVACSÓCZY M.

MÁTISFALVY GÖTTFY BORBÁLA ANYÁM' KÉPE ALÁ.

Hosszason a' bánat 's nyomor üldöze Téged, erötlent,
Magzatidat még is, hív Anya, jól neveléd.
Kik mellett feledéd Magadat; mint ritka madár, melly
Élteti kisdedeit, tárva, szakítva keblét.
Rényeidért márványt nyernél Cornélia' földén.
Itt Neked ezt emeli hálaszerelmü fiad.

Pongrácz THEWREWK JÓZSEF.

PARLAG

(Rege a' Magyar eőidőből.)

A' hajdannak szent fényjével
Villámlik a' sötétség,
Keblem új tűz — szívem új láng;
Bennem 's nékem minden ég.
Hatalmon száll, mennyeket bír
Az idvezült érzelem,
'S dicsőség' csillagárja közt
Ragyog a' honnszerelem:
Ennek ezért és feléje
Reszket lelkem, és beléje
Örök lángot öntenek
A' hazai Istenek.

És felkelnek az ősz évek'
Szellemi sírjaikból,
'S kimutatják a' nagyságok'
Nagyságát hamvaikból.

Míg én az idvesség' jussán
Kerülöm a' végzetet,
'S egy pillantatba zárok bé
Ezer örök életet:
Érezz érzés! ha tudsz többet —
Gondolj ész! de nemesebbet —
Nem látok én semmit mást
Csak Hunyadit és Mátyást.

Az ő nevök' rettentése
A' dühök' pogányjának,
Az ő kardjok' bizodalma
A' rémült Europának.
Méltóságban ragyog lelkök
Századjaink' borultán,
'S itéletnapja közelget
Lételök lefordultán:
Keljetek-fel védangyalok,
'S én-én örömest meghalok
Szívemnek keservében
A' romok' szentségében

Vagy ha sorsom gyássza fedi
Előttem el a' napot,
'S méltatlan kell bírni, a' mit
Végzetem reám csapott,
Engedjétek! hogy felétek
Kinyújtván két kárjaim',
Köz'ttetek és az ég között
Törjenek szét jajaim,
És a' romladék' mohait
Csókoló szám' panaszait
A' vészes felhők megett
Sirja vissza a' liget.

Itt a' zord erdők' aljában,
Hol rezeg a' tölgylevél,
'S szomorúan panaszkodik
Az elhaló esti szél,
A' régiség' géniusza
Itt húnyta bé szemeit,
'S jelenünknek bús álmában
Siratja érdemeit.

Itt a' puszta' romladékán
A' dicsőség' maradékán
Ha felríad, kesereg,
'S rá-rájajdúl a' berek.

Ide! kedves! engem ide
Temettess! ha meghalok,
Itt könnyezz', itt könnyezzenek
Rám a' lágy esthajnalok;
Itt kiáltsd-el az én édes
Hazámhoz hív nevemet,
Itt gyászold meg ehhez 's hozzád
Esküdt szeretetemet.
És, ha láng jön fel siromból,
Érezd, hogy a' koporsómból
Vonszódásim tüze még
Onnan is kitörve ég.

Ide kedves! engem ide
Temettess, ha meghalok,
Itt szállongjanak felettem
Véled a' honnangyalok,

És Hazámnak édes nevét
Fijáéval vésesd be
Lángzó szivem formájában
Temetőmnek kövébe,
'S dicsőnek hívják hantomat,
Ha rá függeszted lantomat,
És azt mondja Hunnia
Itt nyugszik egy hű fija.

Az éjelek sötét gyászán
Ha csillagzat hull rája,
Akkor csillámlik egy kissé
Temetői pompája,
'S a' dörgések villámai
Ha melléje leszállnak,
Boszút érte csak a' parlag'
Elborúlt legén állnak —
Az idő királyi széke
E' romok' bús düledéke,
'S mintegy mindenható szent
Nagy lelkeket itt teremt.

Ide jönek majd az ifjak
Verseim' érzésében,
idvezülve látják sírom'
Feltámadott fényjében.
Halottének zendül végig
Éjelem' dicsőségén,
Tiszteletre gerjedezvén
Szerelmem' istenségén,
És halmomnak gyász füzei
Alatt honnom' szép szüzei
Szentségiért ez helynek
Hosannát énekelnek.

Ide lövi a' kelő nap
Majdan sugárfényjeit,
'S felcsókolja pázsitomról
Hajnalomnak könyjeit.
Ide tekint a' nyugvó nap
Alkonyom' bánatjára,
'S bádjadt fényt hágy a' csillagos
Ég szomorú holdjára.

Ide hol porhanyós falak
Egyedűlnek, kedves alak,
Ide temess engemet
Ha kivánod mennyemet.

Ám hogy miért óhajt lelkem
E' rom felett lengeni,
'S az itt fénylő örök élet
Szárnyain kerengeni.
Mért nem uralkodik halál
Az erősek sírjain,
Mért a' hír-név-varázs és báj
A' dicsőség' hantjain.
Eléneklem egy regében,
A' Regének érzésében,
Te emeld fel szívedet
'S vesd az égre szemedet.

Zúzva a' had. — Hogy is volna
Másként? mikor Mátyás él.
István Vajda Moldovában
Térdet hajt; megtért Erdély.

A' támadók' lázzadásán
Királyi nagy kegyelem;
A' kegyelmen 's vitézségen
Ragyog kettős győzelem.
Hírben térnek az erősek
Budája felé a' hősek,
'S szivökben ez a' fennség,
Hogy már nincs több ellenség.

Parlagi György, kinek már két
Fija török fogságban,
Harmadik pedig György, Oláh-
Döntő Moldva Országban
Menyével Dersi Annával,
Kinek lelke nagy és szép,
Teste deli, szeme teli
Élettel, 's érzése ép.
Kandalónál üldögélget,
És fijairól beszélget,
Kivül a' nagy zivatar
Egész tájt hóba takar.

Üvölt süvölt kint a' vihar,
Ajtó csattog, kémény kong:
Szemökben a' tűz csillámlik,
Szivökben a' harcz borong.
'S midőn arra kerül á' sor,
A' mint György búcsút veve,
A' paripája megbottlott,
'S talán haláljel leve.
Akkor, akkor nincsen helyök,
Mélyen sohajtnak kebelök,
'S elborúlván szemeik,
Sajtolódnak könnyeik.

Az Öregben zokogás kél;
Panasza könnyeilen már.
A' nő sirásban vonaglik,
'S reménykedve búba jár.
Tiszteletes képén annak
Harczfény a' lánglobbanás.
Együttérzést gerjeszt ennek
Arczáról a' bánkodás.

A' felett egy csorba kard függ,
Ennek feje jobb kezén csügg,
'S oda minden vélemény —
Honnan támadna remény.

Csaholnak a' szálkás ebek;
'S ló döbörgés hallatszik:
Talán György jő? — ah! hogy jönne —
Csak a' csalatás játszik:
Jancsi ime! az udvarról
Illyen hírrel toppan be:
„Nehány huszár a' lováról
E' pillantatba száll le.
De nem György Úr — nem eggyik se,
Nem Pál, sem Miksa, másik se
Ez mindegyik idegen,
Néztek rám — de hidegen.

Eredj! „mond György" Kedves Menyem!
Hivd őket a' szobába;
Majd elmondják, mit mívelt György
Közöttök a' csatába? —

'S a' mint indúl, az ajtó meg-
Nyílik — és im belépnek.
Jó estét az öreg Urnak!
Sok szerencsét a' szépnek
„Igy szóll egyik" ád e szállást?
Elúntuk a' botorkálást,
Minthogy útat vesztettünk,
Tovább már nem mehettünk.

Hozta Isten Hős Uramék
Kegyelmetek házamhoz!
Ugyan honnan 's miként jöttek? —
Panni! te vacsorát hozz!
Abrak széna legyen elég!
És gond a' lovászokra,
Két iccze bor és két font hús
Fejenként a' számokra.
'S ha nincs minden, mint gondolom,
Szivességből kipótolom.
Hamar addig is csak bort!
Hagyd igyanak egy jó sort.

Borozás közt mond egyik hős,
Kinek kezére esett
Minden tréfa 's elmés mondás,
És a' mit csak elkezdett:
Öreg Uram! György fijáról
Mondanánk ám valamit,
Ha behivatná közínkbe
A' neki búsúlt Pannit.
Hagyd látnánk, mi van szívébe,
Hagyd néznénk, mi forr szemébe.
Tavaszhoz szép a' fecske,
Beszédhez a' menyecske.

Legyen Földiek! nem bánom,
Hogy szegném kedveteket!
Van még nekem két leányom
'S egy menyem, még ezeket
Behívatom, legyünk együtt,
Ha az a' vigság' sorsa:
Hogy az asszony minden lelkes
Beszédnek sava borsa. —

Ím itt vagynak mind a' négyen,
Ki pártás, ki meg' özvegyen. —
'S haj most mindenik vitéz
Szebbnél szebbet lát és néz.

Uraim! most már mondjátok,
Már elébb is kérdeztem,
Kik vagytok és mi járatban?
De még ki nem vehettem.
Földi Uram! „mond egyik" ez
Csupor Miklós, Bánfi ez,
Amaz Ország, emez Drágfy;
De engemet ne kérdezz!
Ha kedvem jön, megmondom tán,
De csak majd vacsora után,
Még arra időt hagyok,
Lát'd én is magyar vagyok. —.

Áldjon Isten benneteket!
Függőben mért hagytatok,
Dicsőségünk' gyermekei!
Hogy nem tudtam, kik vagytok?

Bánfi én a' te apáddal
A' nagy Hunyady alatt
Hányszor törtem, hanyszor vivtam
Törököt és várfalat.
Mezet Basát Fejérvárnál,
Szabadint meg' Vaskapunál
Amurát' boszujára
Konczolánk le sirjára.

Itt a' jele homlokomon
A' Dicső vérontásnak,
Itt egy szúrás a' karomon
Jele a' hadrontásnak —
De sem az, sem ez nem fájt úgy,
Mint mikor meghallottam,
Hog Jajczánál török győzött,
'S két fijam maradt ottan.
Miksa, e' menyemnek férje,
Vérével Jajczának térje
Piroslik, Pál pedig ott
Török fogságba jutott.

Bajos „mond a' nevetlen Hős"
'S mindegyik jobbágynak fáj,
Mikor vagy kell, vagy nem, mindég
Hadakozik a' Király.
A' vitézek bele únnak
Ellenséget kergetni,
A' jobbágyok zúgnak búgnak
A' sok adót fizetni.
Apa anya germekétől,
Testvér édes testvérétől
Kéntelen elszakadni,
És átkokra fakadni.

Még be sincs fizetve a' sok
Ostoradó és rovás,
Már előre ki van vetve
Egy nyomásra más nyomás,
'S hogy a' diadalmak között
Koldús módra van dolga,
Országszerte panaszkodik
Pap, nemes, úr és szolga.

Jobb mindég a' csendes béke,
Mint a' Király dicső széke
A' folyó vér' árjában
Hirért névért hijjában.

Nem Magyar mondja „igy szóll Pál"
Mert ennek egy Istene;
Egy Királya és Hazája,
És ezeké mindene. —
Parancsoljon, míg adhatok,
Adok mind a' kettőnek,
Míg csak a' nevöket hivják
Magyarnak és Dícsőnek
Imádom egy Istenemet,
Magasztalom Nemzetemet,
Amaz engem védelmez,
Tőlem kér védelmet ez.

Szép e a' nap sugár nélkül
A' felhők' borúltában,
Vagy az éj csillagzat nélkül
A' sötét' vak honjában?

Hát a' szirtnek erősségét
Hullám nélkül ki érti,
'S hol a' tenger méltosága,
Ha a' vész fel nem sérti?
Mi egy Nemzet hír, név nélkül,
'S a' hír, név győzelem nélkül,
E' pedig vérárjában
Dicsőül ragyogtában.

Szakadjon el vérségünknek
Öszvefűző kötele,
Bucsújajjal legyen minden
Hazafi' szájja tele!
Csak Hunnia légyen szabad
És boldog a' nagy Király,
Az áldozat vérben pénzben
Csak a' nemnemesnek fáj.
Egy Király, ki édes atya
Vagyonát nem prédálhatja,
Sem szinte önmagának
Sem fijának 's Budának.

Mint épűlnek 's ragyoglanak
Palotáji Budának,
A' tudomány' 's kardforgatás
Mátyással dúzs honjának —
Ki nem dicséri a' Nagyság'
Gyermekét Európában —
Ki nem érzi? mit tett Mátyás
Irigylett trónusában —
Ő nemzetünk' védangyala
Millyen nem lesz és nem vala,
Minékünk ő többet ér,
Mint az ér'tte folyó vér.

Ha nem álszik, ér'ttünk ébren;
Ha fáradoz, helyettünk;
Szemmel nézi, füllel hallja,
Mit ér'tte teszünk 's tettünk.
A' Köznépnek szeretete,
Hőseink' bizodalma;
Boldogsága a' Magyarnak
'S félvilágnak oltalma.

Oh hogy ifju nem lehetek!
Oh hogy harczba nem mehetek
Vele! mint az attyával,
A' háborúk' urával.

Hallván ezt a' nevetlen hös,
Könnyé olvad két szeme,
És a' honnérzés' bajnokát
Öleli át két keze.
A' mit másnak nem hittem „mond"
Tapasztalom és látom —
Érzem érzésid' nagy voltát
Édes kedves barátom —
Barátom vagy, ne tagadd meg,
E' kedves szót, kérlek, add meg!
Ennek a' rokon szívnek,
'S édes hazánkhoz hívnek. —

Mit nem teszen a' Királyja
Az oly nemes jobbágyért,
Ki önnön hasznához semmit,
Mindent honjához mért!

Mi dicsőség! mi boldogság!
Jutott azon Királynak!
Kit Királynak termett hősek
És jobbágyok szolgálnak!
'S az a' legszebb koronája,
Midőn hű fijai rája,
„Áldják meg az Istenek!"
Illyen áldást hintenek.

A' vitézek merőn néznek
A' hősre és gazdára,
Midőn Panni belép 's őket
Áthivja vacsorára.
'S hevenyében az asztalra
Ollyan vacsorát hoza,
Melly készség csak derék magyar
Menyecskék' tulajdona.
Isznak esznek derekassan,
'S egy hárfa megzendül lassan —
Mély érzésbe merengve,
'S szívre hatva ömlengve.

Komoly vigság a' hőseknek
Tiszteletes képökben,
'S gyakran néznek a' hölgyeknek
Szemérmes láng szemökben.
Csorb' a' szám! „mond a' nevetlen"
A' gazdasszony nincs köztünk,
Pedig úgy igazság, ha ő
Vele együtt lehetünk;
Ide! édes! ide mellém!
Miolta élek, kedvellém,
A' szemérmes szíveket
Lángra gyujtó szépeket. —

De kivánni jussom is van,
Mert férjed a' szemtelen
Oláhok' vad csoportjára
Együtt űzött én velem:
Ő engem', én őtet mentém,
De mind ketten titeket;
Ne vonjátok hát meg tőlem
Tisztes szerelmeteket.

Te meg' Lantos! ha ember vagy,
Énekeld, a' mi szép és nagy,
És a' hárfa ömledez.
Az ének hozzá im ez:

Moldva zendül, Mátyás indúl —
'S Hunnia' édes Atyja
Kardot ránt és az ütközet'
Trombitáját fúvatja.
Zúgg az erő — 's Parlagi György
Általvág a' táboron,
És előtte és körűlte
Száz oláh dűl száz soron.
A' Királyja után ment ő,
'S ekkor lett élete mentő
Románvásár' aljában
A' múlt őszi csatában.

Sebet kapott a' nagy Király,
Midőn György hozzája ért,
Kinek mondá semmi baj sem
Szenvedni a' hazáért,

'S hogy vége lőn a' bús harcznak,
'S folyt az oláhvér patak,
Sebbe halva, vérbe fagyba
Ellenink elhaltanak.
Megcsókolta Györgyöt Mátyás,
'S mintha csak kenyeres pajtás
Lett volna, megölelé,
És Hadnagyává tevé. —

Itt megszűnvén a' hadének,
Felkelnek az érzelmek,
Nőkben, hugokban és Pálban
Zsibongnak a' szerelmek;
Könnyek hulnak poharokra
'S dagadó mejjeikre,
'S bizodalmas pillantatok
Fénylenek szemeikre.
Kitör a' tűz az öregből,
'S felállván ülte helyéből,
Poharat tart markában,
'S így szóll áldomásában:

„Adjon Isten békességet
Az imádott hazának!
Rendületlen nemességet
Arany szabadságának,
Szerencsét és dicsőséget
A' haza szeretetnek,
Erőt, lelket, idvességet
A' buzgó érezetnek!
Tartsd meg Isten Királyunkat,
Édes, de édes atyánkat!
'S Hazánk' igaz Nagyjait!
És lelkesült fiait!" —

Zeng a' hárfa; harsog a' tus,
A' poharak koczognak,
Szűzek, hősek, és menyecskék
Áldomással forognak,
'S mikor hangokba olvadolt
A' hazai szivesség,
'S helyt nem talál örömének
A' fejedelmi nemesség.

Új vendég jö — haj! ki lészen?
Mindegyik illy kérdést tészen —
György lép be elbámúlva,
'S egészen elnémúlva.

Egy véletlen pillantatban
Ollyan hatalom vagyon,
Hogy a' szív, ha mindent érez,
Nem érezhet olly nagyon,
Érzésbe fúll ohajtásunk
Könyünknek tengerében,
'S fel-felakad gerjedelmünk
A' kebel örvényében,
Vérünk habzik, nyelvünk némúl,
Az életér csügged 's újjúl,
Remény, kedv, vágy, szív és ész
E' felsö ponton elvész.

Kit szóllítson? a' Királyját,
Apját vagy Feleségét, —
Hugait e? vagy Barátit —
Érzési' mindenségét —

Ezt jobbról, azt balról látja,
Azt hátúl, emezt elől;
Azt könnyezve, azt kiáltva
Sietni mindenfelől.
Apja zokog, a' nő reszket;
'S nem találják a' helyeket:
Kiálmélkodván magát,
Így indítja meg szavát:

„Hozott Isten én Királyom!
Apám szives házához.
Melly Tehozzád annyira vonsz,
Mint Hunyad a' Házához,
Melly Tebenned olly temérdek
Ellenségivel teli
Hunniának egyetlenegy
Bizodalmát tiszteli:
Melly Téged', a' ki volt, és lesz
Király — annak elébe tesz.
Hunnia' dicsősége,
Hatalma, büszkesége!

Engedd meg! hogy hagyd szorítsam
Keblemhez e' jó apát,
Kit dicsőült Atyád alatt
Holtig gyülölt Amurát;
Engedd meg, hagyd öleljem át
Lángolásom' hevében
Ezt a' nőt, ki részes velem
Hazánknak szerelmében.
E' fijamat! ki majd egykor
Védelme lesz háborúkor,
Az ő édes Atyjának,
A' Haza' Királyjának.

Az öreg meg van hökkenve,
Bámúl mindenik meny 's lány;
Mindenik szeme örömfény,
Mindenik szív habot hány;
„Mond Parlagi" Fiam! tehát
E' nagy ember a' Király?
És pedig Hazánk Királyja,
Kit dicsőít minden táj.

Tartson Isten! nagy Fejedelem,
Ember-barát-népszerelem,
Te harczban hatalmasság,
Te Békében igazság. —

A' mim van, mindenem tiéd,
A' mid van az Hazánké;
A' mit gyüjtesz, 's tőlünk kivánsz,
Nem másé, Hunniánké.
Tőlünk veszed; 's nekünk adod,
'S a' mi befoly Budába,
Nem idegen föld nyeli el,
Itt marad a' Hazába.
Tenéked én mit nem tennék! —
Teértted hová nem lennék!
Igazságnak mértéke,
Boldogságnak értéke.

Fiakat adtam, 's adnék is —
De haj kettő elveszett!
Ime hogy György haza téve,
Hál' Istennek jól esett:

De ha holnap el kell menni,
Hova parancsolsz vele?
Menjen! — legyen fia árva,
'S Hitvese özvegy bele —
Én többet nem érezhetek,
Mert, kiket itt ölelhetek,
Látom, hogy védangyalok,
'S nem bánom, ha meghalok.

Nem te fiad! „mondá Mátyás"
Édes kedves jó Öreg!
György az enyim, te is a' vagy!
Mert szived honnért remeg:
Mondtam immár: hogy te nem vagy
Nékem az én jobbágyom —
Ki Hazáját így szereti,
Atyámfia 's Barátom:
Most értem most mivoltomat,
Most érzem boldogságomat,
Hozzátok bocsátkozva,
Kényt száz kényre halmozva.

A' Királyi Palótákban
Ez a' szabad szivesség,
Melly most bennem 's bennetek fort,
Csupán utált szinesség.
A' mit ott az önhasznú szív
Szemem előtt eltitkol,
Szemmel látom, füllel hallom
Tulajdon szájitokból.
Veletek 's bennetek élek,
Kikben a' hazai lélek
Reá tett trónust emel,
'S Királyságot érdemel.

A' Kereszténység' védelme
Bennem áll és bennetek —
Dicsőségem fel van osztva
Hazánkal és veletek.
Szerelmetek kölcsön adva
Viszontszeretetemnek,
Menny a' helye; sír határa
Hozzátok érzetemnek.

Áldja Isten fegyverünket!
'S e' mi édes Nemzetünket!
Örök idők' évein,
Édes szerelmeseim.

Hagyd lássam most, a' mi nékem
Mondhatatlan édesség,
Hiszi e, hogy szivem fele?
'S az is lesz e' nemesség —
Érzi e, hogy kedvem kedve
Váratlan örömének,
'S népem áldása idvesség
Lészen sírom éjjének,
'S ezt az által mutatjátok,
Hogy Királytok az apátok,
Ha mint fiak tánczoltok,
'S harczainkról danoltok.

Atyám! Uram! és Királyom!
Légy itthon hív házamnál —
Mert bizony jobban szeretlek,
Jobban önnön magamnal —

Inkább, mint nemző atyámat,
Hőbben, mint gyermekeim',
Forróbban, mint leányimat,
Unokáim' 's menyeim'. —
Reszket hangom; de notámat
Eldanolom — verd hárfádat!
És hallgatja a' Király,
Hogy így danol minden száj.

Be boldog nép, kinek atyja
Egyszersmind a' Fejedelme,
'S koronája' ékessége
Népének hű szerelme —
Mi dicsőség! ha a' Király
Bölcsessége úgy itél,
Hogy ő ember — 's embersége
A' népben és népnek él.
Éltesd Isten Királyunkat!
A' mi fő boldogságunkat,
Legfőbb fényességében,
Tiszta emberségében.

Be boldog nép! kinek atyja
Hős, és még is nyájasság,
És mind harczban mind békében
Önn maga az igazság:
És azt hiszi, ha nyilt szivet
Népe' nyilt szivéhez mér,
A' leggazdagabb adónál
És tabornál többet nyér.
Éltesd Isten Mátyásunkat!
Atyánkat és Királyunkat,
Áldott ékességében,
Leereszkedésében.

Nagy Felség az, kit hű népe
Jobb' szeret, mint önmagát;
Hadba kardján, békén szivén
Nézvén boldog csillagát.
Mikor jobbágy sziven fénylik
A' trónusnak nagysága,
Hírbenn ragyog, 's lélekben él,
A' haza' boldogsága.

Éltesd Isten Királyunkat,
Szivbeli birodalmunkat,
Édes Hazánk' javára,
Ellenink' boszújára.

Most felugrik 's félre dobja,
A' lantos a' hárfáját
Kipked-kapkod, kászolódik
'S leveti álorczáját.
Nem birom „mond" Dicső Király!
Tovább, szivem' lángjait,
Kegyelmezz! ki kell vallanom
Rendelésed' titkait.
Harczon Urunk; itt atyánk vagy,
Hűségünkért kegyelmed nagy —
Minden vitéz' házában,
És a' vitéz hazában.

Édes Apám! ő váltott ki
A' Török' fogságából,
'S ő rendelt ki tegnap este
Engem ide Szatmárból.

Hogy, mint Lantos, kegyelméből
Vele hozzád beszállnék,
'S ennyi baj után tinéktek
Egy jó estét csinálnék.
Te küldél harczra engemet;
Ő adta vissza éltemet;
Te szived buzogtából,
Ő lelke' nagyságából.

És a' hősek most értik még,
Hogy tegnap Bagamérre
Azért küldé Györgyöt Mátyás
Rendes utjokból félre,
Hogy az alatt, míg oda jár,
Az apjához jöhessen
És reszkető napjainak
Jó órát szerezhessen.
És bámulják, — és csudálják —
Érzik, áldják 's magasztalják —
A' Királyt nagyságában,
Jobbágyai karjában.

Igy tűnvén el a' rövid éj,
Látják, hogy már a' hajnal
Parlag felett kerekedik
Inneplő biborával.
A' Király egy levelet ád
Az Öregnek kezébe,
Melly két falú adományját
Zár hadi értelmébe.
'S áldások közt a' hősekkel.
Györgyel, Pállal 's az Öreggel
Úgy ment innen Budára,
Dicső neve' napjára.

B.

ERKÖLCSI MONDÁS.

(Sípos Páltól.)

Nem a' szem lát, hanem én látok a' szemmel.
Enyém az akarat, hogy éljek eszemmel.

Közli Ponori THEWREWK JÓZSEF.

A' NÉGYES ÁLDOZAT.

Nincs ok nélkül mondva, hogy a' világot a' vélekedések hordozzák orránál fogva. Ennek a' maga alakjában nem, de munkálódásában igen is látható hatalomnak kénnye minden dolgunkba bele avatkozik, és életünk, cselekedeteink minden ágaira kiterjeszti kegyetlen uralkodását. Kezdetben szokott az ész kormánnyának valami kis részt engedni: de ha megüdősödik, nyilván gyakorollya nyakasságát. Mert a' kettős viadal p. o. mi egyébbül ered, mint balul értett sérelembül, az az vélekedésbül, — melly soknál még akkor is megtartya uralkodó ösztönzését, mikor azt lehetne gondolni, hogy a' kipattanás első tüze már elhamvadt, és a' vérlobogás már megcsillapodott. Hányan voltak, és vannak, kik a' szegénységet nem kéntelenségbül választották, mikor ellenben körülök forrott a' meggazdagodás mesterségét egész a' dühödésig üző sokaság? Az

eggyik a' koronát leteszi, és a' bíbort szőrgunyával cseréli föl: a' másik bicsak, vagy üvegdugasz kereskedéssel száz és száz ezereket kopor öszsze. Hány hir van az élet szeretetéről, és valóban érezzük, hogy a' természet a' magunk megtartását törvénnyé szentelte; még sem ritka azoknak példájok is, kik a' halált semmibe hajtyák, sőt még imgerlik is magok ellen; mások ellenben készek egész a' mezítelenségig magokat életek mentségéért kivetkeztetni. Illy különbözők a' velekedések! Ezen egymástul annyira széllyel álló vélekedéseknek valamellyike bizonyosan sántít, és még sem adná eggyik is a' magáét a' másikéért. Ha az eggyik meg mer rá esküdni, hogy az, a' mit mindketten távulrul látnak, fekete kutya, a' másik is meg mer esküdni, hogy pörköltt fatőke. A' pókhálót házankint öszszeszedetni, és fontra vetni, ki ne tartsa sültt bolondságnak? Ezt tette még is eggy Romai Császár, hogy a' város népességét megtudgya. — Ki csodállya már, hogy a' réczéket költő tyuk fiait buzgón neveli? Lám, még ez is vélekedik!

A' mi engem illet, azt mondom; mivel a'

világot eggy kalap alá babonázni nem lehet; vélekedgyék mindenik, (azokban értem, mellyekben vélekedni szabad;) valamint néki tetszik, nem gondolok véle. De azt jóvá nem hagyhatom, mikor az ember mást a' maga ködös eszéből birálgat, 's tüzzel vassal arra tör, hogy másokkal önnön maga vélekedését, sokszor faragatlan koholmánnyait elfogadtassa. Kinek kedve van a' feje tetején tánczolni, legyen, ő lássa, csak tőlem ne kivánnya, hogy abban véle tartsak. Ki a' tengeri pókot, cserebogarat szereti, én miattam egye meg, de engem ne kinállyon véle, mert én inkább a' süldő szelet mellé ülök.

Ez az önvélekedésének másokra kötése különösen a' szülékben uralkodik gyermekeikre nézve. Azok a' nemzetek, mellyeknél a' gyermeknek el kell szenvednie, akár milly házas felet adnak neki szülei, vagy akármi életmódra kárhoztattyák: nem tudom, mi igazsággal szabhatták ezt a' törvényt. Kék, vagy fekete posztóbul ruhát varratni, ha nincs is a' gyermeknek innye szerint, lehet, mert bár tovább tartana; de épen az kár, hogy hamar elkopik. Nem igy van

az életnek elhatározásával. A' szülék természet szerint jóval üdösbek gyermekeiknél, és rendszerint előbb meghalnak, a' kénszerítésnek pusztító következéseit, ha csak már éltekben ki nem ütöttek, nékik másod örökségül hagyván, és gyermekeik átkát sirjokba vivén.

Az élet ösvényei elég tüskések, terhei elég sulyosak, nem szükség valamelly fabrikábul ujjakkal szaporítani. És mivel már én is a' vélekedések piaczára vittem partékámat, elkezdem az árrulást is, de árrúmat senkire nem kötöm.

Ha én olly helyhezetben volnék, hogy fiamat megházasítanom, leányomat férjhez adnom kellene; arra ugyan tekintenék, hogy czégéres gonosz társa eggyiknek se legyen, vagy valamellyik éppen ocsmány életmódra ne vetemedgyék: mert megvallom, én sem szeretném, ha leányom oláhczigányhoz menne, vagy fiam serpenyő foltozással házrul házra keresné kenyerét. De ezenkívül őket a' választásban meg nem kötném; mert azt gondolnám, mindenik, a' mit választ, magának választya. Ha jól esik, örülök neki; ha roszszul, engem nem vádolhat. Nem

úgy van-e, hogy gyakran a' mit magunk választottunk, nem szolgált kedvünkre? — Nem tudván a' jövendőt, nem ismérvén az emberi szivet, mi könnyebb, mint megbotlanunk? Sokszor megesett már, hogy, a' mit az emberek ócsárlottak, rágalmaztak, legjobban volt találva. Eggy Cseh Királyi leány paraszt ifjat választott férjül, és igen jól ütött ki választása. Eggy hatalmas Európai Fejedelem szegény leányt vett-el, és ő volt talán a' Nemzetnek Császárnéi között legjelesebb. — Úgy vagyon; az élet elhatározását nem a' mi vélekedésünkből, hanem a' természeti jussokbul, és az individualis szivnek vonzódásábul kell megmérni. Ha Durándi László ezt tartotta volna szemei előtt, háza, 's nemzetsége elkerülte volna a' példátlan csapást.

Durándi tehetős Nemes volt I. Mátyás Király üdejében. Hamburgnál a' hadi szolgálatra még ifjantan alkalmatlanná tétetvén, jószágára költözvén, gazdaságával foglalatoskodott, és a' pénzgyüjtésben jól előre ment. Fösvénykedésével oda nézett, hogy még életében két leányát kieresztvén, őket pénzel kielégíti, a' jószágot pedig terh

nélkül fiára szállíttya, 's megerősíti. — De az ő számlálgatása füstbe ment, mert már legényfia az örökkévalóságba költözött, és így mindene a' két leány magzatra szállandó volt, és a' jószágnak a' jövendő vők között megosztása annyi mint bizonyos. De ez Durándi vélekedésével nem eggyezett, kinek agyában a' jószág eggyütt marasztása már régen gyökeret vert. Orsolya, az üdösbik leánya, éppen azért, mivel a' himlő által fölötte meg vala rostélyozva, elveszté azon igéző fegyvert, melly nemének az ifjúság szivén diadalmat szokott szerezni. Orsolya, mondom, választatott az apátul arra, hogy az egész jószággal egyedül boldogíttassék; Klotildát pedig a' fiatalbikat, szépet is ezenkívül, és szemre valót, kire már többen kezdettek számot tartani, az Istennek szánta. „Abel is, ugymond, legszebbik bárányát áldozta az Urnak, és kedvet nyert nála."

Ezt a' gondolatot hordozván magával, mivel tudta, hogy Orsolyája kedviért eggy látogatója sincs familiájának, házát, mint valamelly sasszemü várnagy őrizte. Durándi hajléka, mint

zár alatt lévő sziget, úgy tekintetett, 's valamint a' be, úgy a' kijárás eggyformán tilalmaztatott, csak hamar fiú gyermekének eltakarítatása olta. Fájlalta ugyan felesége, de ismérvén férje vadságát, szótalanul emésztődött, megelégedvén azzal, hogy az apjától gyülölt Klotildát oltalmazta: de meszszünnen sem gyanította, hogy már házokhoz közelít az a' sürü felhő, melly fölforgató dühét, és pusztító terhét nem sokára fejek fölött kiüríti.

Eggy sütős napon a' mezőben öszsze találkozik báttya unokájával, 's megszóllíttya:

„Öcsém Pali! csak ugyan soha sem látogatsz meg?"

Pali. „Nincs keresetem bátyám uramnál."

Dur. „De atyafiakat látogatni?"

Pali. „Derék atyafiság! most jövök a' rétrül, megcsufította bátyám uram falkája."

Dur. „Talán nem is az én ökreim?"

Pali. „De éppen azok."

Dur. „Látod öcsém, az ökör csak ökör, nincs ám annak esze."

Pali. „Azt tudom, de legyen az Urának,

és ne parancsollya, hogy cselédgyei a' másét etessék.“

Dur. „Ezt ugyan nem igazán fogod rám.“

Pali. „Bátyám uramnak szokása mindent tagadni. Lám taval is tagadta, hogy éjjel husz kereszt buzánkat a' tarlórul elvitette. Erdeje akkora van, mint nekünk, még is a' mienkbül tüzel, a' magájéhoz hozzá sem szagul; osztán én mennyek illyen atyafiat látogatni? Mit mondana minden ember?“

Dur. „Már édes öcsém, ha úgy volna is, ne legyen ezért harag, hiszen minden az Atyafiságban marad.“

Pali. „Abban ám, de más atyafiságban, nem a' mienkben. Isten tudgya, millyen hóllók osztoznak még a' konczon?“

Dur. „Nem tudod te öcsém, micsoda jó szándékkal vagyok én felőled. Az én jószágomon te kívüled senki sem osztozik. Vedd-el — tudod mit? — vedd-el Orsolyát.“

Pali. „Köszönöm Bátyám jó szándékát, de még inkább ripacsos leányát; hát ha egész jószágát vele adná, elvenném-e?“

Dur. „Hiszem úgy akarom, az egész jószágot. No öcsém, hát erre mit mondaszsz? az egész jószág — és még hozzá ezer darab Mátyás arany? — nó, két ezer darab, — akár ma leolvassam.“

Pali. „A' ki madarat akar fogni, szépen sipol. Csak eggyszer tórben legyek úgy-e?“

Dur. Nem úgy gondoltam én öcsém; hanem várjuk meg, míg Klotilda fölesküszik.“

Pali. „Az már tehetne valamit. Addig talán kivájom szemeimet — vagy valamire csak elfordul.“

Durándi kezet fog Palival, „ezután meglátogass öcsém, mondgya néki kedvezőleg; szeressük egymást,“ és váltak.

Haza térvén, egészen elváltozottnak mutatá magát. Nyájas volt feleségéhez; enyelgett Klotildával; az ártatlanok is viszontag kedveztek a' bárányhőrös farkasnak, de az öröm kevésig tartott.

Durándi magán szobára szóllíttya feleségét, és Klotildát: „édes Rózám, ugymond, reménllem, kedves leszsz előttetek apai tanácsom,

mellyet már régen, és fontoló elmével az Isten dücsőségére, és familiánk javára főztem. Lássd édes feleségem, szegény Orsolyával a' természet kegyetlenkedett, 's őtet szerencséjétül megfosztotta, hacsak mi rajta nem segítünk. Ne szaggassuk meg a' jószágot, maradgyon egészen Orsolyának, így kész a' szerencséje; Durándi Pali leszen vőd: Klotilda mennyen Klastromba, legyen apáczává, szolgállyon Istennek, és imádkozzék érettünk."

Oda lett a' rövid öröm. A' gyönge verőfényt nyomkodó sürü felhők nyelték-el. „Én nem bánom, felelé Róza, csak arra kérlek, tedd félre a' kényszerítést; itt leányod, értsd meg akarattyát."

Dur. „Éppen bizony! talán még kérjem is? Ugy akarom, és úgy kell lenni! még eggy holnapot halasztok, elég üdő a' fölkészítésre."

Klot. „Ah édes apám! minden szentekre kérlek, ne küldgy klastromba, ne zárj el örökre! másképp akarok az Istennek szolgálni; imádkozom is érettetek! nem érzem magamat méltónak arra a' szent életre! nincs erőm olly szoros életnek elviselésére," és ezzel lábaihoz borul.

Durándi indulatosan elrugván leányát, „takarodgyatok, mondá, nem a' ti birságtokat kivántam én; — nem csak férj, és apa, hanem ur is vagyok. Úgy kell lenni, és úgy leszsz," 's ezzel kisuhanodik, és a' kocsisnak parancsollya, hogy hoszszu utra készüllyön.

Másnap hajnalban indult-el a' nélkül, hogy feleségétül bucsuznék, vagy szándékát valakinek a' háznál föltakarná. Minden, valaki a' háznál mozgott, magában tartá aggodalmát, és a' sok között nappal is halgatás, és éjji csöndesség vett hatalmat. Róza, és Klotilda eggymásra borúlva, sirtak; Orsolyának probált vigasztalása pedig csak a' keserüséget árasztotta, mert tudták, hogy ő az a' pont, melly körül szerencsétlenségek forog; és tudták, hogy apját minden nyomon izgattya, hogy öcscsével a' szent fátyolt fölvetesse; illy vigasztalással pedig a' balzam helyett méreg csöpög a' vérző sebre. Durándi az Apácza fejedelem aszszonynál volt Klotildát béavatni.

Harmad napon jött meg az önnön pusztulásának plánum csinálója. Kevés, szakadozott szavai annyi menydörgések voltak; szemei tüzet,

és villámot szikráztak. Az ajtók utánna csattogtak, lábai alatt a' pallók dobogtak, 's a' háznál minden lélek rettegett. A' ház főjét, ki a' rendnek, igazságnak, a' szivek kapcsának lelke tartozik lenni, így látni eggy naphoszszat is sok; Durándi két hétig folytatta.

Ingyen sem vélve, eggyik délelőtti órában bélépeget eggy Kapuczinus, éppen midőn Durándi a' cselédekkel csattogott. Uttya volt a' jámbor ősznek a' szomszéd klastromba, és kiizzadván, megéhezvén, itt, mint ismérős háznál kivánt pihenni. A' házi ur csatázó szavai, a' borzadozott szemöldökök nem jó szerencsét jövendöltek a' vendégszeretés dolgában; de Durándi látván a' régen ismértt fehér szakállu kopasz öreget, szemlátomást derülni kezd, és igy szóllakozik:

„Pater, Pater! talán csak az Isten angyala küldötte ma? jobbkor nem is jöhetett volna.“

Kapucz. „Látom bő aratás van. Ez minden szegénynek vigasztalása, millyen p. o. én vagyok.“

Dur. „Adott az Isten eggy eggy keveset,

jut atyámuraiméknak is. De ma egyébbrül beszélgessünk.“

Kapucz. „Tudom, tudom, Mátyás Királyrul. Bizony nagy ember az, szép dolgokat hallani felőle. Ugyan szorosra hajtya hajtya a' cseh haramjákat. Tegnap beszélték nálunk.“

Dur. „Ej oda neki; régen elmult az már én tőlem. Ma istenes dologrul akarok atyám urammal tanácskozni.“

Kapucz. „A' mit én szivesen hallok. Reméllem, hogy az Isten dücsőségére válik.“

Dur. „Tellyes szándékom az.“

Kapucz. „És felebarátunk üdvösségére.“

Dur. „Nincs különben. Tudgya atyám uram, hogy két leányom van. Úgy találtam a' kissebbiket apáczává teszem; szolgállyon az Istennek.“

Kapucz. „Nagy Uram! ide nehéz szóllani. Tudgya-e már leánya? van-e kedve hozzá?“

Dur. „Éj Atyám uram sem úgy szóll, mint kellene.“ Ez alatt ebédre hivattak. Két hét olta ma kezdett először az asztalnál megszóllamlani, és a' Kapuczinushoz fordulván: „úgy-e

Atyám Uram, beillik Klotilda apáczának?“ mondgya mosolygón.

Kapucz. „Ha Istentül van választva.“

Dur. „Azt csak nem akarja Atyaságod mondani, hogy majd az Isten láthatóképpen kézen fogja, és a' klastromba vezeti.“

Kapucz. „Uram! a' lélekben járókkal nem szoktam tréfálni, nem is illik. Az isteni választással azt értem: érez-e a' leány magában olly belső sugalmat, melly őtet a' világtul elszakasszsa, és egyedül a' szerzetes élet szeretetéhez kapcsollya? Számot vetett-e magával, indulattyaival, görjedelmivel? Érez-e annyi erőt lelkében, hogy a' klastroméletnek terheit, munkáit, maga megtagadását elbirja? hogy örökös falak között nyugodalmasan meg tud vonulni? mert hiszen az üdvösség nincs úgy a' klastromhoz kötve, hogy azon kívül Istennek szolgálni ne lehessen. A' ki ez életre különösen Istentül nincs híva, a' klastromban is elkárhozhatik.“

Dur. „Ha Atyaságod így beszéll Noviczius-saival, nem hiszem, hogy eggy is megmaradgyon.“

Kapucz. „Husz esztendeje; miolta a' szerzetes ifjuságnak nevelésében fáradok, de lelkem nem vádol, hogy csak eggyet is ámitottam volna. Soha kigyót füge közé nem takartam, hanem rendemnek állapottyát olly tisztán raktam tanitványim elejbe, valamint vagyon. Ah uram, nem nehéz az ifjut megcsalni, de nagy számadás lelket veszteni!"

Dur. „Lelket veszteni én sem akarok. A' leány még fiatal, könnyen regulához szokhatik. Kijáró nem volt, megvesztegetve nincs; élelmérül nem aggódik; visellye magát jól, még fejedelemaszszony lehet."

Kapucz. „A' mi okoskodásaink mind nem használnak. Kérdezzük magát. Mit felelsz hozzá édes leányom?" Klotildának csurogtak könnyei, és halgatott.

Dur. „Mit töródöm én vele, akár mit mondgyon, nem rá biztam. Apáczává eszsz, punctum. Meglátnám én, ha szót nem fogadna."

Kapucz. „A' lelken, és sziven uralkodni nem lehet. Az atyai hatalomnak is van határa; és ha meggondolom, hogy sokan azok közül is,

kik örömmel léptek szerzetbe, hirtelenkedéseiknek mártirjai lettek, előre rettegek. Kérem Nagy uramat, ne számláltassa leányát az esztelen szüzek közé. Ha a' leány szegény volna is, kedve ellen nem kenszeríteném, hanem inkább azt mondanám néki: bizzál édes leányom! eltart az, ki az égi madaraknak eledelt ád; Durándi gyermekei pedig nem úgy vannak."

Dur. „Csak kibujik a' Barát a' csuklyából. Ez mind segrestyébül való. Apáczának is kell lenni. Derékebb leányok is vannak közöttök, mint az enyim. Lám Rozgony Klára, Ujlaki Beatrix is apáczák, mért ne lehetne Durándi Klotilda?"

Kapucz. „A' lehetésrül nincs szó. De ki tehet arról, hogy eggyik minden pénzét a' vizbe veti, e' mellett pedig milliomon vannak, kik a' tenger fenekérül is mindent fölszednének? Az eggyik megihattya a' keserü orvosszert, a' másik nem? Az ember-nem eggyféle, nem jár eggy akaraton."

Dur. „Gyermekem akarattya kezemben. Apáczává leszsz, punctum."

Kapucz. „Az apai hatalomrul már szóllottam. Azt kérdem csak: mint tetszett volna, ha Nagy uramat az öreg Durándi igy sarkalta volna? Lett volna-e Baráttá?“

Dur. „Majd valamit mondok Atyaságod volnájának. Ugy látom, hogy Atyaságod Durándit akarja leczkézni? Az országnak katona kell. Többet érne, ha Atyaságod is azzá lett volna. Most pedig takarodgyék el házamtul. Vége minden barátságnak, többé soha ne lássam,“ mondá, 's elrugván a' széket, fölugrik, és kimegy.

A' Kapuczinus még eggyet kettőt szóllt a' siránkozókhoz: „Bizzátok magatokat édes leányaim az Istenre, ki ha eggykor megkeserít, máskor megvigasztal. Imádkozzatok, hogy e' mostani gonoszbul jót támaszszon,“ mondotta, és elment.

A' ház most még szomorúbb ábrázatot vett magára. Durándi nem is evett feleségével, és Klotildával, annyival kevesebbé szóllott. Orsolya igyekezett a' búsakat engesztelni, de nem nyere választ. Szóval Durándi lakása mindennapi halottas ház volt.

Közelített a' hagyott napok utolsója. „Holnap, megszóllamlik a' régen halgató vasszivü apa; holnap indúlok. Aszszony! szedd öszsze leányod gunyáit. A' rendelések már megtétettek.“

Róza. „Ugyan még sem szállottál magadba? Könyörülly rajtam! könyörülly leányodon!“

Dur. „Te nem lész apácza, te rajtad mit könyörüllyek? Leányodért hijába esenkedel. El vagyon végezve, és úgy marad.“

Klotilda apja karjai közé veti magát, és: „könyörülly rajtam, zápora köztt rebegi; könyörülly rajtam, édes nemzőm! hajullyon hozzám apai szived! meghasasztod szivemet, ha tőletek el kell válnom. Maradhássak, hol születtem; imádkozom éretted holtig, holtom után is áldlak, — engedgy meg apám!“

Dur. „Lám az annya tanítvánnya! Tartozol vele. Imádkozzál érettem, áldgy a' klastromban; ott legjobban reá érsz.“

Klot. „Apám! nem mehetek.“

Dur. „El kel menned.“

Klot. „Nem maradhatok ott.“

Dur. „Jőjj ki csak, nem is élsz tovább.“

Klotilda annyára borul: „ne hagyj édes anyám! bizony úgy vagyok, mintha az ég szakadna rám!“ sirja annyának ölébe.

Róza. „Mit tegyek többet? Látd, hogy nem engesztelődik hozzád. Készüllyünk szegény áldozat. Én is elkésérlek.“

Dur. „Oda bizony nem mész. Talán pityeregni? hazudozni? eszet veszteni? Az aszszonynak itthon a' helye.“

Róza. „Hát még ezt is megtagadod? — még ezt is? Mond meg legalább, mellyik klastromba viszed?“

Dur. „Mi szükség tudnod? Talán hogy utánna czammogj? Abbul semmi sem leszsz.“

Róza. „Kegyetlen ember!“

Dur. „Szót se többet! már megmondottam: holnap! te hon maradsz,“ és ezzel kiment.

Az annya leányával összeborult, 's mindketten szótalanul sirtak, 's csak gyertyagyujtatkor kezdettek a' rakosgatáshoz. Az egész éj álomtalanul mult el tőlök. Klotilda reggel a' szobákat, és udvart jajgatással járta el. Mindenre leborult, mindent összecsókolt. „Az üdő eljár

szóll az irgalmatlan; be vagyon fogva: megyünk!“ Maga ragadta ki annya ölébül a' rimánkodót, 's még eggyszer csókot nyomván ajtajára: „Isten veled, kedves ajtóm, mondá; nem nyilsz már többé Klotildára;“ az öszszefutott cselédekhez pedig: „Isten hozzátok jó emberek! ma láttuk eggymást utolszor,“ és a' kocsiban apja mellett fogott helyt.

Rózának szivharczát, Klotildának rettegéseit, könnyebb képzelni, mint fösteni. Durándi napszállat előtt kelt által Margit szigetébe, és ki sem pihenvén, magát azonnal bejelenté, és a' beszélő szobába, hol már a' fejedelem aszszony várakozott, bocsátaték. A' Bölcs elöljáró első tekintettel észre vette, hogy Durándi a' minapi béjelentéskor nem az igazság nyelvén szóllott. Tudni illik úgy adta be leányát, mint a' szerzetes életre eltökéllve vágyódót. Gyöngén megsimítván ajakát „talán megváltozott kedved édes leányom? kérdezi kegyesen; talán megbántad? felelly édesem!“ Klotilda elhalaványodik, és halgat. Durándi szóll közbe: „otthon is halgató

volt ő; szokatlan még itt; majd megjő a' szava, ha hozzá törődik.“

Fejed. aszsz. „Magától akarom érteni; ő tudgya, mint van szivével. Nem szeretném, ha az igát nem vig kedvel venné föl. Az én szerzetes leányaim magokat gyötrők ne legyenek szólly édes leányom.“

Klot. „Isten tudgya.“

Dur. „Isten tudgya! azt mond: nem bántad meg.“

Klot. „Nem“ és elpirult.

Dur. „Úgy már jól vagyon. — Csak szemérmes, mint a' féle leány.“

Fejed. Aszsz. „Semmit se szomorkodgyál édes leányom! Ha kedved nem leszsz, mindenkor elmehetsz. Ismérkedgyél meg a' szerzetes élettel, az alatt elég üdőd leszsz magadat meggondolnod. Úgy nézhetsz rám, mint édes anyádra.“

Tetszett Durándinak a' vigasztaló beszéd, csak a' kimehetés említése volt nála szálkás. Klotildát is megbátorította a' szabadulhatásra nyujtott reménység, és nagy követ emelt le szivérül,

's arczáján a' megnyugovásnak jelei fejledeztek. A' bémutató apa, örömében, hogy dolgát ennyire vihette, néhány aranyat nyujt a' Fejedelemasszonynak, hogy belőlök közben közben kedveskedgyék, 's megigérvén, ha jó hirét hallya, apai bőkezűségét ezután kétszeresen fogja véle éreztetni, eltávozott. Klotilda a' már néki készített szobába vezetteték, és harmad napon: Sorror Regína név alatt a' szerzetes szüzek közé számláltatott. — Haggyuk most Regínát a' szigeti falak köztt, és mennyünk viszsza Durándra.

Szemlátomást megelégedve tért haza Durándi: „Lássd aszszony, tudtam én, mondgya Rózának, hogy semmi baj sem leszsz leányoddal, ha tőled elválasztom. Megadta magát, mint a' bárány. Legjobb apácza válik belőle.“

Róza. „Adgya az Isten, szivembül kivánom. Hová vitted szegényt?“

Dur. „Megmondom, mikor üdeje leszsz: most nincs közöd hozzá.“

Róza. „Nekem nincs-e közöm hozzá? annyának leányához?“

Dur. „Vagy annya, vagy nem annya, te

hallgass. Azt is megmondom, hogy Durándi Pali ezután ide jár; szivesen fogadd, mint a' féle atyafit, tudod?"

Róza. „Én miattam járhat, nem véttek ellene?"

Az üdő telt a' nélkül, hogy a' háznál valaki Klotildárul csak emlékezni is mert volna. Fél esztendő mulva elővesz Durándi eggy levelet, és ezeket olvassa:

„Kedves szüleim!" Az isteni gondviselés fogott körül, midőn ezen ujjászületésem meghatároztatott. Mindennap a' feszület elejbe borulva áldom azt a' szempillantást, mellyben nékem a' szent klastromnak, ennek a' földi menyországnak ajtaja, megnyittatott, hol úgy tetszik, hogy az üdvözülttek között társalkodom, 's testemnek e' halandó takarékában a' dücsőült lelkek örömében részesülök. Melly édes nékem az oltár zsámolyára térdelve, érettetek imádkoznom, 's reátok a' mennyei Atyától áldást kérnem! Minden hamis aggódásaim eltüntek; az igaz élet naponkint kivánatosabb előttem; erőm naponkint vastagodik annak a' regulának elbirására, mellytül

esztelenségem napjaiban olly igen irtóztam. Kinyitom előttetek tiszta vallomásomat, hogy mindentül, valamit a' világ kedvezőnek tart, szivemet már elszakasztottam, 's mindenrül egészen elfeledkeztem, csak rólatok nem, kiket koporsóm zártáig áldani meg nem szünök. Fogadgyátok el kézcsókolását az Istenben gyönyörűséggel elő leányotoknak.

Reginának.

„Mint tetszik ez néked, Róza? kérdezi Durándi.“ „Az Isten adgya, hogy úgy legyen,“ viszonozá az aszszony mély fohászkodással; de tökélletes hitelt nem adott a' levélnek, mert férje nem mutatá néki. Illy megnyugosztaló levelet, csak hogy különböző szókkal többször olvasott Reginától, pedig Regina eggyiket sem irta. Az apának költeményei voltak.

Durándi csak hamar hazajövetele után keresve kereste, hogy Pali öcscsével összetalálkozzék, mivel Pali még is kerülte báttya házát. Meg lett ez is.

„No Pali, mit álmodtál?“ kérdezi tőle.

Pali. „Nem tartok rá számot. Úgy is akár tudgyam, akár nem, mi nyereség benne? álom-

hüvelyczó nem vagyok, pedig a' hüvely mit ér kard nélkül?"

Dur. „Nem úgy értem én; mért nem látogatod meg Orsolyát. Klotilda már a' Klastromban imádkozik ám; ki sem eresztem onnan."

Pali. „Hallottam. Biz én csak azt tartom."

Dur. „Azt tartom, hogy gyere most velem."

Pali. „De a' szemeimet félteni."

Dur. „Ej hiszen nem ússuk ki.. gyere no!"

Pali. „Isten neki nem mind a' világ," mondgya, és véle ment.

Ettül kezdve eljárt ugyan Pali báttya házához legalább minden kántorban eggyszer, de illyenkor is úgy, hogy Orsolyátul még a' tyúkok felül sem tudakozódott, és arczáját a' csoportos képü grátziától szüntelenül elfordította. „Ej Öcsém, szólla eggykor Durándi; mért teszed azt? szóba sem úlsz vele, rá sem nézhetz."

Pali. „Nincs az az alkuban, hanem csak a' látogatás."

Dur. „Hiszen nem ollyan rút ám, mint gondolod."

Pali. „Meglehet; de bátyám uram nem az én szemeimmel lát.“

Dur. „Tudom, hogy nem a' szebbik; de bezzeg jó; a' jóság pedig többet ér a' szépségnél.“

Pali. „De azt hallottam, hogy az erkölcs is szebb a' szép hajlékban.“

Dur. „Az, öcsém nem igaz. Az arany a' foltos zacskóban is ollyan, mint a' szép ládában. A' szép paripa a' rongyos istállóban is szép.“

Pali. „Biz én csak azt gondoltam, hogy még jókor van.“

Dur. „Ne szólly arrul. Várjuk meg hát, míg Regina a' fekete fátyolt fölveszi. Az pedig annyi, mint bizonyos.“

Pali loggatta fejét, és elment; 's illyen volt többnyire minden elválása. Az üdő azonban haladott, és Regina lefátyolozása közelített. A' jó Fejedelem aszszony helyett, ki e' közben a' mulandóságot elhagyá, más választatott, kit a' természet kevesebb kegyességgel áldott meg. A' nélkül, hogy Reginát kikérdezné, tudósíttya Durándit a' fölesküvésnek napjáról, és kéri, hogy feleségével eggyütt menne el a' szent menyegző

pompájára. Örömmel mond ez hirt Rózának a' dolog miben létérül: „holnap Róza, így szólt hozzá vidám képpel; holnap elmegyünk mind ketten, vasárnap esküszik föl Regina Margit szigetében.“

Róza megdöbbent. De már hozzá kénykedvén a' sors üldözéséhez, készíti az utra valókat, és virradatkor megindultak. — A' menyegzőt megelőző napon a' Fejedelem aszszonynak, és több Apáczának jelenlétében Reginának szüleivel beszélgetés engedtetett. Róza meg nem ismérte volna leányát, ha csak ez kiválva többek közül kezet nem csókol. Magánosan kivánt annyával szóllani, de Durándi tilalmazta. A' régi emlékezetek megujjultak, a' még be sem gyógyult sebek vérzettek, de az elfujtott fájdalom számos fohászkodásokban adta ki magát. A' szűz habozása nagy volt, de az igaz megvallást apja jelenléte elnyomta. Eszrevehető belviadalommal ment el szobájába, a' szülék pedig szállásokra.

A' következett napon a' harangok zengése adott jelt a' készületre. Róza, mint annya volt

megkérve a' Fejedelem aszszonytul, ki eggyik lenne a' jegyes késéröi közül. Bémenvén a' szüzhöz, a' feszület előtt találák térdepelve, és arczal a' térdepelőre borulva. „Bátran mond meg édes leányom, szóllíttya az annya, nem érez-e szived erőszakot? még jókor van; az Isten előtt nem kedves a' kénszerített sziv. De ha tiszta szándékkal kiváusz maradni, most már én is inkább szeretem. Szólly szivedbül — tartózkodás nélkül.“

Regina nem szóll, nem mozdul.

Rózá. „Mond meg édes leányom, még most választhatsz.“ Az nem szóll.

Róza gondolván, hogy mélyen álomba merült, megfogja karját, de már ah! megmeredett. A' kereszt előtt adta lelkét.

Az eliszonyodott anya eggyik ájulásbul a' másikba dült, és leányának ágyára tétetett. Durándi, ki már a' Templomban választott helyén várta a' ceremóniát, tudósíttatván a' szomoru esetrül, kiragadta magát, 's szállására sietvén, zavarodtan kiáltya: „kocsis fogj be.“ A' kocsis,

ki már régen számot tartott a' jó vendégségre, elő ugrik, és bámulva kérdi: „hová?“

Dur. „Mit kérded? haza! csak hamar.“

Kocsis. „Mért előbb nem szóllott Nagy uram, még sem ettem, sem itattam, magam is éhen szomjan vagyok.“

Dur. „A' lovak az enyimek, te ehetsz otthon; fogj be, és hajts.“

A' kocsis pattogva befog, és átkelvén a' dunán, boszusan hajt. „Kergess“ rivalkodik Durándi. „Lehet Nagy uram“ mondgya, és bele vág a' lovakba. Röpülnek a' jó vérü pejek, 's a' sebesen pörgő kerekek eggyike kőhöz ütödvén, a' kocsi eldül, és Durándi halva marad. A' kocsis összeszedvén magát, és kocsiját: „No megint egygyel kevesebben vagyunk! dörmögé. Ez is az én bajom illy nehéz embert föltenni! Majd még ollyan is leszsz, ki azt költi rám, hogy én törtem nyakát.“ Üggyel, bajjal fölhuzkodván a' holtat, tovább hajt. Haza érvén, kiszalad Orsolya:

„Hol vannak édes szüleim?“ kérdezi.

Kocsis. „Nagy uram ott van a' kocsiban,

de koporsó kell néki. Nem tudom, mi lelte ma, hogy úgy hajtatott ma? eldültünk.“

Orsolya fejére kocsulván kezeit, föl, 's alá szaladozott. Hire megy minden felé, hogy Durándi megholt, 's atyafiak, nem atyafiak betölték a' házát. Durándi Máté, Palinak apja, kérdezi a' kocsist: „hol hagytad az aszszonyt?“

Kocsis. „Nem tudom én hol maradt; talán az apácza leányánál.“

Máté. „Hát az beesküttt-e?“

Kocsis. „Nem tudom én. Engem nem hittak oda. Annak a' hires lakodalomnak még csak füstyét sem láttam. Hijjába viszketett rá a' fogam.“

Máté. „Te részeg voltál?“

Kocsis. „Gondoltam, hogy ez sül ki belőle. De Uram eggy csöppet sem láttam. Mondtam Nagy uramnak, hogy sem ettem, sem ittam lovastul eggyütt; de mintha érezte volna veszedelmét, úgy sietett.“

Az atyafiak készültek ugyan a' temetéshez, de az eltakarítást az aszszonynak viszszajöveteléig halasztották. „Ha holnap délre meg nem ér

kezik, mondgya Máté, érette küldöm a' kocsit. Szegény Rózai nem is tudgya, hogy a' mennyegzőbül halottyát temetni jő haza. De meg nem foghatom, mit akart szegény László bátyám azzal a' sietéssel; ha csak a' kocsis nem hazudik?" 's mint szokás, ki eggyet, ki mást gondolt.

Margit szigetébe Budárul mingyárt orvosok hivattak a' holtnak megvizsgálására, és a' betegnek gyógyítására. Az orvosi vizsgálatban a' vélekedés oda ment ki, hogy Reginának szive vagy elfojtódott, vagy megrepedt a' kinos tünődésben, mellyet a' tüzes képzelet egész a' szárkadúsig feszített. Az aszszony sem orvosságot, sem vigasztalást el nem fogadván, gyógyíthatatlan belső szaggatások jelei közt leánya ágyán az Urban elnyugodott. — A' Fejedelem aszszony azonnal lóhátos legényt küldött Durándra, ki a' kettős gyászrul hirt vinne, és Lászlót feleségének, 's leányának temetésére meghivná. A' lovas legény hajnalban ért Durándi házához, mikor még az udvaron eggy idegen sem volt. Az ajtó előtt megállván: ki vagyon itthon? bekiált az ajtót kevesé megnyitván." Kilép Máté:

„Mind itthon vagyunk.“

Lovas. „Meg jött-e Durándi László?“

Máté. „Meg, de nem jó szerencsével; mit akarsz véle?“

Lovas. „Akár hogyan, csak jöjjön Margitszigetbe, holnap temetik-el feleségét, leányát.

Máté elrémülve: „oda vagyunk! mondgya; ez irgalmatlan csapás! Nem megy már szegény bátyám sehová; magát is holnap temettyük, ott fekszik ni!“

Már ha ugy van, felelé a' lovas, nem mehetám. Hanem én etetek, itatok, és megyek. Még má a' szigetben kell lennem. Ő ugy is cselekedett.

Róza, és Regina eggy koporsóba tétettek Durándi László illendő tisztességgel vitetett a' Durándi kriptába. Orsolya a' példátlan csapást el nem viselhetvén, tébolygásba esett, 's még az vala szerencséje, hogy szenvedése nem soká tartott, mert két hétig gyötrő kinnyai elfonnyasztották, 's hideg tetemi apja mellé takaríttattak, a' jószág pedig Durándi Mátéra szállott.

HORVÁTH ENDRE.

A' HALÁSZ.

Nyil az ég, 's csüggő boltjáról
Földre uj nedv ömledez,
'S a' halásznak gyöngy nedvével
Árva könnye görgedez,
Avval új kedv száll a' sikra
'S ébredő zöld szinére,
De könnyével a' halásznak
Bú ül eltört szívére.

Nagy gond költi föl pillájit
A' Balt tenger' partjain,
Mert éhdulta nyoltz magzatja
Csügged rémült karjain,

'S mint a' szomjúzó zöld bimbó
Ha kér nedvet ágától,
Nedvtelen lerázza földre
Messze léte' honjától:

Ugy ez élte vég határán
Nyomva súlyos terhétől,
Gyermekeit üres kezével
Elszakasztja keblétől.
Partra száll, 's dühös habok közt
Hányja felénk sajkája,
Hálót vet, 's lefalja éhen
A' bősz tenger orkánja.

Ing leküldött kis hálója,
Terhe ónnehézet nyom,
De felejtve a' kor súlját
Küzd az elszánt szorgalom,
A' perlő hab éh torkából
Mást vélvén aranyt emel,
Nem hal az, melly oltna éhet,
'S bánat üli keblét el.

Viv kinjával 's föl föl rántja,
Meg letolja hálóját
Egybe nem tud prédát ejtni,
'S echóz jajja parton át.
Tornyot hánynak a' hullámok
Vészt üvölt a' szikla zaj,
Öldöklő vihar sajkáján
'S keblét vijja harmintz baj.

Vár felé röpül sajkája
'S tornyát jegyei czéljának,
Hogy bú szívében nagyot nyom,
Érzi keble a' habnak.
Kintse karja köztt nyugodva
Hátra 's bús előre néz,
Szültjei 's nője hangját hallja,
Hogyha bömböl a' szélvész

Révet ér; 's vad ordítása
A' nagy várba elröpül
A' hol hír után 's jajjára
Parton a' nép összve gyül;

Csönd szárnyalt a' zaj fölött el
'S minden élet szembe szált,
'S ő kihúzott dús kintséért
Éltet tartó szerre várt.

Nyert: 's mint a' futó sóhajtás
A' parttól elröppene,
Nyerni vágyás mélyen sóhajt
'S keble harczol ellene,
Vissza hozná, ha nem volna
Gyönge ajka szelleme,
De őt nője hangzatának
Vonja bájló kelleme.

A' föltüzött kis vityilló
Domború kis testébe',
A' haraszt ormán fellül néz
A' nagy messze légébe.
Látja már az hív, sompolygó
Lakját a' nyugodt szivnek,
Szive hartzol, karja küszköd
A' megaggodt bús hivnek.

Nem mosolyg bágyadt ormán most
A' derültség pálmája,
Rosszat int, midőn vergődve
Partot üt már sajkája.
Szívdermedve üdvözölli
Tágas barna öbleit,
S' agy szivében sirva hordja
Kínos érzémenyeit.

Mint a' bús Sas a' felhőből
Lecsap szikla fészkére,
Magzatit 's nőjét keresve
Ugy levillan völgyére,
'S kérdi nőjét a' szellőtől
Hol van? a' csalét között,
'S vissza zeng, nőd 's nyolcz gyermeked
A' szebb létbe költözött.

'S látja mint az Anya tölgyre
Gyönge oltvány dűledez;
Ugy az elhervadt nyolcz gyermek
Annya karján esüggedez,

Oltja éhét és nagy szomját
Égi forrás jegével,
Mert kemény ínsége földnek
Elnyelé örvényével.

Szenderg nője, 's hív férjéhez
Ajka meg egy hangot vitt,
Kérve őt, hogy 's nyolcz magzatját
Véle egy hant zárja itt.
'S ő, kit nincsen ki temesse,
Eltemette híveit,
'S nem sokára a' bú karja
Porba tette csontjait.

HŐGYÉSZY ISTVÁN.

ZÓIL' SÍRVERSE.

(Latánból)

Zóilusz itt fetreng, ki Irókat mardosa 's rága.
Mostan ezer féreg rágja 's emészti ez ebet.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

EGY VÍGASZTALATLANHOZ.

Zúgsz, mint e' csörgve hulló bús levél,
Melly ellen zordon vész harczolva kél,
'S szűk kebled' sóhajtásiban
Tenger panasz vegyülve van.
Ázik szemed, ha a' nagy természet
Könyűzi, hogy a' nap leenyészett.
'S te az özönlő harmatnál,
Ha tehetnéd, többet sírnál.
Erőtlenűlsz, a' csillagszám ha hogy
A' csendes homályban hullongva fogy.
'S remegsz minden húnyt csillagon,
Hogy az halál gödrébe von.
Nem így! gyönyör az élet' angyala!
Számos bölcs annak áldozik vala,
Fényében míg állott Athén,
Abban főjót, idvet hivén.

A' sárga lomb vigan kivirúl majd,
'S az halt virágsor új bimbókat hajt.
Ím a' nap pompáson ragyog.
'S teljes-számuk a' csillagok.
Tekintsd csak e' kedves földet körül,
'S lássd, rajta minden lény miként örül.
'S ez a' jótékony vídámság
Felsőbb és felsőbb pontra hág.
Csupán te ízlelnél ürömpohárt?
Melly lelked' 's testednek mérgével árt.
Légy víg kedvel, 's az ég reád
Kegyesen böv áldást bocsát.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

SZÓKÖNYVÍRÓ.

Pósvaynak minapában
Monda Isten haragjában:
„Készíts Szótárt, tákozzd, ékezzd;
De azt soha el ne végezzd."

EGRESY SÁMUEL.

MESÉK.

I. A' Majom.

Hogy a' szükség sokakat alacsonyságra visz, látni e' példában. A' majom, mert egyébként is silány tartása volt, minden nap meglopta gazdája' gyümölcsét, a' miért is őtet vesszővel büntették. Az illy, noha kemény bánásmód sem használván, el kellett előle zárni a' gyümölcsöt. Oh gazdám! mond az éhes állat, milly rosz dolgom van, miolta nem büntetel.

II. A' rúgott Borjú.

Korán elrúgta borját az anya magától, és kénytelenité őt a' mezőn tengődni. Oh szegény csontváz! mond az elejbe ballagó oroszlány, te jóformán árva vagy? Épen nem, felel a' nyomorék, van anyám, és ha nem hiszed, hozzája

vezetlek. Ugy-ugy, csak hamar, igy üvölt a' kiehült állatok' királyja; ezzel nekem kedvességet teszel. Szót fogad a' borjú, és annyát az oroszlány a' földre teríti. — Ha találkoznak szülők, kik magzataik iránt hideg szívvel vannak, van okok félniek.

III. Virgil' Éneise.

Az Éneis' episodiumai pártot ütének egymás közt, és mindenike az első helyre ásítozék. Micsoda zavar ez, mond a' könyv-birtokos. Semmi baj, felel a' könyvkötő, ezentúl rendet teszek én a' viszálkodók között. Úgy is lett; mert az egész Poémat újra bekötötte. — A' nagyravágyás addig heveskedik, míg a' felvigyázat szunnyad.

IV. A' Szajkó.

A' szajkó a' rigót fiai mellé fütyülő mesternek fogadta. Szép előmenetelt tettek a' hangművészségben a' szorgalmas tanulók. Ám de boszúsággal fogadta hazatértökben az annya őket, mert

a' fütyülés mellett a' rigónak nyelvét is megtanulván, nem tudott velek beszélleni. Hazánkban is lehet még tartani, hogy midőn gyermekeink idegen nyelveket tanúlnak, a' magyart elfelejtik.

V. A' Ló és az Ökör.

Elvesztette vénsége miatt a' ló díszes hivatalát, és a' sovány mezőn töltötte komorabb napjait. Milly ellenkező sorsunk van, úgy bömböl az ökör, barátom: engem életem vége felé tartnak jól, és gondolom, ez a' tiednel könnyebb egy állapot. Oh, ha tudnád, mond nyihogva a' megrokkant paripa, miért teszik ezt veled, akkor minden harapás széna kifordúlna szádból. Épen az teszi boldoggá, felel a' hízó marha, a' jelent, hogy szemünk előtt rejtve van a' jövendő.

VI. Az Óra.

Megharagudván az órakerekek a' mutatókra, hogy miattok kell nekik zárva dolgozniok, elvégezték egymásközt, hogy nem forognak

ezentúl. Ám de a' ro'sda fogta-el a' henyélőket, és ráspó alá kerűltek. Imhol ni, mond a' fájdalmas reszelés alatt zokogó fő-pártos: Jobb lett volna még is békével maradnunk. Az előljárók a' mutatók, az alattvalók a' kerekek; mi a' ráspolás, azt az olvasó találja ki.

VII. A' Czipók és a' Kenyerek.

Panaszolkodtak a' czipók, hogy nekik szüntelen a' kemencze' szájánál a' helyek. A' sütő asszony fel sem vette hiú szavaikat. Átugrálták tehát mérgekben a' bellyebb lévő kenyereket, és küllyebb tolván azokat, magok a' legmelegebb részeket foglalták. Késő volt vakmerő tetteket bánniok; mert a' forróság őket nem sokára szénné változtatta. Sok fiatal megperkelte magát ott, a' hol az öreg ember volt a' gáton.

SZEDER FÁBIÁN.

MEGEMLÉKEZÉS.

Eszembe jutsz, ha az irígy végzés
Földi mennyemből el-kitaszít,
Ha rám a' sors kaján szemmel néz, és
Töled meszsze, meszsze útasít.
Hol, ha egykét keserű órája
Van nehéz bűnyomta szívemnek,
Elűzi azt kedvre nyilt orczája
Emlékemben forgó hívemnek.

Eszembe jutsz, ha olly, kietlenbe
Vet a' reménytelen történet,
Hol a' roppant bérezek' mély ölébe'
Jajok között hervad-el az élet.
Itt, ha gyászos esetem' könnyezve
A' fülmüle dalra keserűl,
Énekében báj hangod' képezve
Lelkemre öröm sugár derűl.

Eszembe jutsz, ha kínzó inségem
A' sík tenger' habjain gyötör,
'S a' zivatar csüggedő reményem'
Hajóján mindent egyre zúz 's tör.
A' fölöttem elrepülő villám'
Szikraiban szemed' képzelem,
'S szánakozó tekinteted' csillám
Fényében az éltet fellelem.

Eszembe jutsz, ha a' dühöngő tél
Hó-fuvattak mindent elborít,
És a' fagyos útú éjszaki szél
Bézárt falak közé tántorít.
Csak azt vélem, hogy a' hó-fuvatok
Mejjed' fehér fátyolhalmai,
Mellyeket ti szerte olvasztotok
Két szerető s'ív' hő lángjai.

Eszembe jutsz, ha a' szép kikelet
Hímezi az új természetet,
Ho a' kies kert' virági felett
Csak öröm leng 's nyájas szeretet

Minden szálban képedet találom
'S arczod' harmat verítékeit:
Mint a' lepke megszállom
'S felcsókolom kristály cseppjeit.

Eszembe jutsz, ha kelek, ha fekszem,
Ébren vagyok, a' vagy aluszom,
Emlékedtől meg soh' sem menekszem
Akkor is, midőn imádkozom.
Szent fohászim mert csak azért vívják
Nyílzáporként a' nagy egeket,
'S csak azt kérik egyedül; hogy hagyják
Örökre birhatnom szívedet.

HOMOKAY PÁL.

JUDITRA.

Tél fede minden díszt; de nem árt sanyarú fagya néked.
Mert havas arczaidon tavaszi róza virúl.

Porori THEWREWK JÓZSEF.

NÉPDAL.

Nagyon hives szellő jár
Itt a' nyiresben,
Sárim úgy pongyolán vár
Kinnt az ereszben.

Rám várakozik szegény
Galamb módjára.
Megmondtam, ott leszek én
Kilencz órára.

Hijába vársz engemet
Most ott Édesem;
Elveszett ökreimet
Sírva keresem.

Kolomp van az eggyikén
Még se találtam.
Igaz későn jöttem én —
Sarjút kaszáltam.

Jaj — a' paraszt ficzkónak,
Ezer a' gondja,
Az ökörnek 's a' lónak
Mindég bolondja.

Sokszor nem tarthatja-meg
Hitét és szavát,
Ritkán csókolhatja-meg
Az ő galambját.

Sári rósám eredj be,
Ne várakozz rám.
Megfagysz ott a' hidegbe'
Gyenge violám.

Ha majd az ablaktokon
Békoczogatok,
Örülj — minden bajokon
Akkor túl vagyok.

FÁRNEK DÁVID.

EPIGRAMMÁK.

Ninon' Képe alá

Szép alakodban az ég lehajoltan látja csudáját.
'S a' képzett nézö térdre rogy arczod elött.
Lelkedet a' müvész, 's szivedet ha lefesteni tudná!
Még gyönyörübb mivet nyújtana ecsetje nekünk.

Ninonhoz.

Verseimért koszorúd lebeg homlokomon, Ninon, és szép
Díszeddel nevemet már magosítva lelem.
Mennyei lyányka, szeress! és égi szerelmeid által
Földi teremtés én, istenesülni fogok.

Zrínyi' 's Társai' sírhalmoknál.

Szpártai hősök ezek! kik elestenek értted örömmel.
Tartsd fen örökre nevek', o haza! 's Szpárta maradj.

Minihez.

Esteledik, Mini! már mezeid' zöld tája sötétűl,
'S íme feszíti fajult szárnyait a' szerelem.
Mint odulakta bagoly, kíván az barna homályban
Szerterepűlni, 's örűl, körmire hogyha kerít.
Fuss haza gyorsan, o Szűz! oda nem követ a' csunya pajkos.
Hol bölcs, rényes anyád' tiszta világa lobog.

Ninon' Teremtése.

Földi, vagy égremeket kívána teremteni az Isten.
'S téged adott remekűl angyali lyányka, Ninon.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

Ponori THEWREWK JÓZSEF' EMLÉKKÖNYVÉBE.

(Kolozsváratt, 1819.)

Éj', vándorának, a' sík bérczeken,
Bús fellegeknek nyíltán a' szelíd hold;
Oh így jelen-meg, és ah illy hamar tűn,
Élet' Chaósza' zúgó habjain.
Léptünket ápoló derék barátunk!
Immár vonúl a' fellegek' nyilása,
'S eltűnsz Barát! e' lángoló kebelnek.
Menj! ha sirunkat lenge fű fedi,
'S Minozs szemölde kérdve ránk vonúl,
Feleljük együtt; „a' Hazát szerettük."

KELEMEN LAJOS.

A' SZOMORU-JÁTÉK.

Víg Játék egy Felvonásban.

Személlyek.

Villody Úr.

Kriska, fogadott leánya.

Bálint, Kapitány } Fiai.
Vintze, Ügyvéd }

Balázs, Cseléd.

Játékhelye — Villody' háza.

Vintze (jön hévvel) Szörnyű Sors! — Szörnyebb az egyenetlen házasoknál! szörnyebb a' kifütyölt szinjádzóénál! szörnyebb a' kosarat kapott kérőénél! — Recensealva van szomorú Játékom! (sebesen járkál) — De úgy kell! úgy kell! — mért írtam — mért nem maradtam testes Corpus Jurisom mellett, mellyhez úgy is esküdésem köt! Mit kerestem én a' Muzsák között, midőn specifice tudtam, hogy azokkal csak desperatioból szoknak szővetkezni, — 's az olympusi útnak — legalább nálunk — megvetés, utálat, éhel halás a' vége! — De hasztalan, — Átok az már a' magyaron, hogy maga kárán tanúljon! (le ül, irásokat vesz elő.) Már ugyan mi kivető van ebben? — Oh! Recensens! Recensens! — úgy van az a' hibákkal, mint szerelmes ifju a' kedves lyánnyal — ott is látja, hol nincs! (mély olvasásba merül.)

Balázs (jön) Tekintetes Ifju Úr, ha mél-

toztatnék egy szóra az őreg Tekintetes Urhoz jönni.

Vintze. (nem hallra, tovább olvas.)

Balázs (felre) Ej! hiszen nem pénzt kérek hogy nem halfja! (fönt) Mondok — hogy —

Vintze (magában föl lobbanon) Ezer menjkő! — még illycket hánni szememre!

Balázs (ijedve) Meg követem — nem épen oly rosz czélbol mondtam —

Vintze (tovább is magában) Piroska csapongó lángjáért nem jó, — Gyárfásban hijány a' hideg vér!

Balázs. (szorúlva) Uram nem bánom, én ha hideg, ha meleg; — a' Gyántás Czigányban még egy ittze jó bor mindjárt föl melegítti a' vért! —

Vintze. 'S mér volna ez épen Csapongo langy! (olvas.)

Csak érted Ifju, — áh! csak érted
Kedves, bus Eletem; neked lobogjon
Szent lángja ennek, mig a' Föld fagyos.
Lehelletével el nem oltja azt!
Hajh! és ha oltva lessz a' Tűz 's hamvak

Borítják artzáim' pirossát;
Oh szeddföl ifjú e' hív hamvakat,
'S mint hév szerelmem' szent maradványit,
Nemes kebledbe emlékül — takard! —

Balázs. (félre) Ez nékem Zsidó biblia; de aligha valami szerelmes históriát nem akar vele mondani! —

Vintze. 'S ez hideg vér? (olvas)
Leányka — édes! nézz szemembe, ott
Leled szerelmemet ragyogva, mint
Esthajnal áldott csillaga
Fölségben a' homály-födött égről ragyog!

Balázs. (félre) Tán csak Kalendárista akar lenni, hogy a' csillagokkal vesződik.

Vin. Úgy nézi a' gondolatokat, mint szokjuk nézni az időjárást, — izzasztó kanikulában hideget, csikorgó Télben meleget ohajtunk, csakhogy legyen miért panaszkodni az Életre!

Bal. (félre) No még így nem láttam az Uramat, — csak konog mint az üres hordó, — maga sem tudja miért? — pedig hej — —

Vin. (mérgében az asztalra üt) E' még legszebb, üres hordóhoz hasonlítani a' Költőt!

Balázs. (hökkenve - Vintzéhez) Iszen nem éppen úgy akartam — megkövetem — (félre) dejszen talán nem is nekem szólt, majd elárultam magam'! — ollyan a' beszédje, mint a' kuszált czérna, — nem lehet elmenni rajta!

Vintze. Oh Thália! Thália! ez e jutalma szerelmemnek, mellyel hozzád ragaszkodtam; hogy egy hibát kutató komor Recensensel dulasd szélt szép álmaimat?

Balázs. (félre) Canis tota mater — egész Comédia; már csak végig halgatom.

Vintze. De úgy kell! úgy kell! minek írtam? — Oh! —

Balázs. Tán bizony valami szép leánynak írt, 's returozták az Instantiát! — nem szeretné ezt hallani Kisasszonyunk tudom, mint rosz lelkü az üdvösséges Prédikátziót!

Vintze. Hanem megboszulom! Recensens leszek — Recensiok Recensense leszek! Gyilkosa az íróknak! kereken törője a' Drámáknak! verszopoja az Époszoknak! hyennája a' költés minden ágának! — de ezt el nem türöm.

Balázs (félre) De már valami nagyban töri

a' fejét! — Az Író-deákokat meggyilkolja — a' Dámákat keréken töri-meg, az Apósnak kiszívja a' vérét 's gyehennája lesz még minden ágának is! Szint úgy megijesztett, pedig hálá Isten! a' cselédekről nem tett említtést, hogy ki akarná irtani vagy mi? — Uram könyörülj!

Kriska (jön) Vintze! Vintze! (hozzá megy) No Te! mibe merűltél ennyire?

Vintze (zavarodva dugdosta irásait) Úgy? semmibe — semmibe! — Hát te vagy Kriskám? — meg engedj —

Kriska. Gyanús vagy előttem mint Sátor előtt a' Czigány vásárkor. — Csak ki azon eldugott írásokkal — ki!

Vintze. Még gyermekkori emlék könyvemből egynéhány levél — nézegettem —

Kriska. Vágyok látni, ki hízelkedettben legjobban, mert az emlékkönyv ollyan mint egy nagy kintsű pénzes Úr, 's az írások benne hizelkedő pénz kérők! — Mutasd!

Vintze. Gyermekség! — száraz gondolatok —

Kriska. Annál inkább —

Vintze. Nem — nem! mindent Kriska csak ezt nem!

Kriska. No jó! hát ne mutasd — magad olvass belőle valamit, kedvezz kiváncsiságomnak!

Vintze. Asszonyi kiváncsiság, — semmi következése mint futó csillagnak ha ki elégül, ha nem; magától támad — magától elmúlik, mint persenés a' bőrön. —

Kriska. No de még is — ha szeretsz —

Vintze. Szeretlek; de nem mutatom. — Kriska hagyj magamra!

Kriska. 'S te szeretz?

Vintze. Szeretlek; de a' magányt most jobb szeretem — hát hagy el!

Kriska. És én is szeretnék elmenni: de jobb, szeretlek az elmenésnél: hát maradok!

Vintze. Kriska! boszontasz!

Balázs. Tek. Ifju Úr rég akarám már mondani; de nem hallotta; hogy az öreg Ur akarna valamit az Ifju Urral, — most legjobbkor lesz, a' Kisasszony itt maradhat.

Kriska. Engem nem hivatott bátyám?

Balázs. Nem, nem, egy szóval sem.

Vintze. Mikor úgy szeretnék én most magamba lenni.

Balázs. Hisz maga lesz ott csak —

Vintze. Magam?

Balázs. Meg az öreg Úr!

Vintze. Ostoba! (el)

Balázs. Köz titulussa a' szolgáknak, mikor Urok haragos. Kevés baj — csak mint Daru szollás, rosz időt ne jelentsen!

Kriska. Megfoghatatlan ezen velembánás, nem gondolhatom, mért kerül ma engem. Vintze? 's mit jelent szokatlan hidegsége? Ollyanok vagytok Férjfiak mint az idő-járás, hol jó - hol rosz; 's a' leány szív egy bennetek élő gyenge virág, mellynek mind a' nap égető hevét, mind a' komorabb éjszakák fagylaló hidegét egyformán kell szenvedni. — Balázs! te előbb itt voltál nem láttál valamit Vintze körül.

Balázs. De igen!

Kriska. Szólj — mit.?

Balázs. A' szolgák szája ollyan mint a' bolt ajtó, — csak a' maga Ura nyithatja-ki.

Kriska. Hamis kultsokkal is megnyilik az, 's mit tehet az ajtó róla, ha ki nyitották.?

Balázs. Igen — hogy nem tehet róla, — 's az illy szép Kisasszony szemek, ollyanok mint a' hamis kultsok, ott is nyitnak olykor hol nem kellene. — Tehát csak megmondom, én az ifiú Úr körül —

Kriska. Láttál? —

Balázs. Darab papirosokat.

Kriska. (kedvetlenül) — Ah azokat én is láttam, 's mást nem?

Balázs. Semmit!

Kriska. De hát millyenek voltak? — mi volt rájtok?

Balázs. Fehérek külömben, hanem betük voltak rajtok firkálva.

Kriska. Igen — de azon betűk? —

Balázs. Görbék lehettek - ki a, ki bé —

Kriska. 'S az értelmök?

Balázs. Csak ollyan mint egyébb betűknek, hanem igaz, hogy én még sem értettem!

Kriska. Olvastad?

Balázs. Ő olvasott nekem, mintha én va-

lami üreg Tábla Bíró lettem volna, ő meg ja' Patvarkodóm!

Kriska. De még is, úgy körül belől mintegy mi lehetett az értelme?

Balázs. Körül belől valami gyujtogatás forma dolog lehetett, — Láng is volt ben, Tűz is, — hamu is. —

Kriska. Bizonyosan valami szerelmes levél.

Balázs. Aztán neki ált a' esillagoknak, hogy azok mikép ragyognak az égen, pedig hisz jobban tudja azt más szegény ember, a' ki egész nyáron ált alattok virad-meg, nem úgy mint az illy sötét födél alat lévő heverésző uratskák!

Kriska. Már bizonyosan az; — Csillag, Tűz, Láng, ki nem maradhat abból, mint Kalendáriombol a' Névnapok!

Balázs. Szja! lelkem; de mikor ollyan Ália, vagy Mália formát emlegetett; akkor meregette ám még szemeit keservesen az égre, mint éhes a' terített asztalra. —

Kriska. Talán Amáliát mondott? -

Balázs. Nem tudom én mi Máliát? de á-ba ment ki; hát Leány névnek kellett lenni.

Kriska. 'S mit beszélt róla?

Balázs. Itt már magyarabban beszélt, csak azt értettem, hogy bánja mért írt? - bizonyossan annak a' furtsa nevű lyánnak; mi felől? mi felől nem? — azt nem mondá.

Kriska. Pajzán Málit értette. Oh! szívem! hűség! szerelem!

Balázs. Kérem — csak a' nyakamra ne ájuljon a' Kis-Asszony, mert én is el találnek ájulni — 's segítség nints.

Kriska. Ne félj! csak mond tovább. —

Balázs. A' többit nem merem elmondani, mert már abban élet, halál forog, én is majd el ájultam rá, hát illy gyenge Kis-Asszony? —

Kriska. Erős vagyok — csak mond!

Balázs. Ám lássa! — Hát azután nagyon elkeseredett az Ifjú Úr. 's valami akar már most lenni; hanem az nagyon furtsán hangzik, ki nem tudom mondani, ollyan Insurgens formán ment-ki a' vége, de gyilkos szer, akár mi! Azt móndá hogy az Iró-deákokat mind meggyilkolja, a' Dámákat kerékben töri-meg, az öreg Apósnak a' vérit szívja-ki, és még minden ágá-

nak is gyehennája lesz, úgy megharagudott rá. —Mért? mért nem? azt már nem tudom!

Kriska. Már bizonyos az új szerelem-frigy. Oh férjfiak! ez é a' hűség? mellynek igéretére nyelvetek, mint kalmáré az alkura — mindég készen van. Oh! Vintze! sors! szerelem! — (székre dűl)

Balázs. Kis-Asszony az Istenért! mondtam hogy nem jó lesz belőle! (félre) Dejszen jobb bizony elkotródom, még egészen el nem ájul. (el)

Kriska. Most már mit tegyek? megakadtam mint tiltott portékát vivő a' harmintzadon. — Egy jó gondolat tán segíttene, de fejem olyan mint a' nedves tapló — nem fog szikrát. (föl kél) Ahán! szürkűl a' sötétség, csúszik a' lyány ész, mint jégen a' szán, minek hát a' hasztalan sohajtás? csak olvasztaná majd mint tavaszi szél a' síkos útat! Bálintban itt az eszköz — Vintze reménylem észre jő. —

Villody. (jön) No Kriska de magad vagy; pedig a' leány ha maga van, ollyan mint a' mókus — mindég valamin rágódik.

Kriska. Csak jól megrágja a' mit rág!

Villody. Meg azt is hozzá ne harapja, mi nem oda való. — No de ez tréfa; nagyobb az, hogy már föl nőttél, 's a' leány mint a' Spárga csak árnyékban tenyészik. — Nem alhatsz így magadra hagyva az élet bajok között, támaszra, gyámolra van szükséged, — no mint a' köznép szóll, férjhez kell menned a' minden napi szokás ként. —

Kriska. Oh kedves Urambátyám! kitsinységem olta ezen apai kezek ápoltak, érdemetlen vagyok ennyi szives gondra, mutasson módot a' hálára. —

Villody. No, no, ne érzelegj; nem arról van a' szó, ollyan vagy mint a' fösvény, ha pénzt kér tőle az ember, az idő járásról kezd beszélni. — Apád becsületes ember volt, nem bűne hogy olly korán árvaságra hagyott; 's én vétkeztem volna ha hozzám nem vettelek volna — punctum.

Kriska. (kéz-csókolással) Édes jó bátyám!

Villody. No, no csak hagyd el az e' félét; félek hogy ezután még sírás következik, az asszonyi szemek ha egyszer elkezdenek esőzni, ki nem apadnak, mint hó olvadáskor az árkok. —

Az itt a' dolog; hogy ha csak ugyan érdemlek tőled valamit; a' régi alkú szerént tégy hát velem valamit; — no mig Bálint is a' Kapitány itthon lesz; tudod az e' féléken mint temetéseken, annál ülőbb, mennél több a' rokon. — Hiszen tudom hogy Vintzével örömest vagy, megegyeztek egymással, mint a' jó szomszédok. — No de szólj hát, mert én is mindjárt ki kopom a' beszédből, mint rosz malom nyáron a' viziből; pedig nincs csúnyabb, mintha két ember együtt van, 's mindenik halgat. —

Kriska. (kéz-csókolással) Édes Urambátyám.

Villody. Már megint csokolódás, mintha czukorból volna a' kezem. — Ebből semmit sem értek. Igen? vagy nem? erre felelj, — mintha én kérő volnék Vintze részére, no hisz értesz már. — En nem tudom, hogy sok lyány úgy van a' szerelemmel, mint fiú az Apja pirongató levelével — nem akarja elérteni. —

Kriska. (kezet akar csókolni) ah! édes —!

Villody. Hallottuk, hallottuk, csak tovább! —

Kriska. Hát Bálint bátsi újra el hágy bennünket? —

Villody. El, el, még a' lakodalomban szeretne egyet kettőt ugrani — no!

Kriska. Kár hogy elmegy, olly jól ál dálmánnyára az az arany-sujtás — .

Villody. No hiszen Vintze magyar ruháján is arany-sujtás van, — majd abban eskűszik-meg —

Kriska. Úgy ám; de Bálint bátsi egy két újnyival magossabb is tán, — meg —

Villody. Hm! hm! leány! te furtsa kezdesz lenni, — Vintze is darabolta úgy jár kél mint a' ki tele pugillárisát vesztette-el. — Csak fejthetetlen a' lyány szív mint a' jó rejtett szó.

Kriska. (kezet akar csókolni) Oh! édes, —

Villody. Már megint? mikor mondom hogy nem kell. Azt gondolod tán, neked jól áll a' kéz csókolás; hiszen ti sírtok is, csak jól áljon!

Kriska. Hát soká oda fog maradni Bálint bátsi megint?

Villody. (félre) Már szerelmes bele! (fönt) soká, soká, — örökre!

Kriska. Örökre? (kezet akar csókolni) oh! kedves Uram — —!

Villody, No, no, no! csak kezet ne csókolj, — inkább esztendőre megint haza jön. —

Kriska. Csak esztendőre?

Villody. Vagy talán előbb is — (félre) Nem tudom mit csináljak ezen leánnyal — fölfordúlt plánumom, hm, hm! (fönt) nos? hát mit akarnál te Bálintal? he!

Kriska. (kezet akar csókolni) Édes egyetlen egy —

Villody. Tudom, tudom, hanem csókjaidból ki nem okosodhatom, majd úgy teszek velök, mint rosz Ügyvéd a' Törvény czikkejjel mellyet nem ért, — úgy magyarázza, mint néki jobb. —

Bálint. (jö) Uram Atyám! Vintze nem vesztette mostanában valami pörít? — úgy jár mint a' Rekruta masírozáskor.

Villody. Nem tudom, én is vettem észre csak úgy lézzeng, mint őszszel a' legyek.

Bálint. Hát a' lakodalomból lesz-é már valami, míg hon leszek?

Villody. Hogy ne lenne — bizony lesz ám, úgy-é Kriska.

Kriska. (kezet akar csókolni) kedves — —

Villody. De ugyan mit akarsz ma leány? viseleted ollyan, mint ködös őszi nap, homályos ben mindcn.

Bálint. Természetök a' mennyasszonyoknak mint pintzének; a' sötétség. Úgy-é kis húgom, csak ollyan menyaszonyi fogás? —

Kriska. Bátsi még tréfál, 's tréfájára pirúlnom kell!

Villody. Már fiam én itt hagylak benneteket, csináljatok a' mit akartok. Én nem értem ezt az egész leányt, mint az Arabs könyvet. Tán neked kéz-csókolás helyett —

Bálint. Artzom csókolja?

Villody. Ha azt teszi, abból én is megtudom, hanyadán van a' dolog? (el)

(Kis szünet. Bálint merően néz Kriskára, 's az olykor hamiskás pillantatokat vet rá.)

Bálint. Kis hugom, te hamis vagy!

Kriska. Oh! édes bátsi — maga még hamissabb!

Bálint. Eszem adta kis lyánya Te! most mindjárt megcsókollak!

Kriska. Meg se merne. —

Bálint. Ejnye kis Tündér (felé megy)

Kriska. (el ugrik) ha, ha, ha! (be a' mellék ajtón.)

Bálint. Utánnad megyek! (be akar menni)

Kriska. (belől) Nem szabad!

Bálint. Bizony beesukta az ajtót! átkozot kis lyánya! még soha se láttam illy furtsának! hm, hm! tréfából ígértem a' csokót, 's most már szinte fáj rá fogam. Eszem a' lelke kis csiri-biri lyánya, ez előtt szemembe se tünt, most hogy megváltozott! Ni, ni! hogy ég ártzom! ez valamit jelent!

Kriska. (belől) Bátsi! —

Bálint. No? Kapitulálni akarsz?

Kriska. Ha nem bánt, ki nyitom az ajtót.

Bálint. Ne félj! de az ígért csókot megadom.

Kriska. Papirost fogok artzomra, másként nem engedem!

Bálint. Nem bánom, csak jer ki!

Kriska. (ki jön papirost fogva artzára) No ide.

Bálint. (el kapja a' papirost 's meg csókolja) Ide — a' másikat meg ide —

Kriska. (ki akarván fejteni karjából) Nem, nem, nem! nem úgy volt az alku, — bátsi maga ha mis.

Bálint. No hiszen csak testvér csók!

Kriska. Most már hogy ég artzám! úgy-é?

Bálint. Ne sokat beszélj, mert megint megcsókollak.

Kriska. Nos azért is beszéllek!

Bálint. Most mindjárt —

Kriska. Be szaladok. —

Bálint. No csak maradj — nem bántlak. — jer üljünk le ide. —

Kriska. De ha bánt? (le ülnek) szépen is tudunk mi mulatni úgy-é?

Bálint. Igen ám!

Kriska. Bátsi mondja-meg nekem, mért nem szabad a' katonáknak házasodni?

Bálint. Hiszen szabad — bizonyos föltételek alatt.

Kriska. Hej! de szeretnék én Kapitányné lenni! — pedig úgy é — bátsi még egy óra se múlt-el benne?

Bálint. (föl kél nyugtalanul—félre) Tüzes atta kis lyánya! jobban megmelegitt, mint a' Liptsei ütközet! — (jár kél)

Kriska. Hát itt hágy bátsi? —

Bálint. Úgy? mit is akartam csak mondani? hát, hát, — csak szeretnél Kapitányné lenni kis húgom?

Kriska. Oh! de hát min töri most úgy a' fejét?

Bálint. Neked akarok egy Kapitányt szerezni, — egy, egy, ollyan magam formát, no! jó lesz?

Kriska. Üm! ha igazán akarna, bizony nem gondolkodnék rajta ennyira!

Bálint. (sebesebben jár, kél—félre) Már szeret, már bizonyos — Üm! hm! mit csináljak vele? el ütöm az ötsém kezéről — punctum. — Én vagyok az idősebb, 's több Igazom hozzá! (föntt)

Kriska! Te kis leány nézz jól a' szemem közé, ha én most Kapitány volnék 's tégedet megkérnélek — mi?

Kriska. Hát hiszen Kapitány bátsi — azt is el feledte?

Bálint. Igen ám! Kapitány vagyok most jut eszembe — és ha megkérnélek?

Kriska. Úgy is tudja, hogy kezet adnék —

Bálint. 'S én?

Kriska. Bátsi elvenne!

Bálint. 'S te?

Kriska. Én Kapitányné lennék; hanem addig is — adieu! (el)

Bálint. (utánna kiált) Kriska! hej! te kis Kapitányné! (egyedül) Tűnik mint tavaszi fölhő, a' lelkem adta kis furtsája. — Tekintete Tűz, — mosolygása Élet, — szava csaló sip, — maga Lép, mellyen megakad a' szabad szív. — Csupa szerelem az egész leány. — Az vagyok én is égek, lángolok, füstölök, hamvadok, fogyok, telem, reménylek, búsulok, vígadok, kétségbe esem, éledek, halok, — 's a' szerelem egész metamorphozisán egy pertzben keresztül estem. — Már most bús leszek,

mint megbukott kalmár, Égbe nézek, mint Csillagvizsgáló, átkozom a' sorsot, mint a' legszegényebb költő, panaszkodom mint rosz férjű menyecske; mert szerelmes vagyok, — égek, hevűlök, mert Kriska szeretne Kapitányné lenni!

Balázs. (jő) Vitéz Kapitány Úr. — —

Bálint. Jó hogy jösz Balázs — nézd mint égek — lángolok —

Balázs. Hol, hol? nem látom — (szagol) semmi szaga!

Bálint. Gyáva! belől égek.

Balázs. Uram segély! tán csak nem pálinka gyúlt-meg ben?

Bálint. A' szerelem Balázs, — nem látodé szikráit ömölni, szemeimen?

Balázs. Nem még Kapitány Uram; hanem ha csak ugyan érzi már azon szikrákat kifelé sietni, kérem rejtse magát mentől elébb a' pintzébe — száraz idő van, — kis szikrából láng lesz, — még majd a' házunkat pörzsöli föl. —

Bálint. Ne szorgoskodj! az illy tűz csak lyányokat éget-meg —

Balázs. Uram a' még több kár — Kriska

Kis-Asszonynak mindjárt megmondom — bujjon-el valahová —

Bálint. Sőtt azt akarom fölkeresni, 's fölgyújtani még jobban is. —

Balázs. Uram tüzet kiáltok!

Bálint. Én már égek, égjen ő is, lángoljunk eggyütt mint a' száraz szalma kazal. (el)

Balázs. (egyedűl) Uram botsásd bűnömet! bizony ha illy magam szőrű ember volna, azt mondanám, hogy úgy járt az Esze, mint kopasznak a' haja. — De hijában az illy Úr — nem tudja az ember mikor van eszen, mikor nints; csak úgy hű bele Balázs, nem lehet rá fogni hogy éppen ész nélkűl beszél. — Hanem így négy szem közt megvalva, nekem csakugyan nem tetszik a' Kapitány Ur mostani esze, — ollyan mint a' Zsidó-réf; ha csak egy kitsiny is — de hibázik valami belőle!

Vintze. (jön.)

Balázs. Jó hogy jön Tekintetes Uram, öszvedült Béts-Buda! oda lesz minden ha valami jó zápor nem kerekedik valahonnét!

Vintze. No mi baj? mi?

Balázs. Uram a' Vitéz Kapitány Úr, ollyan

mint a' hétfejű sárkány kigyó — olly vastagon okádja a' tüzet, mint a' derekam, — a' szeme úgy sziporkázik, mint a' kováts műhely kéménye —

Vintze. Balázs eszeden járj!

Balázs. Uram én lábomon járok, nem szált még lábamba az eszem, hogy azon járjak; de én tudom a' mit tudok!

Vintze. Szólj hát!

Balázs. Az Istenért! csak a' Kisasszonyt szabadítsa-meg! egy, két pertzi késés, — 's ő neki más csak a' hamuját fogja találni. —

Vintze. Balázs! így még nem beszéltél.

Balázs. De a' Kapitány Ur se sziporkázott ám még így — most egész tűz-okádó hegy.

Vintze. Bátyám?

Balázs. Igen ő! most ment Kriska Kis-Asszonyhoz, hogy fölgyújtsa, megpörkölje, öszve-égesse, pedig kár volna azért szép kis Lyányért!

Vintze. Szólj világossabban!

Balázs. Uram ablakunk se világossabb beszédemnél! mondom így van; a' Kapitány Úr ég,

's a' Kis-Asszonyt megakarja égetni — maga beszélé.

Vintze. (Ütközve) Bátyám? nem vélném! — de mért nem? — Oh! hogy nekem még szerelmem se kerülheti-el a' Censurát!

Bálint. (jő) Rég kereslek ötsém, nem is beszéltem veled miolta — — de mitsoda ábrázat ez? Fejed szomorú Fűz, szemed köd borította nap, szád kripta ajtó!

Balázs. Nem tett még kárt valamerre Kapitány Uram? — megnézem a' Kis-Asszonyt — nagy kár volna érte. — (el)

Vintze. Haj! bátyám! szomorú az én életem mind halálig!

Bálint. Ollyan vagy mint a' válni készülő menyetske, — nem szólhatsz sohajtás nélkül!

Vintze. Van okom rá!

Bálint. Külömben nem nagy újság ám! mindég illyennek esmértelek — komor melancholia illik Melpoméne Avattjához —

Vintze. Most kivált, midőn kettős csapással is sujt a' bú!

Bálint. Értsd velem legalább egyikét!

Vintze. Költsönös vallásért. — Ígéred hogy egy kérdésemre megfelelsz?

Bálint. Akár százra ötsém — most illy jó kedvemben.

Vintze. Egy munkámat titkoltam tőled, Czímje „Ön áldozat“ — szomorú játék!

Vintze. Esmerem, esmerem, V — e aláírással? —

Vintze. Nevem két vég betűi.

Bálint. 'S a' közelebbi havi Írásban keménnyen Recenseálva?

Vintze. Ez bánt bátyám — illy méltatlanúl bánni a' honni Múzsával?

Bálint. Igen, de tán sértetted vele a' szebb ízlést.

Vintze. Nem vélném —

Bálint. Olvastad a' Recensiót?

Vintze. Csak töredékét kapám-meg levélben egy barátomtól Pestről; de égek látni az egészet.

Bálint. Igaz! keményen bántak veled!

Vintze. Szegény munkám! szinte képzelem mint mondatott rá ki gúnyoló szem-meregetések közt a' kárhoztató ítélet! Ezért írjon

osztán az ember! ezért fizesse a' Múzsáknak szentoltt időt drágán; hogy ingyen kicsúfoltassék!

Bálint. Ládd ötsém! Literátori pályjánk egy nagy Tenger, — szelek rajt a' Recensensek, 's költőink — ki gyenge, ki erősebb hajókon, ki el vétett, ki szerentsés kórmánnyal — küzdenek azon a' habokkal. — Nem tudja a' hajós honnét süvölt elő a' szél? — az Iró se tudja honnét ugrik elő egy Recensens? — készen kell hát erre lennünk, mert gyengébb hajóink öszve-zuzalva alá süllyednek, csak — erősebb szerkeztetés; — 's tapasztaltt kormány szállithat bennünket partra, hol az erőben fogyott hajós, öszvedültt hajója' szú-ette fáiból egy nyomorék kalyibát épitvén; bátran 's mosolyogva nézheti az oda törekedők küzdéseit, fáradságainak egyetlen jutalmául; — mig ott vagy éhel hal, vagy rontzoltt Csajkáján egy két sovány halért indulván: utóbb is a' vízbe fúl! — Soha se vesződném vele ötsém! egy kis ditsőség volna minden jutalmad pedig e' mellett megehülhetsz; 's még eztis meghomályosíthatja egy Recensió! —

Vintze. Igen — de gyullaszt a' míveltebb Nemzetek példája!

Bálint. Ne ügyelj azokra! Nálok Csillagok a' költők — nálunk — mély árkokban botorkáló Szentivány bogarak; van egy kis fényjök; de csak alant, nem jöhetnek a' sikra is föl a' sok gaz miatt, — 's hol van míg ide az Ég?

Vintze. Az a' Sors' vétke!

Bálint. Debizon — köztünk maradván — részint a' magunké is. — Hanem jó csakugyan hogy van az a' Sors, — rá kenhetjük botlásunkat — 's nyugodt lélekkel botlunk tovább! Úgy vagyunk vele, mint a' vadászpuska kohájával; ha gondatlanságából tisztátalan a' Cső, — s' fösvénységéből rosz ben a' puskapor: a' koha az oka ha el nem sül!

Vintze. No de halld csak bátyám a' Recensiót! — c' még is sok! (papirosokat vesz elő Kriska jön, 's távulabb megáll) — Nézd mit ír (olvas) Nem kell mindjárt egy megtagadt szerelemért kétségbe esni, — hiszen Kriskával egy födél alatt lakik, jobb volna annak szerelmet színleni, 's ha ez sem tudja megindítani a' negédes

lyánkát szebb boszú volna, el lehetni nélküle, 's Kriska karjában keresni azon boldogságot, mellyet olly büszke kebelen, úgy se lelt volna föl!

Bálint. Ebben igaza van!

Vintze. No de nem gondolhatok én ollyan szívet, melly csak boszúból szerethessen valakit. — Játéknak kis ideig jó, de ha valodira kerül a' dolog vissza vágyik a' Szerelem igaz tárgyához.

Kriska. (félre) Hát eddig is csak Játék volt? (szomorún el)

Bálint. Hisz igazságod van neked is! No, különben ne épülödj, az illyeken, — köz sorsuk az Íróknak a' Recensio, meg az üres Erszény, minket békén kell tűrni; mert csakugyan minden haszon nélkül nintsenek. — A' Recensio — Tűkre az Íróknak, ön tökelletesítések hijányos lenne nélküle. — Üres Erszény nélkül még hiszen majd szomorú Játékaink nem is lennének. Vajmi maga sokat tud gondolni az ember, úgy fél kétségbe esésében, — 's mi lenne a' költőből, ha legföntebb hevében Interesseket hoznának néki, 's alatsony nyugtatók írásával kellene zavarni a' szebb gondolatokat. — Üres

Erszény, Recensio; két erős oszlop ként tartják a' költői világot. — Vagy ne írj ötsém, — vagy elébb utóbb hozzájok kell szoknod!

Vintze. 'S gondold bátyám bajáimhoz még mi jön? — Kriska nem szeret!

Bálint. Brávo! ötsém! de már egy halhatatlan költőnket látom benned. — A' Recensio már neki tüzesített, — a' szerelem vesztés most majd neki keserítt, legalább lesz miről panaszkodnod. — Hej! sok szép gondolatokra, ád ez okot az érző lélcknek! No majd később a' sok könyv-kiadás jószágodtól is megszabadítt, kiürül Erszényed, nem aggsz semmi földiekre; így még élve menybe röpülsz Ötsém! A' kit nem Recenseáltak, kihez a' lyányka nem hívtelen, kinek nem üres az Erszénye: egy se igazi költő az még, 's benned e' három megkívántató pontokat, ma holnap mind föl lehet találni!

Vintze. Ne enyelegj Bátyám, — büsítt jó kedved; felelj inkább ígéreted szerént kérdésemre: hogy álsz Kriskával?

Bálint. Üm! most veszem észre, talán nem is kelle vala így beszélnem! tehát — Kriska,

— már hiszen ne vedd rosz néven ötsém, — maga megvallotta hogy szeretne Kapitányné lenni, — 's mondhatom ma úgy megtetszett nékem is az a' kis lyány — hogy — hogy — —

Vintze. Hogy? —

Bálint. No — úgy tudod — circiter, hogy — hogy — Tüzes háború ötsém nagy szeget ütöttél a' fejembe. Hiszen eszem ágában se volt nekem soha a' házasság, mint rosz lelkű adósnak a' fölvett pénz' lefizetése, — 's Atyánk is Kriskát neked nevelte.

Vintze. 'S ő is eddig olly híven szeretett!

Bálint. Én plane a' lakodalomra jöttem haza. —

Vintze. Százszor, ígért hűséget — százszor fogadtam én is hogy elveszem —

Bálint. Százszor — elhiszem, — 's nekem távollétemben mindöszve egyszer-kétszer ha eszembe jutott; de ma olly furcsán beszélt. —

Vintze. Meg se álmodtam!

Bálint. Én ébren se gondoltam, de úgy van!

Vintze. 'S bátyám! te most mit csinálsz?

Bálint. 'S ötsém te most mit mívelsz?

Vintze. Recensens leszek, 's Asszony gyűlölő!

Bálint. Megálj ötsém. Hiszen tán nem is vagyok én ollyan szerelmes mint képzelem. Károdat sehogy se akarnám, de ma olly különösnek tetszett az a' kis lyány. — Tán csak engem akart megtréfálni, csak valami különös szeszélyből — Oh! mit nekem egy lyány? punctum — deliberátum est — ötsém én nem vagyok szerelmes.

Vintze. — Igen de ha Kriska az?

Bálint. Én tudom, hogy csak engem akart megtréfálni, de vár-rá leány! nem — fog szabad lenni többé egynek is szívemhez közel jönni, mint Zsidónak a' bánya városhoz, alig teszik szerit, meglopják az embert!

Vintze. Nekem ma búsan kélt napom, 's oka? a' Recensio, és Kriska! (el)

Bálint. (egyedül) Nekem meg vígan kelt napom, 's oka? hasonlókép a' Recensio, és Kriska! Így erednek gyakran éltünkben egy kútfőből ellenkező dolgok. A' bortól némelyk dalol, a' másik sír. — Hanem Kriska, Kriska! — nem

tudom mit tegyek, ha le nem rázhatom nyakamról? ötsémmel ez csak ugyan méltatlan bánás lenne! De olly erősen látszik ragaszkodni hozzám, a' hamis lyánka; mint a' szőlővesző a' karójához: hm! hm! egy lyány még ma elakaszt! — (gondolkodva jár)

Kriska. (jön) Be komorán édes Bátsi!

Bálint. No te kis Tündér — már megint itt vagy?

Kriska. Talán roszkor jöttem —

Bálint. Sőtt legjobbkor; azt gondolod tán hogy engem rá szedtél?

Kriska. Mivel?

Bálint. No csak nézz katonássan a' szemembe, 's vald-meg kis hamis; ugy-é elébb csak tréfáltál velem? mi?

Kriska. Oh édes Bátsi!

Bálint. Hasztalan! beláttam szívedbe, engem csak megakartál jádzani, mond-meg úgy nem haragszom-meg, — különben — —.

Kriska. Hiszen Bátsi akart velem jádzani? mért kergetett be a' szobába?

Bálint. Soha többé lyannyal ki nem kö-

tök, — bizony még nyakamba kerítti! — 's hát mért jöttél ki, ha én bekergettelek?

Kriska. Hát mért akarta rám törni az ajtót?

Bálint. Hát miért is szaladtál be?

Kriska. Hát miért akart megcsókolni?

Bál. Hát azért! — punctum — vége van!

Kriska. Még csak komma, akkor lesz punctum ha megmondja bátsi, mit olvastak előbb itt ben Vintzével olly mélán?

Bálint. Azt a' mit te nem tudsz!

Kriska. Éppen azért; mondja-meg kérem édes Bátsi. — Én tudja újság kívánó nem vagyok, — csak szeretném mégis tudni —

Bálint. És én jobb szeretem azt meg nem mondani. Azt meg se gondólja a' Kis-Asszony, hogy én bele szerettem — vagy mi?

Kriska. Ki beszél itt a' szerelemről? már megint elkezdi úgy-é bátsi mint előbbi, aztán csak be kell szaladnom a' szobába. Úgy tesz, mint a' félénk szerelmes — kacsingatáson kezdi, csókon végzi! — —

Bálint. Semmi csók!

Kriska. No inkább meghagyom magam ablakon által csókoltatni, csak mondja-meg bátsi mit olvastak elébb?

Bálint. Nem kell nekem csókod se pusztán, se ablakon ált — 's punctum!

Kriska. No jól van! Én ki kiabálom mindenfelé hogy engem erővel megcsókolt, — megkért, én meg kosarat adtam — azt adtam — úgy! (menni akar)

Bálint. (föltartja) No, no, no! csak lassabban, ollyan a' nyelved mint egy fölröppentett seregély csoport. Hát ki kért-meg? he!

Kriska. Hát bátsi — El mondom mindjárt a' szomszédban, hogy már kétszer is megkért, — három kosarat is adtam —

Bálint. Lassabban az Istenért! a' falu Zzidói mind ide tódulnak; azt gondolják hogy kotya-vetye van!

Kriska. Hát mondja-meg mit olvastak?

Bálint. Gyermekség az, nem érdekel téged —

Kriska. Megyek — —

Bálint. Mondom no — várj csak! Hanem

azt ne gondold, hogy beléd szerettem azért, hogy előbb egy kis jó kedvem volt — mi 's egymás. —

Kriska. Nem, nem, csak mondja —

Bálint. Nos hát Vintze egy szomorú Játékot írt — Czimje „ő n á l d o z a t". —

Kriska. Tudom, 's azt ő írta?

Bálint. Ő! nehezen tanulhattam-ki! 's a' tüzes költőt megakarám jádzani. Egy barátomat hát Pesten módban hagytam; hogy írjon Vintzének egy levelet, mintha a' szomorú Játék Recenseálva volna, 's a' küldött Töredéket mintha a' havi Írásból írta volna ki —

Kriska. Igen 's mért emlegettek Kriskát? 's szinlett szerelmet? -- hallottam ám!

Bálint. Tudod a' szomorú Játékban Gyárfás a' hős, — a' Piroskától nem viszozott szerelem miatt a' másnapi ostrom alatt, szinte akartva keresve a' halált — elesik, — 's a' Recensio ezen áldozat helyett helyesebbnek itélné, ha Gyárfás Kriskának, — ki a' Játékban hasonloan személy, 's neki távol Rokona, szerelmet színlene; 's a' halál helyett utóbb Piroska boszújára ezt venné-el 's a' t. — Hanem tu-

dod ez csak tréfa tőlem, — Vintzét akartam vele boszantani.

Kriska. (örömmel) Így van hát? oh édes Bátsi — ne haragudjék rám! én előbb csak tréfáltam ám —

Bálint. Tréfáltál? — no jobb is! Hálá Isten hogy csak tréfa az egész dolog. Hanem Leány még én valamelly kötőkkel tréfálok nem most lesz! A' ti tréfátok ollyan mint a' jó Per, merő igazságnak látszik — még se az — kit meg ne bódítson az osztán? egész életetek egy Víg-Játék, mellyben a' kifejlődést, ezer szövevénynek kell megelőzni.

Kriska. Megengedjen édes Bátsi!

Bálint. Szivessen! csak hogy át-estem rajta (el).

Kriska. (egyedül) Illyen a' lyány ész! föllobbanik egyszerre mint a' jó puskapor, aztán a' füstben maga sem lát jól. — Ez egy kis gondolatlan lépés volt tőlem; de hiszen elég van illyen a' legokossabb ember éltében is. — Szerentsém, hogy Bálint Bátsi el fogadta tréfának a' dolgot; hanem a' tüzes Ügyvéd ha hallott

valamit róla, nem tudom, hogy békélek-meg vele?

Vintze. (jön) Nos? Vitéz Kapitányné asszony? tán valami hadi fortélyon töprenkedik?

Kriska. (félre) Már tudja! (fönt) különös szerentsém Tekin. Fiskális Úr! —

Vintze. Részemről még különösebb drága Kapitányné asszonyom!

Kriska (komolyan) Vintze!

Vintze. Bátorkodhatom magamat vö-feluek ajánlani? —

Kriska. Tréfából?

Vintze. Nem, — igazán!

Kriska. 'S szívből beszélsz?

Vintze. A' legmélyjéből!

Kriska. Azt magad se hiszed — hát én? beszéltél már Bálintal?

Vintze. Igen! dicsekedett előttem szép szerencséjével, — illy lelkes nő meg is érdemli —

Kriska. Vintze ugyan nézzünk egymás-szemébe — mellyikünk neveti-el elébb magát?

Vintze. Nem bódétt-el tréfád — Hanem sok szerencsét az uj frigyhez! —

Kriska. Ez talán valami uj férfi-fogás; melly könnyítse 's természetibbé tegye a' lemondást! — Hiszen szabad szívével, — ám tessék csak a' szebb választatt karjai közé röpülni; én is megyek, 's jó bátyám keblén agyon sírom magam'! — (menni akar).

Vintze. (föltartja) Kriska! (félre) Még meglágyitt; de hisz' csak Asszonyi könnyek — csalnak mint Tavaszi fölhők, még tartom magam! (fönt) Igen! hiszen ne titkolodj Kriska — beszéllé bátyám hogy' áltok? — Együtt ülhetjük a' lakodalmat. Ma én is leánykérőben voltam — 's szerentséssen!

Kriska. Hiszen tudtam! minek is kerittesz illy feneket neki? Hiszen nem nagy bűn egy szegény leány kezéről lemondani! csekély dolog az igért hűséget megszegni! semmi különös nem történik azzal, ha egy leányka csalodik! — ezt kereken ki lehet mondani!

Vintze. (hévvel) Leány! 's még te szollhatsz így? —

Kriska. (sírva) Megyek — agyon sírom ma-

gamat, és sérkövemre ezt iratom: „Leányok! tanuljatok rajtam!“ — (menni akar.)

Vintze. (indulattal) Kriska!

Villody. (jö) No gyermekek — no! már megjádzatok mint a' kis Matskák? mi a' guta? Kriska! te sirsz? megkörmöltétek-é egymást? —

Kriska. (kezet csókol) Édes jó bátyám!

Villody. Már ujra az az átkozott kézcsókolás?

Kriska. (sirva) Édes Uram bátyám! engedjemeg — hogy én innét el mehessek szegény Néném hez!

Villody. Tappodást se biz innét, mig meg nem esküdsz!

Vintze. Atyám! én katonává leszek —

Villody. Prozában? vagy kadentziában?

Vintze. Bálint hon marad helyettem!

Kriska. Ne higyje — házasodni megy.

Villody. Dehogy hiszem, ha csak te meg Markotányosnének nem mégy?

Kriska. Vintze meg akar házasodni —

Villody. Nagyon jol teszi —

Vintze. Kriska férjhez akar menni —

Villody. Természetesen —

Kriska. Vintze máshonét akar hozni feleséget —

Villody. De abbol semmi sem lesz —

Vintze. Kriska Bálinthoz akar menni —

Villody. Abbol még annyi sem.

Kriska. (sírva) Bátyam! Vintze megcsalt!

Vintze. Atyám! Kriska hirtelen!

Villody. No, no! nem vagyok én koporso, hogy végig sirassatok, — még ma magam is el pityeredem köztetek, — egész Szomorú Jáék a' szobánk! Kriska mi bajod?

Kriska. Vintze nem hiszi hogy szeretem!

Villody. Vintze mi bajod?

Vintze. Én Kriskát szeretem!

Villody. Ne, ne, ne! hisz' itt van! Tudod rég akarom már egybe kelésteket!

Vintze. De ő Bálinthoz akar menni —

Kriska. Ne higyje Urambátyám — csak tréfa az egész dolog!

Villody. Nints a' birónak két peressel ennyi baja! a' fösvényt hamarább öszve lehet béltetni az üres Erszénnyel, mint titeket egy-

mással. Egyik tréfál, — a' másik igen is szívére vesz, — mi lesz már ebből?

Bálint. (jő) Ejnye ötsém úgy áltok itt, mint a' rosz házasok, egyik erre néz, másik arra! Urambatyám meg tán valami közben járó?

Villody. Az vólnék; de semmire se mehetek. Jó hogy jössz — segits!

Bálint. Ha, ha, ha! nem adom sokért, hogy ált estem rajta! Mi könnyen nevetem most itt e' két rabját a' szerelemnek. Vintze! mi a' kő? ollyan a' szemed mint nyáron a' Zápor-fölhő, — minden pertzben le csöppenik! Te egy erös nyelves Ügyvéd! — meg egy kis lyány-lehelte gyenge szerelem?! —

Vintze. Hát nem te mondád bátyám, — hogy Kriska hozzád akar menni?

Bálint. Igen!

Kriska. Hát nem mondtam aztán bátsinak hogy csak tréfáltam?

Bálint. Igen!

Villody. No de mi lesz hát ebből Fiam? világosits föl!

Bálint. Ezen egész dolog, egy szomoru

Játékon épült Vig-Játék. — Halja csak atyám! Vintze egy Szomorú Játékot írt, én tréfából egy barátommal Pestről recenseáltattam —

Vintze. Hát a' Recensiot —? —

Bálint. Én koholtam testvéri bátorságból egy kis boszontásodra! —

Vintze. Újra éllek!

Bálint. Vintze megkapja a' levelet, el merűlve boszúsan olvassa; titkolódik vele, — Kriska szerelmes levelet gyanítt, — boszubol nekem szerelmet szinel, — Vintze megtudja, — mint a' féle tüzes' költö föl pattanik a' vélt hívtelenségen, — Kriskát vádolja, ez megőtet; mint szokott lenni az illy szerelmes esetekben! — Ebből ál az egész dolog atyám!

Villody. Üm! hát csak egy kis tévedés! nem hijába vaknak festik a' szerelmet; de ugyan sokszor botlik!

Vintze. Kriska! hát csak tréfa?

Kriska. Mi más? — 's a' titkoltt levél Recensio?

Vintze. Még az se ez szerént. Bátyám ugyan megjádzattál!

Bálint. Nem árt az illy tüzes költőknek!

Villody. A' szomorú Játék meg rikatolt benneteket, — 's így tzéljának meg felett! — Hanem hogy belőle egy, uj vig támadjon, — Kriska holnap mindjárt megeskűdj fiammal, mig valami uj Recensio nem jön!

Kriska. (kezet csókol) Édes Uram — —!

Villody. Jól van jól! hanem a' házassági Contractusba bele kötöm, hogy nekem mint menyetske kezet ne csókolj aztán! Nem szeretem ezt a' nyalakodást; — akkor gondolhatnak legroszabbat szívökben az illy csókolódók, — mikor leg nagyobbat Czuppanik!

Balázs. (egy pakéttal Vintzéhez) Tekintetes Ifju Úr ezt a' levél formát egy legényke hozta. Vigyázzon vele — nem valami titkos-é? — de tán szerelmes levélnek nagy volna — inkább valami instántia!

Vintze. (föl bontva) A' havi-irás negyedik kötete (forgat olvas) „Könyv-vizsgálat. — Ön áldozat Szomorú Játék 5 Felvonásban. — (magában olvas)

Villody. Az Istenért! — addig addig;

hogy még utóbb házasság rontást okoz, az az átkozott Recensio!

Balázs. Én elmegyek; mert ha illyeseket olvas a' Tekintetes Ifju Úr, senki se áll-meg előtte. Elébb ki hagyta az inasokat, most ránk kerűlne a' sor — inkább kotródom. — Okos hátrálás, nem szégyen! (el.)

Bálint. Nos ötsém? csak ugyan recenseálnak?

Vintze. Igen! de a' legkedővezőben a' mint látom. — Illy Recensio édesgeti inkább az Irot semmit csupa dicséret; sem nem merő olcsárolás; csak a' mint van — részrehajlás nélkül itél. — Oh Kriskam! igy — boldogitto körödben reménylem több munkákkal is szolgálhatok honi nyelvöket igazán becsülő hazám Szépeinek; 's ezek közűl első lesz, ezen Szomorú Játékon alapúltt Víg-Játék.

Bálint. Hát ha azt máskép' fogja érni a' Recensio sulyja?

Vintze. (Kriskát ölelve) — Illy hű karok közt — nevetem a' Recensiót! (a' kárpit le fordul.)

KOVÁTS PÁL.

LÍZA.

(Sonett.)

„Lelkem sötét bánatba süllyede.
Haszontalan fénylik Heszper' sugára,
Engem vad Áte tőle már kizára,
Ki szebb, mint e' táj' minden hímzete.“

Így én. — 'S nem messze Líza nevete.
„Ő gúnyt von még a' Kétkedő' szavára,
Jól látom, keblem rá hijába vára.“
'S nyílként repült szívem' reménylete.

Eszem habzásiban midőn aléla.
Forró szerelmet csattog philoméla,
'S emlény között bolyg a' Grátiák' testvére.

De hirtelen útjából visszatére.
'S hűséget esküvén a' csillagsorra,
Ajkam meleg ajkával öszveforra.

PON. THEWREWK JÓZSEF.

EGY SZÉPRE.

Grátia szült Múzák nevelének, ápolgata Phoebusz,
És neked hév keblet 's nyílakat Ámor ada.

NEM ÉS IGEN.

Engem halálra taszit, szeretett lyány, egy szavad, a' n e m.
Nyújt öröméltet más angyaligéd, az i g e n.

ÉGI GYÖNYÖR.

Fülmile csattoga, 's a' kedves hangjára felébredt.
Lyányka mit álmadtál énnekem? É g i g y ö n y ö r t.

A' FELLEGEKHEZ.

O bár úszhatnék véletek,
Ti lég' szabad szárnyú hattyújai,
Hó sillámú fellegzetek,
Csuda míves lakunk' kárpitjai!

Ha vágyaimnak szárnyival
Hozzá lehetne, ah! repülleni,
'S édelgve menny csillagival
Szívem' lángját teljében érzeni.

De ti nyugton tekintitek
Mint zajg a' kéj, mint sír a' gyötrelem,
Hullatjátok enyhkönnyitek',
'S haladtok, bár felleng az érzelem.

A' nap és hold' sugárival
Mosolygjátok be a' földnek körét,
'S a' villámok' lángszárnyival
Világitjátok a' szélvész' éjjelét.

Tenger, mezők, hegyek felett
Folyton tovább tart gyors röpűltetek,
Nem czél sem nyugot, sem kelet,
'S tavaszt, nyarat, őszt, télt hord kebletek.

Vágyó szerelem' képei
Fogadjatok szegényt-fel engemet,
Hogy mint szivem érzelmei'
Körében szárnyalhasson életem.

Máguszi képű termetek,
Fogadjátok forró idvezletim,
És ha hozzá eveztetek,
Ah! fessetek borongó képzetim.

KOVACSÓCZY M.

FÁNIHOZ.

Lyánka! kít a' tiszta Kegyek
Nevelgettek,
A' tegzes Ámorok imhol
Körülvettek.

Szállnak ivekből feléd az
Arany nyilak,
A' legjelesbik talált el,
Boldog alak!

Ugyan az visz téged Hymen'
Oltárához,
Myrtust és rózsát is az hint
Zsámolyához.

Azt öleld férjednek dicső
Személyében,
'S a' boldogságnak forrást nyitsz
Kebelében.

S. F.

EGY KEGYES' SÍRJA FELETT.

Mit sírsz Te — ott a' megholtnak sírja felett,
A' ki mindég jámbor, mindég kegyes volt.
Mit sóhajtozol! szomorú hantja mellet,
Ő a' boldog nyugott Elmével megholt.

Te sírsz! — ő pedig ott fent mosolyogva néz,
A' Szent Cherúbimok dicső körében;
Te sírsz, de az ő érdem koszorúja kész,
Most él ő már örök örömében.

A' végzést; — és ama szent rendeléseket,
Kitanúlni — mi hatalmunkban nem áll,
A' ki itt lent szerzett igaz érdemeket,
Azokat el nem hervasztja a' halál.

A' gonosznak szúrázó, és rettenetes,
Előtte borzasztó gondolat a' sír:
Az ártatlannak mindenkor örvendetes,
Mert ő tsak jót várhat, így hát Te ne sírj.

Ne sírj! mert kit Te most ennyire siratol,
Az a' nap felett égieket ölel,
Hűl Teste, — áldott Lelke vég órájától,
Örök békét, 's örök boldogságot lel.

NYITRA ZERDAHELY LŐRINCZ.

ÁRAIRA.

„Foldani kell nyelvünk'," mond Árai, 's verscket irkál.
'S mik nyelvünkben ezen Árai' versei? Folt.

EGY HÖLGYRE.

A' gőrög égaly alatt volt három Grátia. Szép hölgy!
Itt élnek benned, mint negyedikben, azok.

HYPÁTIÁRA.

Mennyi való kecsek, és mi varázs egy gyenge halandón!
Páphia bírja az eget: szép! te uralkodol itt.

Ponori THEWREWK JÓSZEF.

A' HÁRSHEGYI GONDOLATOK *)

Komor az ég, bús az erdő,
Dudol az Északi szél,
Fejérlik a' kopár mező,
Itt bótzorog még a' tél.

Hóval lepi halmainknak,
Emelkedő dombjait.
'S zárva tartja falvainknak
Hegyet mászó barmait.

A' sudárfák ingadoznak,
Boreász nótájára.
'S kényeként a' zivatarnak,
Hajlognak tsapásárá.

*) Buda mellett a' szép Juhászné körűl.

Füstös fölhök tornyadoznak,
A' Karpathegy tájain.
Zordon szelek háborognak,
A' vizek zőld habjain.

Az egész Természet árva;
'S tsak a' mohok pompáinak
Flora kellemei zárva,
Még burkokba tanyáznak.

Kietlenek még a' völgyek,
Nem nyájás a' sík lapáj.
Puszták a' fiatal tölgyek;
'S szendereg az egész táj.

Csak a' varjak krákogása,
Zajlik a' levegőben.
'S száraz kórók suhogása,
Süvölt a' legelőkben.

Szép Juhaszné bárányai
Meg az akolba bégnek.
Öreg gyapjadzo juhai,
Száraz szénán kérődznek.

A' munkás sereg dongása,
Nem danol a' réteken.
A' kis fetske tsatsogása,
Halgat még reggelcken.

A' vizi nemzet lármájja
Nem hangzik a' ligetben.
's a' vad rutzának sóp-sápja
A' nád termő helyekben.

Gyászban vagy hát Jó természet!
Én szívem is búban él
Mert a' vídám kikeletet
Nyomja-még a' hideg tél.

GY. HORVÁTH JÓZSEF.

KARVÁN, ESZTERGOM VÁRMEGYÉBEN.

Kertje', homályaiban Pepi, még mint kiskoru lyányka,
Énekes egy tollast fogni magának akart.
Nyítva kalitkáját tartotta napestig hijában.
Abba szabad légből nem mene semmi madár.
Alkonyaton, mikor a' lesből haza térne szomorral,
„A' sűrűségből egy philomela kiszállt.
Ő fürkészni megállt, 's annak fészkére találván,
Ezt elvitte, mivel sok pete benne vala.
Hon ezeket gondok köztt téve melegbe legottan,
A' jövőnek ölén, annyi dalosnak örűlt.
Ah, mint rémüle majd! csalogánynak helyette, kibúni
Látván szárnyas apró Szerelemisteneket.
'S őket ijedtében messzére vetette magától,
De lényére hiven visszarepűltek azok.
Így leve, 's így maradott Pepi, szép koszorúja neménck,
Kellemes ártatlan asszonyalakban, Erósz.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

TEMETŐ.

Itt az édes csendességnek
Himezetlen temploma,
Itt az áldott békességnek
Sorba rakva áll orma.
Hát itt köt ki a' halandó? —
Neki e' hely nyugvást adó
Part, e' világ' zajjából
Hogy kiszáll unt honnyából.

Nyugodjatok, e' világi
Játékszínből kimulván,
Mellyet rátok mért az égi
Kéz, darabot eljátszván.
Nékem még melly sok van hátra,
Melly vár izzadt vállaimra;
De majd egykor köztelek
Omlok, 's nyugszom véletek,

Oh be szelid andalgás ez,
Honnyunk' volt polgári közt,
Oh be lágy érzés ébrendez
Szívemben e' hamvak közt.
Mert a' ti nemesb részetekhez,
Jövendő honnyunk' egéhez
Lelkem felemelkedik,
Új sorsán eszmélkedik.

Nem bánom, csak hadd folyjon le
Életemnek fonala,
Készen állok, hadd zárjon le
Siromnak dült oldala.
Majd fénixként hamvaimból
Omladozott csontjaimból
Új életre felkelek,
Új erővel megtelek.

SIMON ANTAL.

REMÉNY.

Impetuosi venti
I nostri affetti sono.
Ogni diletto è scoglio,
Tutta la vita è mar.

METASTASIO

Még nem vagyok végkép' szegény,
Van még könnye szememnek;
Altat 's viraszt még a' remény,
Van lángja bús szivemnek.

Keblemben él az érzelem,
Melyem telten dalokkal,
Mosolyg 's sir a' szép szerelem,
'S vidít paradízokkal.

Mit nyujthat mást itt életünk?
Habjáték lepke bája,
Mi benne szebbre készülünk,
Szebb elő iskolája.

Jaj annak, ki remélleni
Bár kínban, elfelejtett,
Jaj, ki nagy 's szépet érzeni
Tudván, szebbet nem sejtett.

Ki az érzetnek lángjait
A' szívbe tudta öntni,
A' bánatnak homályait
Fénnyel fogja köszöntni.

Csak az végkép' már a' szegény,
Ki nem sír, 's nincs szerelme,
Abban meghalt az érzemény,
Meg a' lét' szent kegyelme.

'S bár életem csak tüskéket
Hintett rövid napomra,
Hiszem, hogy az örömeket
Feltartja alkonyomra.

Amott száll el a' napsugár
A' felhők' éjjelébe
A' felhőkből reája vár
A' hajnal szebb kecsébe.

Álmot követ felébredés,
'S szoktunk rémről álmodni,
'S ha szűnik a' láz ijedés,
Könnyen szoktunk nyugodni.

A' földi zajkín, tavasz idő
Megrázza kebleinket,
Szűnése gyümölcs térítő,
Tisztitja szíveinket.

KOVACSÓCZY M.

VIGSÁG ÉS BÚ.

Víg rózsa, víg ház, víg berek
'S víg lyányka int felém;
De víg dalt, ah, nem zenghetek!
Olvadtan sírok én.

Víg minden, hogy bús létemet
Nevesse untalan'.
'S örökre elsüllyedt mennyemet
Gunyolja méltatlan'.

Csak gyászt viseljen a' vidék:
Meghittem lőn a' gyász.
Keblén tüzem majdan kiég,
'S ott kél a' végfohász.

'S a' gyász siromba elkisér,
'S oh milly remény virúl!
A' gyász, nyomomnak földi bér,
Fenlész a' síron túl.

BÉLA.

LYÁNYKÁMHOZ.

Reggel örömsúgárt látok lemosolygani mennyből.
'S engem, elandalodót, este vidít ugyan az.
Lyányka, te hajnalló szép! rám hívedre gyönyört hozz.
Kel mikoron Phœbusz, és ha nyugodni megyen.

TANÁCS.

Míg az aranykoszorús fiatalkor ez arczon, o lyányka!
'S ajkaidon mosolyog, gondtalan életet élj.
Mint feleség 's anya majd, mikor hullni virágid erednek,
Hű társné légy, 's üzzd gondosan a' nevelést.

Pon. THEWREWK JÓZSEF.

A' KÜZDŐ.

Pengjed lántom Keservimet
Mellyek által övedzik
Bús szivemet; 's ugyan ezért
Sáppadt szemem könnyezik. —
Boldog órák eltűntetek
Az enyészet honnába
Talán vissza nem is tértek
E' homályos magányba?
Tűnjetek el jobb is innen,
Had emésszen a' bánat
Majd egy boldogabb Hazában
Találok még nyugalmat.

SZAKÁTS MIHÁLY.

REGGELI ÉNEK.

Serkenvén új erővel
Idvezlek Istenem!
Munkádra tisztelettel
Vetem fel fris szemem:
Pompáson néz a' nap körűl,
És keltére minden örűl.

Dicsőitvén neved' lankadt
Testünk nyugalmat kér,
'S a' komor éj a' mi hervadt
Szemünkön álmot ér:
Fészkében huny minden állat,
A' ki csak e' földön álhat.

Ekkor foly Tőled újjulás
Reánk sejtetlenül,
Szelíd alvástól vidulás
Testünkben szétterül:
Alig hunyunk el, agyunkban
Álom játtzik, a' boldogban.

Alig lebeg a' kék égen
Az éj' barna leple,
Gyöngyáldás szál, 's issza bőven
A' bájrózsa keble,
'S széled, 's hozzád illatözönt
Emel nagy Ég! 's evvel köszönt.

Majd a' hajnal derül aztán
Híves fuvallattal,
Nyomban kél a' szép nap (ni tán
Az ott) piros lángal;
Elsőbb hegyet, aztán völgyet
Világítmeg, 's úgy egyebet.

Örülnek a' zöld erdőknek
Megfrissült vadai,
Víg dalt zengnek a' mezőknek
Nyugodlt madarai:
Hull a' rázott szárny' harmattya,
Felmegy, 's a' szem alig láttya.

Vidám ésszel elgondolva
Kiki dologhoz kap;
Hajtya ökrét pór danolva —
Emelkedik a' nap —
Torka zengi énekeit,
Előszedi eszközeit.

Isten! napod így en kelve
Imádásodra int,
Benne éltem' látom rejtve,
Jaj este van megint. —
Nékem is, ki ezt igy festem,
Érzem, közel gyászos estem.

ÁBÁNFY TÓDOR.

MARGIT DOMBJA.

(Nép-rege.)

Nemzetünk' bús állapotját, a' Török pusztításakor, nem egyedül Történetíroink gyász tolla panaszolja, hanem sok köz-név Szájában élő Ősi hagyomány, 's néhány szomorú eseteknek fönnálló emléki is meg újitják a' hajdani keservnek könnyeit.

Illy keserű emlékezetet ébreszt-föl bennünk, Nemes Nyitra Vármegyében Érsek-Ujvárban vezető Ország-út mellett emelkedő kisded halom, mellyet egy Szűznek szerencsétlen esetétől a' környék lakói Margit Dombjának neveztek-el.

Szép volt Margit, és jó, ditsérte mindenik szeléd erköltseit, és irígylette a' vagyontalan szegény Fegyvercsinálónak szerencséjét, kinek Isten oly derék magzatot engedett. De jaj! szánakozássá vált a' ditséret, és örömre fordúlt az irígség;

mert a' mennyire szép volt Margit, annyira szerentsétlenné lett.

Mint a' vadony szülte kendetlen báj virág után le hajlik a' Nagy is, le hajlik az is, kinek dús kertye pompás rózsával kedveskedik: úgy a' szegény, de szép Margitnak voltak Nagyok, voltak Gazdagok is Imádói; de szerelmét meg nyerni, közűlök egy sém tudta, mert mély gyökőt vert szívébe Annyának tanátsa: Nagyoknak hozzád le ereszkedésök, Gazdagoknak telt erszényeik el ne ámítsanak, ezek nem gyéren boldogítás' színe alatt boldog artatlanság' rablói. Ezen intés után Endréjének oldala mellett a' neki terített tőröket szorgalmasan el kerülte.

Endre: Margit' Attyánál, mint legény dolgozott, a' gyöngy Lyánykának naponként látása, bájoló szépsége, 's tündöklő erköltsei szerelmet csöpögtettek szívébe, 's midőn egy csendes estén boldogító érzelmét ki nyilatkoztatta, Margit is, ki deli Endrének jámbor maga viseletét, szorgalmatos munkásságát már rég meg kedvelte viszont-szerelmet vallott. Ez volt utóbb nyomorúságának enyhítője, terhe' nehezének kön-

nyitője, és a' szerentsétlenek kegyetlen csapásiban, valójának fönntartója.

Nagy Boldog Aszszony Ünnepét *) előző délest Érsek-Ujvárnak légkörét rettentő ború lepé el; a' szélnek borzasztó süvöltése, szüntelen dörgése az égnek, villámok sűrű letsattogása, halálnak közelétését láttszattak jelenteni, Ujvárnak minden lakosit legbúsabb félelem zanatába ejtették. Margit szótalan andalgott Endréje mellett, 's kedve akkor sem derültt-föl, midőn az ég' sötétjéből kifejtőző Nap föl-vídítá a' komor világot. Ő magába zárva veszélyt sejtő rettegéssel nézett a' jövendőbe, 's abban lelke csupa rémet, ijedelmet látott. Mosolgásra nem nyiltak azóta ajkai, 's Endrének vigasztaló szavai sem űzhették-el kedének fellegeit.

Margitnak előérzése nem volt hiú. Másod ízben tűnt föl azóta a' Nap, 's a' felhők, ha mellyek még fönnmaradtak; futamodva oszoltak súgárai elöl. A' madarak bátorkodtak ismét röjtökökből a' gallyakra lépni, 's daljokat versent

*) 1663-ban.

lezengni a' nyáj után ballagó pásztorhoz, ki fölvídult szívéből forró hálát buzgott, a' veszélyben védő Istenéhez. Már felejteni kezdik Ujvár lakosi ama rettentő zivatart, midőn egy új fergeteg támadott ellenök, melly vagyonjaikat, és életöket elrablani fenyegette: el nem alkonyodott még a' Nap, midőn Mechmet Nagy Vezér vért szomjúzó hadával Ujvár falaihoz állapodék, ezer halált zúgott a' Töröknek temérdek tábora. 'S Ágyú gömjei mint a' felhő szállottak a' bástyára, de sikeretlen. Kétségbe esett-el szánással küzdöttek a' Várbéliek, 's nagy veszteséggel űzték vissza néhányszor a' Vívókat, de egy hónapig, 's tovább tartó fáradság, és az élelemben fogyatkozás annyira megbádgyasztá a' még élőket, hogy a' romladozott várat tovább védniek nem lehetett. Fene vad ként rohant bé a' Török, hogy elveszett számos társainak halálá't megboszszúlja; korrá, nemre nem tekéntve rablott, és öldöklött.

Margit Attyának kunyhójába röjtözék, de a' remek szép titokban nem maradhatott, a' mártalék után szaguldó ozmán kikutatta rejtekében is. Mechmetnek Fia Rusztán vezette arra vérre,

és zsákmányra vágyó csoportját, melly haladék nélkül fosztani, 's a' ház lakóit rabokká tenni serénykedett, de Rusztán megsejtvén a' szép rabot, csoportjának a' dúlást megszűntetni parantsolá, az egész házat magának foglalván. Térdeit átkultsolva köszönte Margit életének megmentését nem gyanítván a' boldogtalan, hogy azon óra egyszer'smind szenvedésének kezdete.

Rusztán fegyver-tsináltatás ürügye alatt gyakran látogatta Margit lakását, és selyem szókkal, gazdag ígéretekkel szívét ostromolni meg nem szűnt, de azok czélt nem érve el hullottak. Észrevette a' ravasz Atya mit arányoz a' Vezérfi 's örömmel hellybe hagyta szándékát, — melly őtet a' legfényessebb jövendővel ketsegtette — Sőtt meghagyta lyányának a' nagy hatalmú, dús birtokú Töröknek szerelmét viszonozni. Azonban sem Rusztánnak szédítő édesgetései, sem Attyának fenyegetödző parantsolati nem tántoríthatták-meg Margitot.

Foganatlannak látván mind ketten iparkodásokat, erővel akartak nyerni ott, hol szeléd-szóval nem tehettek: nem tekéntvén gyenge ko-

rát, még nemindulván zápor ként omló könnyein a' kő-szívűek, tömlötzbe veteték az ártatlant, 's kínos halálra kárhoztatták, ha nem enged, reménylvén, hogy az élet szeretete, 's képzelete a' kínoknak meghajtyák ifjúságát, de kemény erkölcse, 's Endre emléke ezeket is vissza-nyomta.

Végre Mechmet vetette közbe magát, 's parantsolta a' magához idézett szűznek: Fiának szerelmét, vagy halált választani. Öröm nekem meghalni, — mond az erkölcsi szép Margit — mert végét érem szenvedésimnek, holott Fiad szerelme azokat sokasitaná. Bámulván, és haragudván e' nagy álhatatosságon a' nagy Vezér, fiának kezére hagyá a' rab' sorsát; és ez megvettetését tovább nem tűrhetvén, bosszút, és vért kívánt. Az ítélet végrehajtása következő napra tétetett.

Siratta Annya eggyetlen Iyányát, Endre szeretett hölgyét, sajnálta minden ki, sohajtotta szabadulását, ki tehetett többet, mint Attya, a' Vezérnek, és Fiának kedveltje? intették, kérték! könyörüljön Gyermekén, és hathatós közbenjárása által ragadja ki őt a' hóhér kezéből;

de remélyvén, hogy makatssága — mint ő nevezé meg fog töretni, és ő végtére a' gazdag ígéretek birtokába jő; hagyta sínleni a' kétségbe esettet.

Könyük nem törik-át a' börtön vasát, — így szóll Endre mint egy; meg ihletve a' siránkozó Anyához — sóhajtásink ki nem röpitik őt ablakán. Egy bátor próba! 's meg szabadúl, ha nem — véle halok. — Egy Voltkeresztény vala őre a' szép szűznek, ki Stámbulba rabul vitetvén, sok szenvedési után, sorsát enyhítni reménylvén, hitét megtagadta, és színlett buzgóságával új vallásához, a' viszsza térni kívánas' gyanuját magától úgy el hárította, hogy őtet a' vezér hívének tartani nem kétlett, nem látván kebelébe, hol őt honvágya, és lelki ismereti únszolása megtagadott Feleihez sarkalta. Ebbe bízott a' jeles ifjú, 's föltette mágaba, ennek szívét megkésérteni — nem is csalódott: Gyorsan elfogadta ő a' kérést, örülvén, hogy szökését — régé czélját — illy nemes tettel koronázhatja.

Örömtelve sietett Endre a' lovat, mellyen

kedvesét szabadittsa, megszerezni; az Őr is eleve ellkészétvén a' rabot, midőn mindgyaját a' tömlötz körűl alunni tapasztalná gondosan kilopta, 's minek-előtte az éj' meghasonlana már Nyitra partján védettyével megjelent, hol Endre félelem, és remény között dobogó szívvel várta a' szökevényeket, 's Márgitot fölölelvén lovára sebesen elvágtattak, a' várat megkerűlvén, Sellye-felé, hol a' Keresztények hada táborozott.

Hátra-hagyák Érsek Újvárt, halkabban ügettek lovaik már, 's bátrábban szólhatott a' két szerelmes, az éj homállyában röjtözve veszedelmen kívűl lenni hivén magokat. De a' szerentsétlenség mintegy ellenök esküdött. Látta egy lesben kéme Rusztánnak, midőn Margitott a' hite szegett őr kivezette, 's Urának egybe hirt adott, ki is haladék nélkűl lovát felnyergelvén őt szolgáival utánnok eredett. Megsejtvén Endre az üldözőket, megsarkantyúzta par páját, de a' sötétben útat vesztvén egy árokba süllyedett; Társa azonban szerentsésen eliramlott.

Meziről hallották Rusztánnak, és követői-

nek kiáltását, de menedékre módot nem találtak, azért egy hosszú csókkal elbútsúzván egymástól, bátor lélekkel néztek a' közelgő halál elejébe.

Dühödő haraggal rohant rájok a' vad csoport, hogy Endrének alig maradt üdeje fegyverét kirántani, mellyet a' megtámadtatás esetére oldalához kötött, 's a' szerelem és kétségbe esés olly erőt öntött gyakoratlan karjába: hogy első csapással a' Vezér fejét ketté hasítá, mellyre bátorságot vévén, a' gyenge szűz is, az elesettnek kardját kezébe fogván, a' sereg közé vágott, de csak hamar átdöfetvén egy handsával — utolsót lihegett. Endre hát már nem védelmére, mert előtte az élet el vesztette bötsét, hanem kedvese halálát megtorlani, 's a' magáét föl keresni duplázta csapasit, még őtet is egy jól tévő kard Margitjához szállította; 's a' martalóczok csak hírét vitték a' várba viszsza szörnyű tettöknek.

Reggel a' bús anya, 's nehány szánakodó Keresztények a' szerentsétlen párt fölkeresték, 's

elestök helyén sírt ásván özön könyük között eltemették. — Ezen sírhalom a' Margit Dombja.

A' későség itt egy feszületet emelt kőből, 's allyába a' kesergő Anya képét véste, ez alatt most a' Juhászok lenézvén a' halomról legelő nyáikra regelik a' szerentsétlen Margit' történetét.

ORDÓDY TÓDOR

FOGLALAT.

	Lap
Szarvaskő (Makáry)	11
Vágyak (S. F.)	19
Dies Irae (**)	20
Régi Barátnémhoz (Megypataky)	23
A' Félékeny (N. R.)	24
Átok (Pon. Tewrewk Jos.)	25
A' Hajós, Románez (Fárnék Dávid)	26
Recensens (Fáji Fáy András)	27
Álom, Hölty után (S.)	28
Viszonlátás (Fejes Mihály)	30
Laura mulató helye (Gyászfy)	33
Mátyás' békenapja (Csétsényi Jósef	35

Lap

Epigrammák, (Hrabowai Hrabowszky Dávid) - 57
Borcsa, a' Pásztor-Leány Románcz (Homakay Pál) 59
A' Magyar Nemes (K. L.) - - - - 65
Kesergés (Ete) - - - - - - 66
Gondolatok a' varró asztalnál (Karacs Teréz) 68
Emlékezet (S.) - - - - - - 75
A' Gyerek és a' Méh (Szeder Fabián) - - 76
Rosz fizetö (Megypataky) - - - - 77
A' magány titkai (Bárány Ágoston) - - - 78
Panasz (Kovacsóczy M.) - - - - 79
Szerencse, Anácreon (K. L.) - - - - 80
A' pásztorlyány és a' Kis Gyerek (K. L.) - 81
Ér. — Egy szép fiúra (Ponori Thewrewk József) 84
Unszolás (N. R.) - - - - - - 85
Heve Gyimót' Völgyén (Takácsy Józsa) - - 87
Róza (Ponori Thewrewk József - - - 104
Meteusz vagy a Barátság diadalma (Guzmics Iszidor) 105
Hozzá (Ponori Thewrewk József) - - - 177
Táncz (Kovacsóczy M.) - - - - - 178
Mátisfalvy Göttfy Borbála anyám' képe alá (Ponori Thewrewk József) - - - 180

Lap

Parlag, Rege a' Magyar előidőből (B.) - - 181
Erkölcsi Mondás, Sípos Páltól Közli (Ponori Thewrewk József) - - - 216
A' négyes Áldozat (Horváth Endre) - - 217
A' Halász (Högyészy István) - - - - 249
Zóil' Sírverse, Látánbol (Ponori Thewrewk József) 254
Egy Vigasztalatlanhoz (Ponori Thewrewk József 256
Szókönyvíró (Egresy Sámuel) - - - - 256
Mesék (Szeder Fábián) - - - - - 257
Megemlékezés (Homokay Pál,) - - - 261
Juditra (Ponori Thewrewk József) - - - 263
Népdal (Fárnek Dávid) - - - - - 264
Epigrammák (Ponori Thewrewk József) - - 267
Ponori Thewrewk József emlékkönyvébe, Koloszvárott Kelemen Lajos - - 268
A' Szomorú Játék (Kováts Pál) - - - 269
Liza, Sonett (Pon. Thewrewk József) - - 315
Egy Szépre — Nem és Igen.
— Égi Gyönyör - - - - - - 316
A' Fellegekhez (Kovacsóczy M.) - - - 317
Fánihoz (S. F.) - - - - - - 319

Lap

Egy Kegyes sírja felett (Nyitra Zerdahely Lőrincz) 320
A' Hárshegyi Gondolatok (Gy. Horváth József) 322
Karván, Esztergom Vármegyében (Ponori Thewrewk József) - - - 325
Temető (Simon Antal) - - - - - 326
Remény (Kovacsóczy M.) - - - - 328
Vigság és Bú (Béla) - - - - - 331
A' Küzdő (Szakáts Mihály) - - - - 333
Reggeli Ének (Ábánfy Tódor) - - - - 334
Margit Dombja (Ordódy Tódor) - - - 337

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA